

Župečja vas skozi čas

Zbornik ob 100-letnici cerkve
v Župečji vasi

Župečja vas, junij 2010

ŽUPEČJA VAS

SKOZI ČAS

ZBORNIK OB 100-LETNICI CERKVE V ŽUPEČJI VASI

ŽUPEČJA VAS, JUNIJ 2010

Župečja vas skozi čas
Zbornik ob 100-letnici cerkve v Župečji vasi
Oblikovanje, prelom, elektronska obdelava fotografij: Marjan Bezjak
Tisk: Tiskarna Ekart Design, d. o. o.
Naklada: 300 izvodov
Župečja vas, junij 2010

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

908(497.4Župečja vas)(082)

ŽUPEČJA vas skozi čas : zbornik ob 100-letnici
cerkve v Župečji vasi / [urednik Marjan Bezjak]. -
Župečja vas [i.e.] Kidričevo: Občina, 2010

1. Bezjak, Marjan
COBISS.SI-ID 64941569

Urednik:
Marjan Bezjak

Uredniški odbor:
Marija Drevenšek, Zdenka Frank, Matilda Klasinc, Mateja Lobenwein, Stanislava
Peršuh, Sonja Pišek, Petra Planinšek, Marija Predikaka, Jože Turk

Lektoriranje:
Mojca Pernat

Avtorica naslovnice:
Sonja Pišek, akvarel, 2010, naslikano po detajlu fotografije iz leta 1923 (stran 95),
velikost 23,5 cm x 23,5 cm

Oblikovanje naslovnice:
Matjaž Turk

Ključne besede:
Župečja vas, 100-letnica, romanje, kapela, Anton Puščavnik, Svete gore, zbornik, ustno
izročilo
Zbornik dosegljiv v elektronski obliki na www.zupecjivas.net
Tisk omogočila: Občina Kidričevo

KAZALO

UVODNE MISLI	5
JOŽE MURKO, ŽUPAN OBČINE KIDRIČEVO	5
KAREL PAVLIČ, ŽUPNIK FARNE CERKVE SV. LOVRENCA NA DRAVSKEM POLJU	7
MARJAN BEZJAK, UREDNIK	9
IZ ZGODOVINE KRAJA	12
PRVA OMEMBA ŽUPEČJE VASI V VIRIH	12
ŽUPEČJA VES – POVZETO PO KNJIGI ŽUPNIJA SV. LOVRENCA NA DR. POLJU, 1885	14
IZ ZGODOVINE KRAJA	17
ŽIVLJENJE NEKOČ	18
SLOVENIJA NA VOJAŠKEM ZEMLJEVIDU 1763–1787, OPISI, 6. ZVEZEK	21
DRAVSKO POLJE II., LETO 2002 (CRPOV)	23
ŽUPEČJA VAS	26
KLIMATSKE RAZMERE	27
GEOLOŠKE ZNAČILNOSTI	28
PEDOLOŠKE ZNAČILNOSTI	30
HIDROLOŠKE RAZMERE	32
RASTLINSTVO IN ŽIVALSTVO	34
ŽUPEČJA VAS	35
KULTURNA DEDIŠČINA	35
KAPELE IN ZNAMENJA	36
BUTOVA VILA	38
100 LET CERKVE ANTONA PUŠČAVNIKA	40
LISTINE O NASTANKU IN LASTNIŠTVU	40
FARNI ZAPISI IN ZAPISI KLJUČARJEV NA KRATKO	45
PREPISI KRONIK O ŽUPEČJI VASI	50
CERKEV SV. ANTONA PUŠČAVNIKA 2010	75
NAČRT KAPELE	75
NOTRANJOST CERKVE	76
USTNO IZROČILO	78
PESEM OD ŽUPEŠKE PROCESIJE NA SVETE GORE	78
ZOTLARJEVA PEPKA PRIPOVEDUJE	81
ANTON DREVENŠEK (1886–1971), OČE ZOTLARJEVE PEPKE	87
MURKOV TONEK PRIPOVEDUJE	88
ŠTEFANIJA MEDVED PRIPOVEDUJE	94
FOTOGRAFIJE ŽUPEČJE VASI SKOZI STOLETJE	95
BLIŽNJA ZGODOVINA	108
RAZVOJ INFRASTRUKTURE V ŽUPEČJI VASI	108
ODHOD ŽUPEŠKIH FANTOV V VOJSKO	114
ŠRANGANJE V ŽUPEČJI VASI	117
ORAČI IZ ŽUPEČJE VASI	119
POKAČI IZ ŽUPEČJE VASI	122
ŽEGNANJE KONJ V ŽUPEČJI VASI	124
SPLETNA STRAN WWW.ZUPEJAVAS.NET	126
ŽIVLJENJSKE POTI ŽUPEČANOV	127

MISIJONAR JANKO BELE – LAZARIST (1903–1958)	127
SESTRA LUKRECIJA, Marija BELE (1906–1997)	128
FRANC DREVENŠEK, ŽUPNIK (1913–1989)	130
ROMAN MAIER	132
JOŽE PERŠUH	136
MURKOVA MARICA	138
MARIJA KOZODERC	140
ŽUPEČJA VAS DANES	143
POPIS PREBIVALSTVA 2002	143
DANAŠNJE STANJE	145
GOSPODARSTVO	145
PO DOMAČE	146
STANJE ŽIVALI	148
ZAKLJUČEK	150
LITERATURA IN VIRI	152
PRILOGE	153

UVODNE MISLI

Jože Murko, župan Občine Kidričevo

Jože Murko

Spoštovane krajanke, dragi krajan! Župečje vasi.

Štejem si v posebno čast, da imam priložnost zapisati nekaj uvodnih besed v zbornik, ki ga izdajate ob 100-letnici cerkve v Župečji vasi.

Imel sem priložnost videti delovno gradivo, ki so ga pripravili urednik in avtorji prispevkov, in reči moram, da so delo zelo dobro opravili. Ni področja dela in razvoja kraja iz daljne in bližnje zgodovine ter sedanjosti, ki ga avtorji niso raziskali in zapisali v ta zbornik. Omenjeni in opisani so številni posamezni dogodki, ki so zaznamovali razvoj kraja, imenovane so osebe, ki so kadar koli in na kakršen koli način pripomogle k napredku, h kateremu je bila Župečja vas ves čas usmerjena. Uredniški

odbor je vse te podatke, znanja in ugotovitve odlično združil z zgodovinskimi dejstvi o izgradnji cerkve v Župečji vasi, katere visoki jubilej se letos praznuje. Sama cerkev v Župečji vasi je v vseh teh letih doživela številne adaptacije, zamenjali so se zvonovi, skratka, izvedeni so bili številni koraki z namenom ohranitve in zaščite tega zgodovinskega cerkvenega objekta. Vse to je na podlagi zgodovinskih dokumentov, zapisov in pričanj, lepo zapisano tudi v tem zborniku.

Kaj lahko ob vsem tem, jaz kot župan, še dodam?

Ko sem si ogledoval stare fotografije kraja in dogodkov, me je spreletel občutek nostalgije in spomnil sem se številnih dogodkov iz preteklosti, sicer ne tako daljne, pri katerih sem tudi sam aktivno sodeloval. Ko smo kot najožja lokalna skupnost delovali v okviru Krajevne skupnosti Lovrenc, je bilo prav tako potrebno veliko požrtvovalnosti, lastnega odrekanja, samoiniciativnosti in iznajdljivosti, da smo pri organih takratne skupne Občine Ptuj uveljavljali svoje interese in potrebe. Včasih smo bili bolj, včasih manj uspešni, potrebno pa je poudariti, da je Župečja vas vedno imela dovolj sposobnih ljudi, ki so lokalne interese znali zagovarjati in jih tudi realizirati.

In sedanjost. Tudi na to smo lahko skupaj ponosni. Nosilec razvoja je sedaj Občina Kidričevo, ki projekte izvaja z lastnimi sredstvi ter sredstvi države in Evrope. Krajan

Župečje vasi so zaslutili naklonjenost in pripravljenost občine do njihovih potreb, rezultati pa so več kot zadovoljivi. Od širših akcij, ki zajemajo celotno občino, naj omenim samo izgradnjo kanalizacije, posodobitev vodovodnega in električnega omrežja, v sami Župečji vasi pa zraven vseh že naštetih skupnih projektov še ureditev centra vasi z izgradnjo pločnikov, avtobusnega postajališča, elektrifikacije in ureditev vaškega parka. In sredi tega urejenega prostora stoji prenovljena, lepo urejena cerkev, ki letos praznuje svoj stoti rojstni dan.

Prihajajo nove generacije, nič manj prodorne in sposobne, in tudi te bodo nekoč sestavljale zbornik ter zapisovale naša in njihova dela. In zaradi vsega že storjenega sem prepričan, da bomo v naslednjem zborniku dobro zapisani in da bodo naši znanci na nas ponosni, tako kot smo mi danes na naše prednike.

Jože Murko, vaš župan

Karel Pavlič, župnik farne cerkve sv. Lovrenca na Dravskem polju

Karel Pavlič

Od svetega Lovrenca k sv. Antonu

Leta 1991 je bilo, ko sem se prvič "srečal" s sv. Antonom v Župečji vasi. Z dekretom sem bil nastavljen za župnika v župnijo sv. Lovrenca na Dr. Polju.

Gospod Jože Gutman, tedanji župnik, je odhajal v pokoj. Utrujen je bil in moči so mu pojemale, saj je bil dolga leta župnik pri sv. Lovrencu, in ni zmozel več. Predal mi je župnijo, mi jo predstavil in razkazal, povedal to in ono, kar je bilo potrebno. Težko je odhajal, rad je imel to župnijo, rad je bil tu, rad je delil zakramente, toda minilo je. Še zadnjič je šel v cerkev sv. Lovrenca, šel v Župečjo vas k sv. Antonu, poslovil se je na pokopališču od

rajnih, ki jih je spremljal na blagoslovljeno njivo. Blagoslov za župnijo je bila njegova solza slovesa, ko je odhajal.

Ostal sem sam, dobro bi bilo, če bi še g. Gutman ostal, toda tako je vedno v življenju, ostareli in zgarani odhajajo, prihajajo mlajši, da bi tu ostareli, omagali in ko postorijo, za kar so bili poslani, odidejo.

Tako je bilo, tako je in tako bo, tudi pri sv. Lovrencu in povsod, kjer živimo ljudje. Smo najemniki tega življenja in imetja in nič več. Za nami že nastaja vrsta, njih, ki prihajajo, da vzamejo, kar je bilo, tako smo mislili, še včeraj naše.

Prvo romanje z župljani je bilo, ker je zaobljubljeno, z romarji iz Župečje vasi.

Na Svete gore, v zahvalo za uslišane prošnje, smo šli. Dediščina prednikov je to, za uslišane prošnje. Zahvala, da se je zdravje vrnilo v naš kraj, naj nikoli ne zamre.

Spomin in zahvala na prošnjo Matere Božje in vaškega zavetnika sv. Antona naj ne ugasne. Prav je tako in tako naj ostane, za nas je in za nje, ki prihajajo za nami.

Vera v Boga je dediščina, ki ne ostari, upanje v pomoč od Boga je bogastvo, ki nam je ohranjeno, da bi v moči le-tega dvojega mogli ostati med seboj pošteni, iskreni, prijazni ter tako biti v pomoč med seboj in solidarni v vsakdanjem življenju.

Bili so dobri in tudi hudi časi. Tako je in bo tudi v bodoče, tega ne pozabimo. Naj nas dobro današnjega dne ne zavede, da bi pozabili na vero naših mater, očetov.

Potrebno nam je.

Tudi zato, da ne bi pozabili, kar nam je bilo sveto, smo obnovili ob obletnici cerkev sv. Antona, da nam je in nam naj bo v ponos in klicar v spomin in zahvalo. Ne pozabimo, da bi mogli in znali, morda mi ali oni, ki pridejo za nami, prositi in biti hvaležni za uslišano.

V zbornik ob stoletnici cerkve sv. Antona, sem dodal nekaj misli in spominov. Sem v vrsti dušnih pastirjev, ki so bili pred mano, da bi prispeval k spominu in zahvali njim, ki so nam ohranili to, da moramo danes tukaj uresničevati življenje.

Naj bo obnovljena cerkev sv. Antona v Župečji vasi v ponos vaščanom, ko smo jo obnovili. Upam, da sta delo in trud, ki sta bila vložena, izraz notranje plemenitosti, vere, upanja vseh vaščanov in dobrotnikov. Iz vere in upanja ter zahvale za uslišano, je bila ta cerkev tudi zgrajena.

Naj to ohranja cerkev sv. Antona, vsem nam in pa poznejšim rodovom, da ne bi pozabili: prošnja naj bo v veri, upanje naj se v veri uresniči in hvaležnost naj bo vodilo v praznovanju in vsakdanjem življenju. To je človeku potrebno za mirno sožitje in Bogu dopadljivo življenje je to, ki naj prinaša blagoslov med vaščane.

Naj nas vse varuje Mati Božja na priprošnjo sv. Antona.

Karel Pavlič

Marjan Bezjak, urednik

Marjan Bezjak

Veseli me, da lahko prelistate zbornik ob 100-letnici cerkve v Župečji vasi. Pričujoč izdelek je nastajal lep čas, kar dokazuje vsebina v njem.

Prvič sem začel raziskovati zapise o Župečji vasi pred nekaj leti, ko je bila moja hči Anja v četrtem razredu OŠ v Lovrencu in so morali za domačo nalogo narediti plakat o svoji vasi. Kot oče sem pomagal otroku in ugotovil, da ni veliko zbranega v dostopnih zapisih. Nekako smo uspeli zbrati podatke za plakat, vendar me raziskovalni duh ni pustil ravnodušnega. In ker me že od nekdaj pritegnejo zgodbe iz pretekle in polpretekle zgodovine, sem tako velikokrat skušal naplesti pogovor na stare čase, če sem le imel ob sebi sogovornika, da bi izvedel čim več o naši prelepi

vasi. Tako sem tudi začel zbirati različne zapise in uredil spletno stran www.zupecijasvas.net. Na omenjeni spletni strani sem podal nekaj podatkov o zgodovini kraja in opozoril na aktualne dogodke v sedanjosti.

Sam sem se v Župečjo vas priselil pred petnajstimi leti. Čeprav sem na vasi živel od rojstva, tako pristnega kmečkega okolja nisem poznal in ga sedaj ne bi več zamenjal. Zavedati se moramo, da so današnji dan razmere za bivanje na vasi neprimerno prijaznejše, kot so bile nekoč, na kar vas bomo skušali opomniti v nadaljevanju.

Kako se je vse skupaj pravzaprav začelo in kakšno vlogo imam pri vsem tem?

Prvič smo imeli predstavitev ureditvenega načrta Župečje vasi 3. oktobra 2004, nato sem bil v letu 2005 izvoljen za predsednika gradbenega odbora za obnovo vaške gmajne in 4. 11. 2006 je sledila postavitve količkov za pričetek zemeljskih del.

Kot predsednik gradbenega odbora sem pisal vloge za odobritev sredstev iz proračuna Občine Kidričevo, ki so naletale na posluh občinskega vodstva in občinskega sveta.

Pred prijavo za evropska sredstva sem dobil v vpogled tudi vso potrebno prijavno dokumentacijo, ki je bila obravnavana in potrjena na občinskem svetu v prvi polovici leta 2008.

Ves čas sem si prizadeval za racionalno in optimalno porabo zagotovljenih sredstev. To sem zagotavljal po svojih najboljših močeh, saj sem se aktivno vključil v izgradnjo in hkrati sem bil v zadnjem mandatu predsednik nadzornega odbora Občine Kidričevo.

Če naredim kratko analizo zadnjih štirih delovnih let, lahko zaključim s sledečimi dejstvi: 18 organiziranih sestankov, 12 oddanih poročil, prošenj ali vlog. Upam si trditi, da vas brez teh prizadevanj verjetno ne bi bila v tako sijoči podobi, kot je danes. Upam, da je tudi moje delo na političnem področju obrodilo sadove in je pripomoglo, da je lokalno okolje naredilo korak naprej.

Vsi vaščani smo lahko ponosni na preurejeno podobo. Na tem mestu ne smemo pozabiti vseh tistih, ki so kakor koli pripomogli k tako vzorno urejeni podobi.

Center vasi krasi »lepotica« Župečje vasi. Naj tukaj samo omenim, da smo vaščani zbrali dovolj sredstev, da smo še položili tlak v cerkvi, za zunanjo podobo pa so zaslužni v župniji sv. Lovrenca in Občina Kidričevo. Ob otvoritvi prenovljene cerkve in centra Župečje vasi verjamem, da bomo s ponosom povedali, kje smo doma, saj je vas s tako lepo podobo lahko na turističnem zemljevidu mnogo večja in prepoznavnejša, kot je v resnici. Dokazali smo, da smo složni in da si želimo živeti v lepem, avtohtonem in prijaznem okolju. Žal to danes ni več samoumevno in za ohranjanje tega privilegija se bo moral potruditi vsak posameznik, vsak dan ...

Ideja za zbornik in srečanje vseh Župečanov s pogostitvijo se mi je porodila leta 2008 na 550-letnici prve omembe mojega rojstnega kraja Borovci. Takrat sem bil na srečanje povabljen kot vaščan z borovskimi koreninami, kjer sem prejel tudi bilten in priložnostno darilo. Prvi sestanek o praznovanju 100-letnice cerkve je bil 9. 2. 2010, kjer sem predstavil idejo za zbornik in srečanje in ta je bila podprta. Nato smo izbrali uredniški odbor, ki je začel aktivno zbirati gradivo in urejati zbornik, in pričela so se pogajanja glede priprav na srečanje.

100-letnica posvetitve cerkve v Župečji vasi nam je ponudila enkratno priložnost, da smo lahko zbrali čim več zapisanih dejstev na enem mestu. Timsko delo uredniškega odbora in lektorice je privedlo do končnega cilja, zbornika, ki ga imate v rokah. S tem smo uresničili zastavljeni cilj – zbrali smo zapise, ustno izročilo in še kaj bi se našlo. Pri nastajanju zbornika smo se razveselili vseh, ki so želeli sodelovati, in tako smo ga sestavili iz drobnih mozaikov, prispevkov posameznikov. Zbornik je za vse nas, naj bo tudi za vas, dragoceno darilo, saj ima veliko vsebinsko vrednost.

Ob koncu se moram zahvaliti celotnemu uredniškemu odboru, Danici, ki me je podpirala pri ideji, lektorici ter vsem posameznikom, ki so prispevali kakršno koli gradivo ali namenili kakšno urico za doprinos k boljšemu, lepšemu ...

Na samem koncu naj omenim tudi, da sem pripravil osnutek za izdajo tretje razglednice in prvo lastno znamko Župečje vasi. Vesel sem, da so se ideje uspešno realizirale.

Ob branju vam želim, da obudite veliko lepih spominov in prijetnih občutkov!

Marjan Bezjak, urednik

IZ ZGODOVINE KRAJA

Prva omemba Župečje vasi v virih

Prva omemba vasi je iz konca 12. ali začetka 13. stoletja. Župečja vas je omenjena v zapisih, ki so nastali v benediktinski opatiji sv. Pavla v Labotski dolini na Koroškem. Dokument s tem zapisom je publiciran v delu Franca Kosa (Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku), ki je izšlo leta 1906 v Ljubljani. V popisu posesti samostana je v tretjem poglavju zapis, da ima Friderik iz Ptuja »kot fevd pet kmetij pri Vurmatu zraven Vižinge, dve kmetiji pri Pvdрах infra Lapidem, štiri vasi pri Velkonu, dve vasi pri Kaindorfu tik Mure, pri Etzendorfu, pri Blatih in pri Župečji vasi«.

III. Friderik iz Ptuja ima kot fevd pet kmetij pri Vurmatu zraven Vižinge, dve kmetiji pri „Pvdrach infra Lapidem“¹, štiri vasi pri Velkonu², dve vasi pri Kaindorfu tik Mure, pri Etzendorfu³, pri Blatih⁴ in pri Župečji vasi⁵. [*„Beneficium domini Friderici de Petō V mansus apud Wrben iuxta Fūsingē et apud Pvdрах infra Lapidem II mansus et III villas apud Wīlpin et duas villas apud Chunstorf iuxta Mvre, ad Azilin et apud Mōs et apud Sūkendorf.“*]

Vir [1]: Franc Kos, *Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku*, 2. knjiga, Ljubljana 1906, stran 429.

V opombah je Franc Kos zapisal, da gre za naselje Župečja vas pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. Navedeni dokument je nastal med letom 1193 in 1220, kar pomeni, da je Župečja vas nedvomno obstajala že konec 12. stoletja.

Iz srednjega veka je še več omemb kraja v pisnih virih, ime pa je zapisano v različnih oblikah. Naslednje omembe: med leti 1220 in 1230 kot Suppedragen, leta 1320 Saukendorf, leta 1432 Sawkendorf in S. Larencien Pfarr im Obern Traueld, enako še v letih 1424, 1432, 1433 in 1441. Leta 1451 je zapisana oblika Supansdorff, leta 1496 Sawtendorf in Saukendorff ter leta 1500 Seykendorff.

V 17. in v začetku 18. stoletja se v matičnih knjigah prav tako uporablja nemško ime Supendorf ali Saupendorf (Suppe – župa).

Zgodovina vasi je povezana z bližnjo cerkvijo in župnijo sv. Lovrenca (cerkev je prvič omenjena leta 1323), ki je bila v začetku v župniji Hoče, po letu 1426 pa se Lovrenc več ne omenja med cerkvami, ki so spadale pod Hoče, kar pomeni, da je bila župnija sv.

Lovrenca že samostojna. To dokazuje tudi zgornji zapis v listini iz leta 1432, ki govori o sedmih hubah v Župečji vasi v fari sv. Lovrenca.

Samo ime vasi je seveda povezano s pojmom »župan«, ki je v vasi prebival (kraj ali vas, kjer je »župec« ali župan stanoval ali kjer je bila županija).

Bojan Terbuc, prof. zgo. in geo.

Župečja ves – povzeto po knjigi Župnija sv. Lovrenca na Dr. polju, 1885

Odlični Župeški rojaki

a) Duhovskega stanu

Ivan Mlakar, dr. bogoslovja, portret izobešen na stopnišču župnije Sv. Lovrenca

MLAKAR IVAN, dr. bogoslovja, zakonski sin Antona Mlakarja, kmeta v Župečji vesi hiš. št. 21 in Marije, roj. Turk, se je porodil 5. junija 1845 ob 2. uri zaran. Kot bogoslovec tretjeletnik dne 21. julija 1872 v mešnika posvečen je primiciran pri sv. Lovrencu 11. avgusta t. l., na 12. binkoštno nedeljo, ko se je obhajal tudi god župnijskega patrona. S 1. avg. 1873 je prišel za kaplana v Ljubno, od tam pa dne 1. sept. 1874 k sv. Križu pri Slatini. Dne 1. maja 1878 šel je za I. kaplana v Konjice, pa uže 14. dne septembra meseca so ga pozvali v vodstvo dijaškega semenišča v Mariboru. Dne 27. februarja 1879 je postal prov. profesor dogmatike, dne 8. okt. doktor bogoslovja na c. kr. v vseučilišču v Gradcu, in dne 28. dec. 1881 je dobil stalno mesto profesure v kn.-škof. bogoslovja.

VRABIČ TOMAŽ IGNAC, rojen v Župečji vasi okoli leta 1660, kaplanoval je od dec. 1698 do junija 1700 v svoji rojstni župniji.

GRAŠIČ JURIJ, rojen v Župečji vasi okoli leta 1640, bil je več let župnik pri sv. Juriju v Ščavnici.

LACKO ANTON, rojen 22. maja 1843, dne 23. maja 1867 je bil v mešnika posvečen, primiciral je pri sv. Lovrencu 11. avg. t. l. na 11. pobinkoštno nedeljo, ko se je obhajal tudi god župnijskega patrona.

MLAKAR IVAN, roj. 5. junija 1845 v Župečji vesi št. 21, kot bogoslovec dne 21. julija 1872 v mešnika posvečen je primiciral pri sv. Lovrencu 11. avg. tega leta.

JANKO BELE, roj. 26. 12. 1903 v Župečji vasi, je v redovni red lazaristov vstopil 1. 11. 1930, dne 5. 7. 1931 je bil posvečen v duhovnika v Ljubljani. Služboval je v Ljubljani in

Celju. Leta 1940 je bil prestavljen na mesto misijonarja v Beograd. Umrli je 5. 11. 1958 v mariborski bolnišnici.

FRANC DREVENŠEK, roj. leta 1913 v Cirkovcah, v mašnika je bil posvečen 1939. leta v Mariboru. Novo mašo je imel 16. julija 1939. leta v Lovrencu na Dravskem polju. Služboval je v Starem trgu pri Slovenj Gradcu, pri sv. Juriju pri Celju, v Šmarjah pri Jelšah in sv. Rupertu nad Laškim. Umrli je 17. avgusta 1989 v ptujski bolnišnici.

ROMAN MAIER, roj. 2. 1. 1951. leta v Ormožu, v mašnika je bil posvečen 1975. leta. Novo mašo je obhajal 13. 7. 1975. leta v Župečji vasi. Dolga leta je služboval v župniji sv. Martina na Hajdini. Zaradi bolezni je moral zapustiti delo v župniji in je sedaj v pokoju.

b) Svetnega stanu

MLAKAR TOMAŽ, brat duhovnika dr. Ivana Mlakarja, se je narodil v Župečji vesi dne 20. dec. 1832. Služboval je v Gradcu kot uradnik pri Štajerski hranilnici.

PREDIKAKA JAKOB, rojen 8. aprila 1836, v Župečji vasi 19. Kot vseučiliščnik v Gradcu je z dovoljenjem c. kr. deželne namestnije od dne 11. julija 1866 in knezoškofijskega ordinarijata v Mariboru od dne 18. julij 1866 spremenil svoje ime v " Praedica ". Nato je bil profesor na c. kr. deškem učiteljišču v Ljubljani.

c) Redovnice ali nune

VODUŠEK MARIJA, rojena dne 27. aprila 1829 v Župečji vesi št. 40, je umrla kot usmiljena sestra 21. feb. 1853.

MLAKAR MARIJA, rojena 23. avg. 1836 v Župečji vesi št. 5, je umrla kot usmiljena sestra z redovnim imenom: Štefanija v Ljubljani.

OSEL MARIJA, roj. 16. dec. 1836 v Župečji vesi št. 31, je bila usmiljena sestra z redovnim imenom: Klotilda v Ljubljani

VODOŠEK ANA, rojena 11. maja 1851 v Župečji vesi št. 11, je bila z redovnim imenom: Julita, usmiljena sestra v Gradcu.

VODOŠEK TREZA, roj. 11. okt. 1859 v Župečji vesi št. 11, je bila z redovnim imenom: Luitgardis, usmiljena sestra v Feldhofu pri Gradcu.

MARIJA BELE, rojena 28. 8. 1906. leta v Župečji vasi. V red usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega je vstopila leta 1923 in bila imenovana z redovnim imenom, sv. Lukrecija. Umrli je 7. januarja 1997. leta v 91. letu starosti v Ljubljani.

PRAVNO-POLITIČNE RAZMERE:

Pri sv. Lovrencu in okolici štela je svoje dni Ebensfeldska graščina največ podložnikov. Ona je do začetka 17. stoletja bila last Tattenbach-ov. Ko so pa ti Ebensfeld Don-u Juriju Maniedi prepustili in je Erazem, grof Tattenbach, leta 1669 kupil Rače, so nekateri kmetje lovrenčke župnije ostali pri Ebensfeldu, drugi pa so prišli pod Rače.

Ebensfeldska graščina je imela svojega župana od nekdanj v Župečji vesi, ki je ravno od tega svoje ime dobila. Kajti Župečja ali Župečka ves ne pomeni nič drugega, kakor ves ali kraj, kjer župec ali župan prebiva ali kjer je županija. V 17. stoletju se v matičnih knjigah poleg slovenskega imena: »Supeza ves« nahaja pravilno nemško ime: »Supen- in Saupendorf«, le pozneje je nemška kanclija spačila ime v »Suken- in Saukendorf«.

Poleg župana ali občinskega predstojnika ima vsaka ves tudi še svojega "gmajskega župana". Ta mora graditi "gmajsko ograjo" in skrbeti, da se svinje rinkajo, preden se na pašnik spustijo. On pobira tudi "gmajnsko štibro", popravlja "lese in gatre" ter položi pri "sosečki", ki se po zimi pri njem vrši, račun od svojega hiševanja v minolem letu.

V Občini sv. Lovrenca pa so županovali tudi predstavniki naše vesi:

Bogme Matija, kmet v Župečji vesi 1850–1859

Korošec Štefan, kmet v Župečji vesi 1868–1871

Vodošek Štefan, kmet v Župečji vesi 1876–1881

ZEMLJEPIŠNE RAZMERE:

Celotno zemljišče sv. Lovrenca meri 5264 oralov. Zemljišče namakata dva precej velika potoka, Polskava in Reka.

Napravili so tu in tam že novo strugo ter so s tem svoje travnike v Župečji vesi precej izboljšali.

GOSPODARSTVO

Poglavitni vir zaslužka je poljedelstvo. Leta 1885 je bilo v Župečji vesi 51 vprežnih konj, 11 parov volov in 58 krav (konji po 100 gld, voli po 250 gld in krave po 70 gld). Leta 1884 so bili v vesi tudi obrtniki: po eden prodajalec tobaka, žganja in krčmar, štirje barantavci z voli in kravami, dva čevljarja in krojača ter en mlinar in kovač. Leta 1885 je bilo v vesi 60 hišnih števil in 247 prebivalcev.

Vir [2]: Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polju, Kraljepisno – zgodovinske črtice, spisal Matej Slekovec, kaplan pri svetem Lovrencu, v Mariboru 1885

Vir hrani g. župnik Karel Pavlič – župnik župnije sv. Lovrenca

Po viru povzela: Danica Bezjak, rojena Lampret

Iz zgodovine kraja

Male četrť ure od farne cerkve proti zahodu je Župečja vas, katere hiše so v podobi trikotnika razvrstene. V sredini je precej velika mlaka za gosi in race.

Zemljišče, ki meri 1178 oralov (677.350 hkt), sega proti severu do Račke velike ceste, proti jugu pa do Polskave, na vzhodni strani imajo Župečani Lovrenčane, na zahodu pa Pleterčane za sosedo.

Kakor zgodovina naše domovine sploh, tako je tudi naše županije pravno-politična zgodovina posebej še v marsičem precej temna in nejasna. Do leta 1850 je župnija sv. Lovrenca imela v pravno-političnem oziru celo drugo lice, kajti razmere med podložniki in gosposko so bile drugačne kakor danes. Vsaka vas je bila namreč zase in je imela lastnega župana, le-ta je posredoval med meščani in gosposko, kateri so kmetje podložni bili. Župana si je izvolila dotična gosposka, ter mu podelila posebno oblasti in vmes imenitne pravice. Kot namestnik graščaka je bil župan svoje dni zelo spoštovana in imenitna oseba, njegova služba visoka čast.

Dokler so bili vsi kmetje enega kraja podložni samo eni gosposki, imela je dotična gosposka ondi navadno tudi samo enega župana; šele pozneje, ko je bilo več gosposk, je bilo potrebno več županov.

Kmet je bil uboga reva v vsakem oziru. Posestvo pravzaprav ni bilo njegovo, ampak graščakovo, ki je moral zemljišče vzeti vsak čas zopet nazaj in zase porabiti, kmeta pa odpoditi z vso družino s trebuhom za kruhom. Šele cesar Jožef II., ki je robstvo zatrl, je tudi zaukazal, da se zemljišča ne smejo kmetu svojevoljno jemati in da ostanejo po smrti očeta otrokom, dokler le-ti odrajujejo gornje, desetino in druge davke. In ravno slednji so bili večkrat neznosljivi in navrženi na vsakovrstne reči, sploh na vse, kar je kmet gleštal. Vrh tega je moral podložnik svojemu gospodu služiti z raboto ali tlako. Ženske so hodile v Ebensfeld semena luščiti, prediva prest, perilo prat, žet; moški so pa morali orati, sejati, kositi, drva sekati, gorice kopati ali pa gorno in desetino vkup zvažati, vse zastonj in pri svoji hrani.

Leta 1859 so se v političnem in sodnijskem oziru vršile znamenite spremembe. Prejšnje gosposke so prenehale večinoma že leta 1849, ostale pa 31. januarja 1859. Dne 1. februarja t. l. sta začela delovati c. kr. okrajna glavarija in davkarija, kmalu na to še drugi novi uradi. Na deželi je občinske razmere uredila nova občinska postava od 17. marca 1849. V sled tega so bile pri sv. Lovrencu vse vasi župnije združene v eno srenjo (občino), pod imenom Občina sv. Lovrenca na Dravskem polju. Ta spada pod okrajno glavarstvo v Ptuju in pod deželno namestnijo v Gradcu; v sodnijskem oziru pa spada pod okrajno sodnijo Ptujsko. Za volitve v deželni in državni zbor voli vsa občina tri volilne može, ki

grejo v Ptuj volit. Občinski odbor volijo srenjčani, ki imajo volilno pravico, 18 odbornikov. Ta izvoli z večino glasov iz svoje sredine predstojnika in štiri svetovalce na tri leta.

Poleg župana ali občinskega predstojnika, ki je postavljen čez vse vasi fare, ima vsaka vas tudi svojega »gmajskega župana«, v večji vasi sta celo dva. Tega pa si ne volijo, ampak mora to službo opravljati vsak kmet, kadar nanj vrsta pride. »Gmajski župan« mora graditi »gmajsko ograjo« in skrbeti, da se svinje rinkajo, preden se na pašnik spustijo. On pobira tudi »gmajsko štibro«, popravlja »lese in gatre« ter položi pri »sosečki«, ki se po zimi pri njem vrši, račun od svojega hiševanja v minulem letu. Kjer sta dva, skrbi eden za denar, drugi pa mu le pomaga.

Prvi občinski predstojnik Matija Bogme je bil na novi postavi dne 15. julija 1850 izvoljen, moral je v sled ukaza c. kr. okrajnega glavarstva v Ptuj od dne 18. junija t. l. šte. 2807 in vsled ukaza Sekovskega knezoškofijstva od dne 13. junija t. l. takoj po izvolitvi pri slovenski božji službi pred oltarjem priseči.

Zdenka Frank

Vir [2]: Župnija sv. Lovrenca na Dr. polju, Matej Slekovec¹

Življenje nekoč

Kaplan Matej Slekovec je v kroniki Župnija sv. Lovrenca na Dr. polju o prebivalstvu, njihovih šegah in navadah zapisal takole.

Prebivalci so brezizjemno vsi katoličani in v obče dobri kristjani. V narodnem oziru so po rodu in jeziku vsi Slovenci in izvzemši par zaslepljencev, ki bolj na nemčursko stran vlečejo – skoz in skoz vrli narodnjaki in zanesljivi sinovi matere Slave.

Verno-pobožen duh in krščansko življenje pospešujeta razne bratovščine in pobožne družbe, kakršnih je v županiji več vpeljanih. Vsled tega je tudi obiskovanje božje službe, pridno prejemanje sv. zakramentov, posebno s strani ženskega spola, pogosto

¹ Matej Slekovec je bil rojen 6. 8. 1846 v Kunovi. Bil je duhovnik in zgodovinar. Bogoslužje je študiral v Mariboru in bil posvečen leta 1871. Bil je kaplan po Štajerskem od 1877 do 1903, med drugim tudi v župniji sv. Lovrenca na Dr. polju, kot župnik pa v Markovcih blizu Ptuja. Kot samouk je zbiral zgodovinske podatke po arhivih v Mariboru, Ljubljani, Gradcu, Zagrebu, Salzburgu in Dunaju, po cerkvenih matičnih knjigah ter občinskih in osebnih arhivih. Tako je tudi v času kaplanovanja v naši župniji leta 1885 izdal črtice – kroniko, Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polju. Ob ustanovitvi Zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko 1903 je bil izvoljen za predsednika. Umrl je 15. 12. 1903 v Ljubljani. Vir: Enciklopedija Slovenije 1997, 11. zvezek

izpolnjevanje verskih dolžnosti vestno. Ker pa se med vsako, še tako lepo pšenico, kaka plevel nahaja, razume se samo po sebi.

Fantje radi ponočujejo in žalibog semtertja precej hudo razgrajajo. Ker se nesrečno žganjepitje, kakor sploh na Slovenskem, tudi tukaj bolj širi, in ker se moški spol v obče pijančevanju zelo nagiba, so v poprejšnjih letih krvavi pretepi, celo uboji bili neredka prikazen.

Ženski spol rad opravlja in raznaša, kar kje sliši, hoče takoj dalje povedati. Od tod pridejo le pregostokrat hudi prepiri in dolgotrajna sovraštva.

Kakor drugod po Slovenskem, je tudi tukaj razširjenjih mnogo praznih ver, posebno med ženskim spolom. Nekatero osebo, celo možje, se teh tako močno držijo, da jih boš težko o nasprotnem prepričal.

Nekatero prazne navade gredo iz roda v rod in preteklo bo še kar precej časa, preden se bodo popolnoma pozabile.

Da gosenice na zelje ne silijo, mora se pred Janževim zvečer na zelniku kuriti. Na pust mora se pred sončnim vzhodom ogenj na tisti njivi vžgati, kjer bodo tisto leto turščico sejali, potem je, kadar dozori, ne češejo vrane. Da pšenica ne postane snetljiva in dobro obrodi, mora gospodar, preden jo začne sejati, vrečo s pšenico konju ponuditi, da si je dvakrat zagradi. Kadar ženske buče sadijo, morajo se zlagati, čim debelejša je laž, tem debelejšje zrastejo v tistem letu buče. Takih in enakih praznih ver je med ljudstvom še mnogo razširjenih.

Kar zadeva obleko in živež, mora se reči, da v tem oziru obče ne poznajo in ne delajo potrate. Njihova obleka mora se v primeru z drugimi manj premožnimi kraji imenovati prosta, le iz drugih župnij, posebno iz Haloz došla družina, hlapci, vse bolj pa še dekle, se hočejo čez svoj stan nositi in ves svoj zaslužek nase obesiti. Kljub prostosti pa se stara narodna noša, vendarle tudi na Dravskem polju vedno bolj zgublja. Možje so nosili rdeč oprsni ali prslek s svetlimi gumbi in modro kamižolo z visokim ovratnikom, kakor je bilo svoje dni sploh v navadi. Pač pa se odraščeni moškega spola še ponašajo na gostijah in drugih pojedinah po starodavni navadi z zeleno žametno kapico.

Kakor obleka, je tudi hrana ob navadnih dnevih zelo preprosta. Skoraj pri vsaki hiši se po zimi od jutra proti večeru glasijo žrmlje. Na njih si meljejo turščico za žgance, ki so z zeljem navadni zajtrk, včasih pa imajo na krhlje narezan bob (krompir), fižol ali drobni bob z zeljem ali repo. Za predpoldnico služi kos domačega kruha, le ako imajo zelo težko delo, dobijo tudi pijačo, bodisi vino ali žganje. Za južino ali za podlne, je navadno kaka juha (pšenična, koruzna ali krompirjeva). Za njo pride salata in celi krompir. Če imajo delavce na polju ali na travniku, mora gospodinja za južino že kaj boljšega pripraviti,

bodisi rezance ali štrukeljce na juhi, potem pečen štrukey ali pečenjak iz koruzne moke. V žetvi ali košnji mora biti tudi meso. Najbolj zbirljive v hrani so žanjice, za nje zna malokatera gospodinja dobro skuhati. Popoldne imajo delavci za malo južino pri lahkem delu samo kruh, pri težkem pa tudi vino. Za večerjo dobijo zopet kako juho ali proseno kašo na mleku kuhano, potem pa solato ali zelje in celi krompir. Kadar solate ni, nadomesti jo krompir na krheljce zrezan in kadna ali kvašena repa. V nedeljo in po praznikih se pri vsaki hiši za južino kaj boljšega na mizo postavi, navadno kak štrukelj ali pečenjak in pa kos svinjetine. Ob večjih praznikih si privoščijo tudi kako gos ali celo purana. O postnih dnevih je fižol z redkvo najbolj priljubljena hrana.

Poglavitni vir zaslužka in blagostanja za večji del prebivalstva je poljedelstvo. Ta prinaša prebivalstvu hrano in denar. Krompir ali debeli bob je za Poljance zelo imeniten pridelek, rekli bi, najizdatnejši vinograd. Sadijo ga več vrst, in sicer na gnoj ali pa v repišče. Zelo rani je že v Petrovem zrel, rani pa nekaj pozneje. Pozni »pemšak« imenovan, prekosi glede okusnosti in rodovitnosti vse druge vrste, tudi tako hvaljenega »amerikanca«. Vsak kmet reši zanj precej denarja, vrh tega pa mu služi za hrano ljudi in živini.

Prvi krompir je v naši okolici začel saditi Tadej Stiegeler, trgovec iz Ptuja, l. 1773. Od njega ga je dobil oskrbnik Turniške graščine Karel Neumann, ki ga je l. 1789 razširil po zgornjem Dravskem polju. Sprva ljudem ni posebno dišal, a ko so nastopila slaba leta 1804 in 1805, bolj pa še v letih 1814 do 1816, začeli so ljudje vendarle spoznavati, da Bog krompirja ni vstvarl le za svinje, ampak tudi za človeka.

Konjereja ni posebej obetavna. Konj je sicer mnogo, a lepih je primeroma malo. Kako neki bi ubogi konjiček glavo visoko nosil, ko ga gospodar, kadar ga opoldne vsega upehanega z njive privede domov, mahoma napodi lačnega in žejnega na suho in pusto »gmajno«.

Vsak želar ima svojo kravico, ki mu daje mleko, večji posestniki redijo zraven krav tudi mlade junčke, katere lahko dobro prodajo. Nekateri pa se pečajo s pitanjem volov, kar jim donaša dober zaslužek.

Govedorejo pospešujejo zelo veliki živinski sejmi, katerih je v okolici mnogo. Tudi pri sv. Lovrencu so štirje v letu: dne 12. marca, 27. junija, 10. avgusta in 29. septembra.

Tudi obrtnija preživlja precej ljudi. Poleg štacunarjev, ki imajo raznovrstno blago na prodaj, in barantačev, ki z živino in drugimi predelki barantajo, je v župniji za razne domače potrebe tudi več različnih rokodelcev.

Zdenka Frank

Vir [2]: Župnija sv. Lovrenca na Dr. polju, Matej Slekovec

Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787, Opisi, 6. zvezek

Vojaški zemljevid iz leta 1763–1787, kjer je v osrednjem delu vidna Župečja vas, takrat D: Saupen Dorf Shupetsche, Vir [3]

Knjigo SLOVENIJA na vojaškem zemljevidu 1763–1787, Opisi, 6. zvezek, je tudi s pomočjo Občine Kidričevo izdal Gorenjski tisk iz Kranja v Ljubljani leta 2000.

Na strani 186 in 187 je pod opisom vasi Mihovce, Pleterje, **Župečja vas**, Lovrenc na Dravskem polju, Apače, Trnovec in Lancova vas navedeno:

Oddaljenost: Cirkovce $\frac{1}{4}$, Njiverce $\frac{3}{4}$, Pobrežje $\frac{1}{2}$

(oddaljenost v urah, oziroma ena ura je 6000 korakov ali pol milje)

Trdne zgradbe: Cerkev sv. Lovrenca

(kot trdne zgradbe so omenjene tiste, ki so bile trdne z vojaškega vidika)

Vode: Potoka Reka in Polskava tečeta vzdolžno pod vsemi temi vasmi in se pod Pleterjami združita ter tečeta dalje pod imenom Polskava. Polskava je široka od 5 do 7 sežnjev, globoka od 2 do 3 čevlje, ima peščeno dno, od 3 do 6 čevljev visoke bregove, katere rada prestopa in poplavlja dolino za 48 ur vse do hiš ter preprečuje vse prehode.

Močvirja: Tu in tam pušča Polskava močvirnate mlake, ki ob veliki suši presahnejo.

Poti: Poti so široke od 1 do 2 sežnja in dobre, razen na nekaterih mlakah.

Hribi: Vse vasi obvladujejo onstran Polskave ležeče vzpetine, s katerih jih je moč obstreljevati.

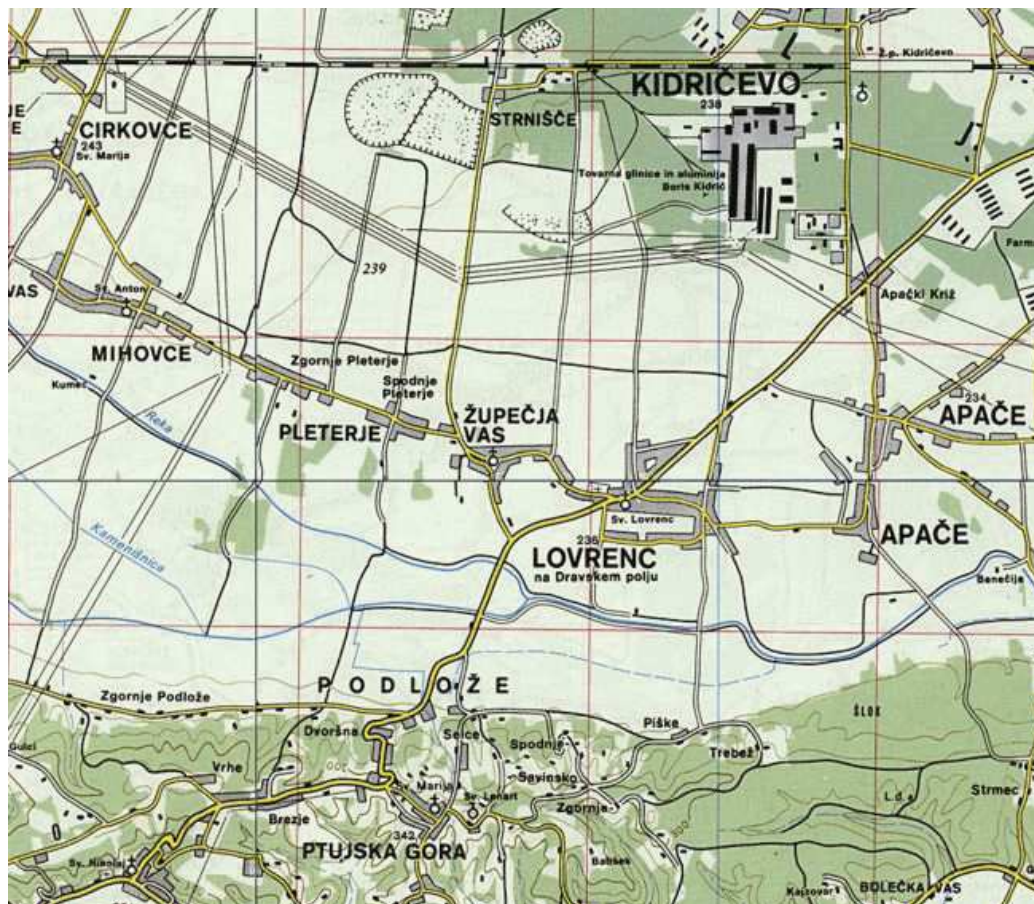
Gozdovi: Vzpetine nad Polskavo so gosto porasle s srednjo, večinoma grmičasto hosto.

Pripombe: Iz cerkve sv. Lovrenca, pri vhodu v vas, se da vhod dobro obstreljevati z mušketnim ognjem, živež se lahko vozi na Ptuj.

Lastnik knjige: Marjan Lampret, Župečja vas 50A

DRAVSKO POLJE II., LETO 2002 (CRPOV²)

Leta 2002 se je Občina Kidričevo odločila, da se za območje krajev Lovrenc na Dr. polju, Župečja vas in Pleterje pristopi k izdelavi projektov Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV II.). Izdelava projekta je bila zaupana ZRS Bistra Ptuj. Vodja projekta s strani ZRS Bistra Ptuj je bil doc. dr. Aleš Gačnik, s strani Občine Kidričevo pa Zdenka Frank.

Lovrenc na Dravskem polju, Župečja vas in Pleterje ležijo v južnem delu občine Kidričevo. To so tri obcestne vasi, ki ležijo v bližini prometne poti, ki povezuje Ptuj s Ptujsko Goro, kjer je znamenita gotška cerkev.

Površina občine Kidričevo znaša 71,5 km². Površine naselij znotraj občine Kidričevo znašajo: Lovrenc na Dravskem polju 2,7 km², Župečja vas 2,2 km² in Pleterje 8,3 km² (Geodetska uprava RS, Izpis površin).

² CRPOV = projekti Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi

Organizacijsko strukturo CRPOV so sestavljali:

<i>Doc. dr. Aleš Gačnik</i>	<i>ZRS Bistra Ptuj</i>	<i>vodja projekta</i>
<i>Zdenka Frank</i>	<i>Občina Kidričevo</i>	<i>vodja projekta s strani občine Kidričevo</i>
<i>Rosvita Bedrač</i>	<i>ZRS Bistra Ptuj</i>	<i>glavna koordinatorica projekta</i>
<i>Tea Kmetec</i>		<i>glavna nosilka naselitvenega prostora</i>
<i>Boštjan Vauda</i>	<i>UmArh</i>	<i>glavni nosilec življenjskega prostora</i>
<i>Neva Pipan Kores</i>	<i>NaSvet</i>	<i>glavna nosilka družbenega prostora</i>
<i>Stanka Gačnik</i>	<i>Pokrajinski muzej Ptuj</i>	<i>glavna nosilka kulturnega prostora</i>
<i>Mag. Štefan Rola</i>	<i>Kmetijski kombinat Ptuj</i>	<i>glavni nosilec delovnega prostora</i>

Vse skupine so bile sestavljene iz predstavnikov občine, izvajalske organizacije in krajanov.

Iz Župečje vasi so pri projektu sodelovali:

1. Življenjski in naselitveni prostor:
Matilda Klasinc, Župečja vas 19
2. Družbeni in kulturni prostor;
Janko Turk, Župečja vas 28A
Zdenka Frank, Župečja vas 1A
3. Delovni prostor:
Jože Peršuh, Župečja vas 1D
Zvonko Pernat, Župečja vas 15
Minka Drevenšek, Župečja vas 34

Skupaj s prebivalci vseh treh vasi in predstavniki Občine Kidričevo smo se lotili temeljite priprave lastne vizije in ciljev razvoja izbranega območja. Ker smo želeli projekt CRPOV čim bolj približati vaščanom, smo skupaj z njimi izvedli večje število delavnic, okroglih miz, predavanj, ekskurzij ipd. Na teh in na raznih drugih srečanjih, ki smo jih izvajali z zunanjimi sodelavci in s strokovnjaki za posamezna področja, in so potekala na osnovi različnih medsebojno povezljivih metod, smo skupaj prišli do zanimivih zaključkov. Prebivalci vasi vse bolj spoznavajo pomen CRPOV, v katerem je opredeljena možnost izbire lastne vizije razvoja. In to takšne, da bi lahko ljudje na vasi živeli bolj kakovostno življenje in da bo vas postala zanimiva tudi za prebivalce iz urbanih okolij.

Cilji programa CRPOV Ravno polje II. so:

- izboljšanje in dvig kakovosti življenja,
- celostno razreševanje okoljevarstvene problematike in vzpostavitev nujne infrastrukture,
- spodbujanje trajnostnih oblik kmetovanja in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,
- ohranjanje podeželske naravne in kulturne dediščine,

- možnost kakovostnega življenja od lastnega dela in trženja lastnih proizvodov in storitev,
- preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin,
- zaježitev zmanjševanja števila prebivalcev (motivirati mlado prebivalstvo),
- preprečevanje odliva kmečkega prebivalstva v urbana okolja,
- dvig celostnih spoznanj o lastnem primarnem naravnem in kulturnem okolju,
- dvig lokalne samozavesti,
- večja prepoznavnost območja znotraj občine, regije in države.

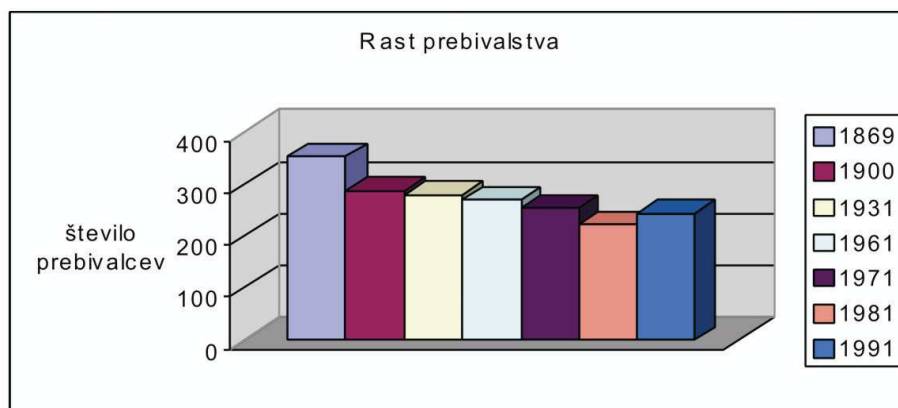

Glavno raziskovalno orodje so bili neposredni pogovori oz. intervjuji z domačini. Na strokovni ekskurziji po vseh treh vaseh smo se uvodoma seznanili z zgodovino, kulturno in naravno dediščino krajev in načinom življenja tamkajšnjih prebivalcev. Vir: Aleš Gačnik

Župečja vas

Župečja vas je obcestno naselje, v južnem delu Dravskega polja leži ob krajevni cesti Šikole–Lovrenc na Dravskem polju in ob odcepu proti Ptujski Gori. Južno od kraja je sotočje reke Polskave in potoka reke. V okolici prevladujejo njive in travniki. Večina krajanov je zaposlena na Ptuj in v Kidričevem. V središču naselja stoji neogotska podružnična cerkev sv. Antona Puščavnika iz leta 1910. Kraj se prvič omenja že med letoma 1193 in 1220 (Krajevni leksikon 1995, str. 448).

Grafikon: Rast prebivalstva po letih (Krajevni leksikon, 1995, str. 633)

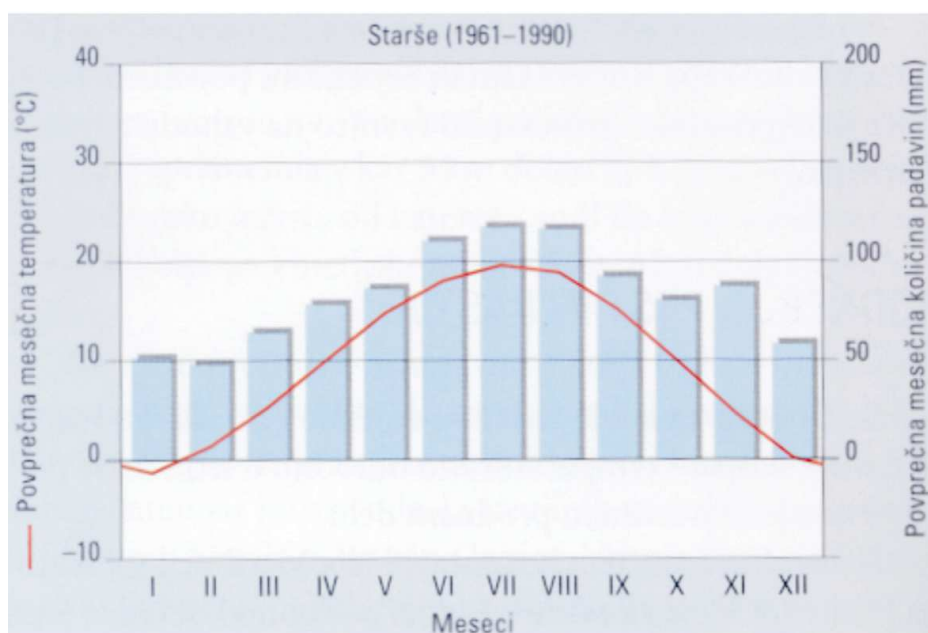

Iz grafikona je razvidno rahlo upadanje št. prebivalcev od leta 1869 do 1991. Rahel upad zasledimo leta 1981, medtem ko se je leta 1991 število ponovno dvignilo.

Klimatske razmere

Za Dravsko ravan je značilno zmerno celinsko podnebje in spada med najbolj sončne pokrajine v Sloveniji. Povprečna letna temperatura na Ptuju znaša 9,9 °C, kar je ugodno za rastje. Osrednji del pokrajine, kamor spada tudi obravnavano območje, je toplejši od ostalega dela Dravske ravni. Padavine skupaj s temperaturami odločajo o letinah. Visoke temperature poleti (nad 15 °C) so ugodne za zorenje žit, če pa se suša raztegne v drugo polovico julija, močno škoduje koruzi in krompirju. Ravninski in dolinski pas se popoldne bolj segrejeta od termalnega. Zime so hladne. Januarska temperatura na Ptuju znaša 0,8 °C. Spomladi delajo kmetijstvu največ škode pogoste pozebe, zato je na ravnini malo sadovnjakov. Pozimi Dravsko polje večkrat prekrije megla. Na Dravskem polju pade letno okoli 950 mm padavin. Najbolj namočeno je poletje. Poletni dež pade večinoma v nalivih, velikokrat z nevihto in točo, kar je značilno za Dravsko polje. Zaradi ravninske lege in visokih temperatur, se zrak čez dan močno segreje, kar povzroči nastanek konvekcijskih padavin. Za Dravsko polje je značilna precejšnja vetrovnost. Prevladujejo zahodni vetrovi. Močnejši so severni in severovzhodni vetrovi, ki pihajo zlasti jeseni kot značilen mrzel veter, krivec (Slovenija – Pokrajine in ljudje, 1998, str. 595–596, Spodnje Podravje ... 1996, str. 9–15).

Grafikon: Klimogram Starše (1961–1990) (Slovenija – Pokrajine in ljudje, 1998, str. 596)

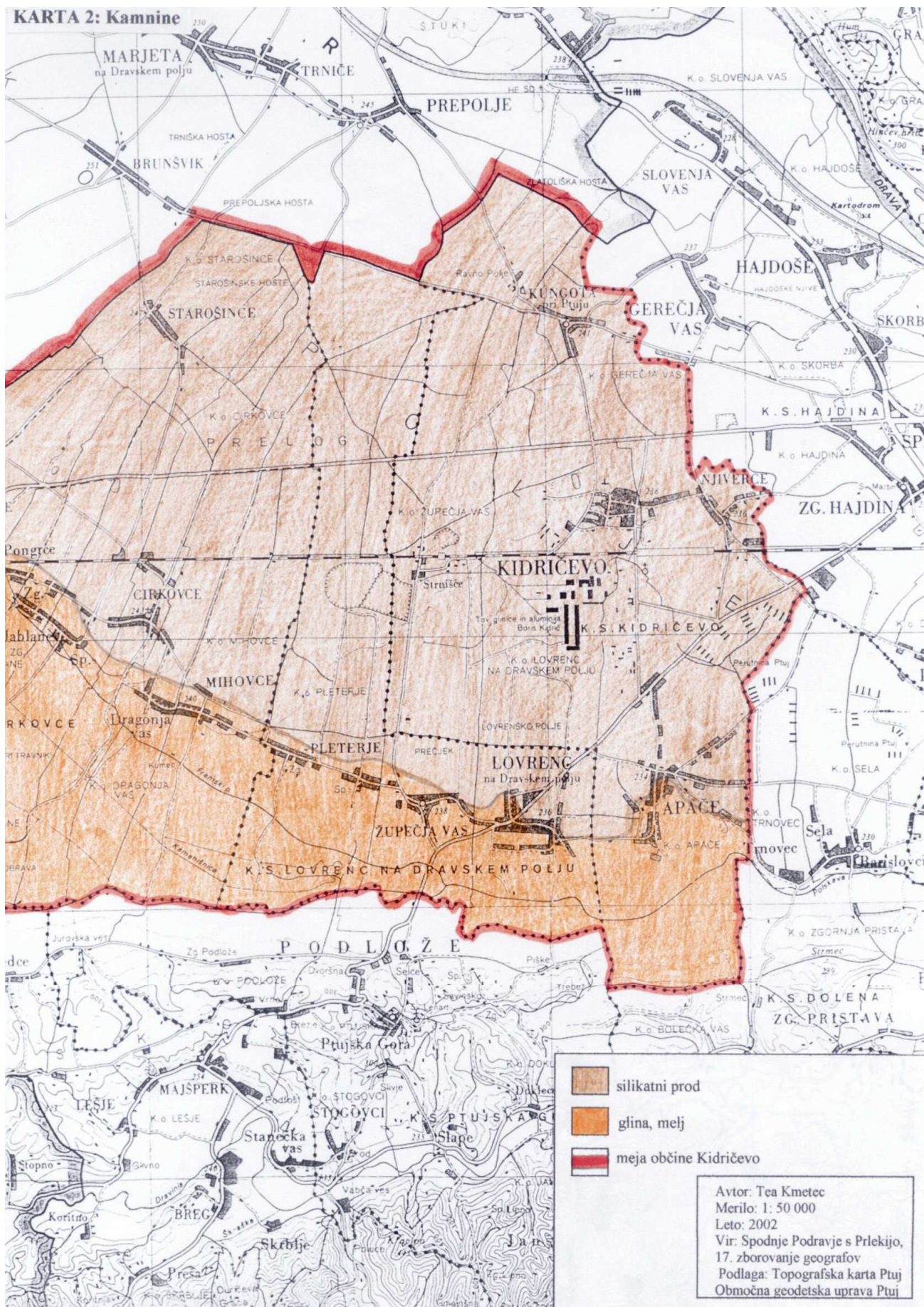
Klimogram Starše (1991–2001), Podatki za obdobje od 1990 do 1998 so vzeti iz Meteoroloških letopisov, od leta 1999 do leta 2001 pa iz mesečnih biltenov.

Geološke značilnosti

Dravska ravan je v zgornjem delu udorina ob tektonskem robu Pohorja in Kozjaka, v spodnjem delu pa je široka rečna dolina. V kvartarju, v dobi pleistocena, je reka Drava zapolnila udorino s silikatnim prodom, ki prekriva kar tri četrtine površja. Preostalo četrtino prekrivajo glineno-ilovnati nanosi, ki so jih čez prod nanosili potoki s Pohorja in Slovenskih goric (Slovenija – Pokrajine in ljudje, 1998, str. 593–594).

Na območju občine Kidričevo 63,9 % površine predstavlja silikatni prod, 36,1 % pa glina in melj. Prod je nasula Drava, glino in melj pa Dravini pritoki (Polskava). Kraji Pleterje, Župečja vas in Lovrenc na Dravskem polju ležijo na stiku teh dveh kamninskih podlag. To sta silikatni prod ter glina in melj (Spodnje Podravje ... 1996, str. 11).

Pedološke značilnosti

Na območju občine Kidričevo pripada največji delež kislim rjavim prstem na produ (53,9 %), (44,6 %), glejnim prstem in (1,5 %) psevdoglejem. Na nekarbonatnem produ se pojavljata distrični ranker in distrična rjava prst, na območju Lovrenca na Dravskem polju, Pleterij in Župečje vasi pa se pojavlja srednje močan hipoglej.

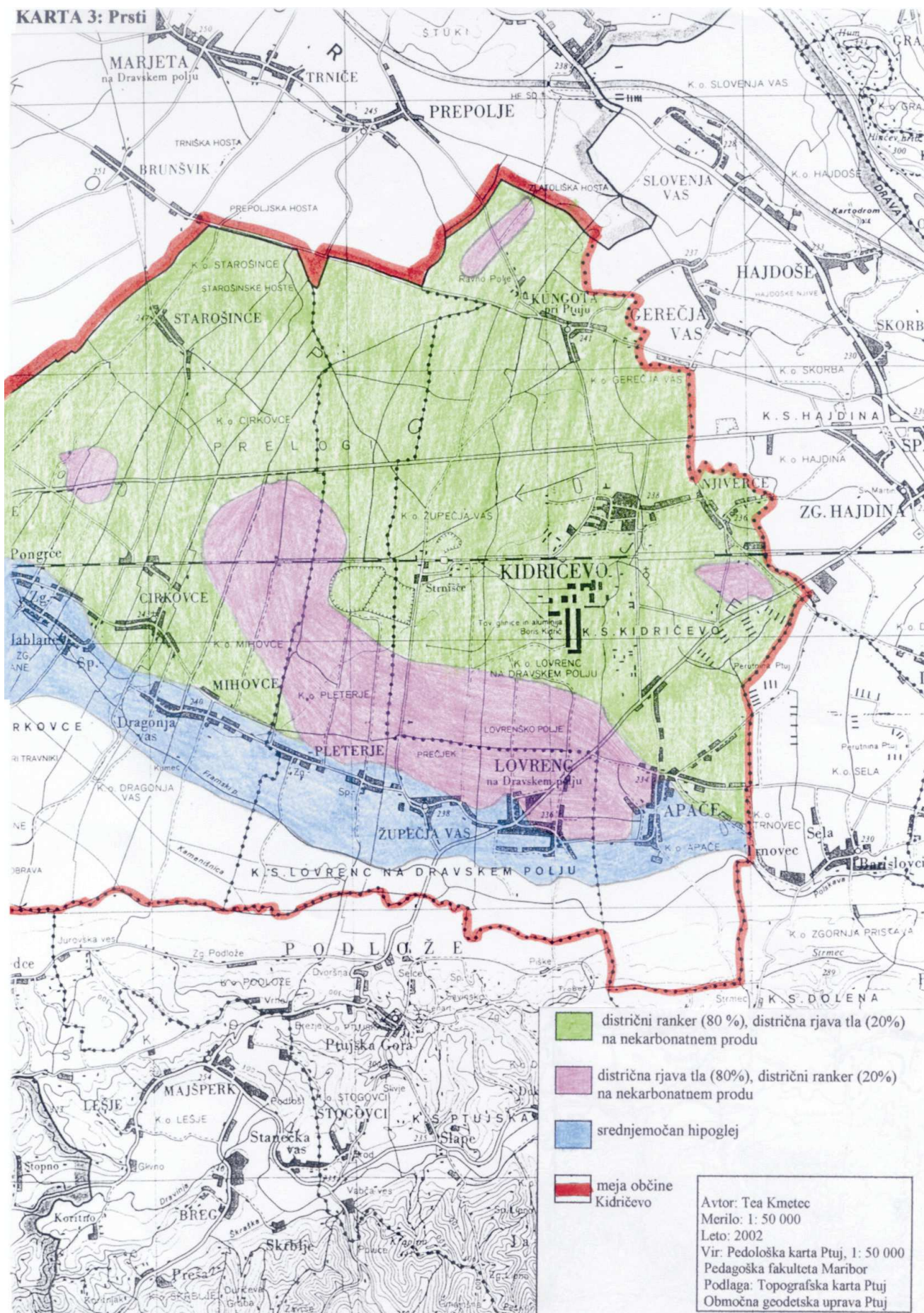
Med zelo lahke prsti, glede kmetijske obdelave, spadajo peščene prsti (ranker), ki imajo slabo zmožnost zadrževanja vode, hitro se izperejo in posušijo, vsebujejo malo hranil in so brez gnojenja nerodovitne. Zaradi počasnega preperevanja proda in peska se je razvil plitev ranker, ki pokriva vodonosne sedimente.

Glinaste prsti se počasi segrevajo in dolgo zadržujejo vodo, se težko prezračijo in vsebujejo visoko količino hranil. Povečan delež gline je posledica preperevanja matične osnove ali izpiranja gline iz zgornjih v spodnje horizonte. Ker glina zadržuje vodo, so prsti oglejene in psevdoglejene in so jih za potrebe kmetijstva meliorirali. Prevladujoče travne površine so zamenjale njive.

Za kmetijstvo so primerne globoke prsti, ki imajo veliko zmožnost zadrževanja vode (ilovnate prsti), stabilna struktura, preskrbljenost s hranili (humus).

Na prodnatih površinah so prsti plitve do srednje globoke, zračne, z majhno sposobnostjo zadrževanja vode in zaradi visokih temperatur bolj izpostavljene vplivom suše. Te prsti so na območju podtalnice in zaradi tega je uporaba pesticidov omejena. Distrični ranker je še bolj plitek in podvržen sušam.

Vzdolž Reke, ki teče južno od Pleterij in Župečje vasi, so se na glini in melju razvile oglejene prsti, ki so bolj primerne za travnike in loge, saj se hitro zamočvirijo. Lastnosti prsti na območju občine Kidričevo omogočajo intenzivno kmetijsko rabo tal (Spodnje Podravje ... 1996, str. 23–33).

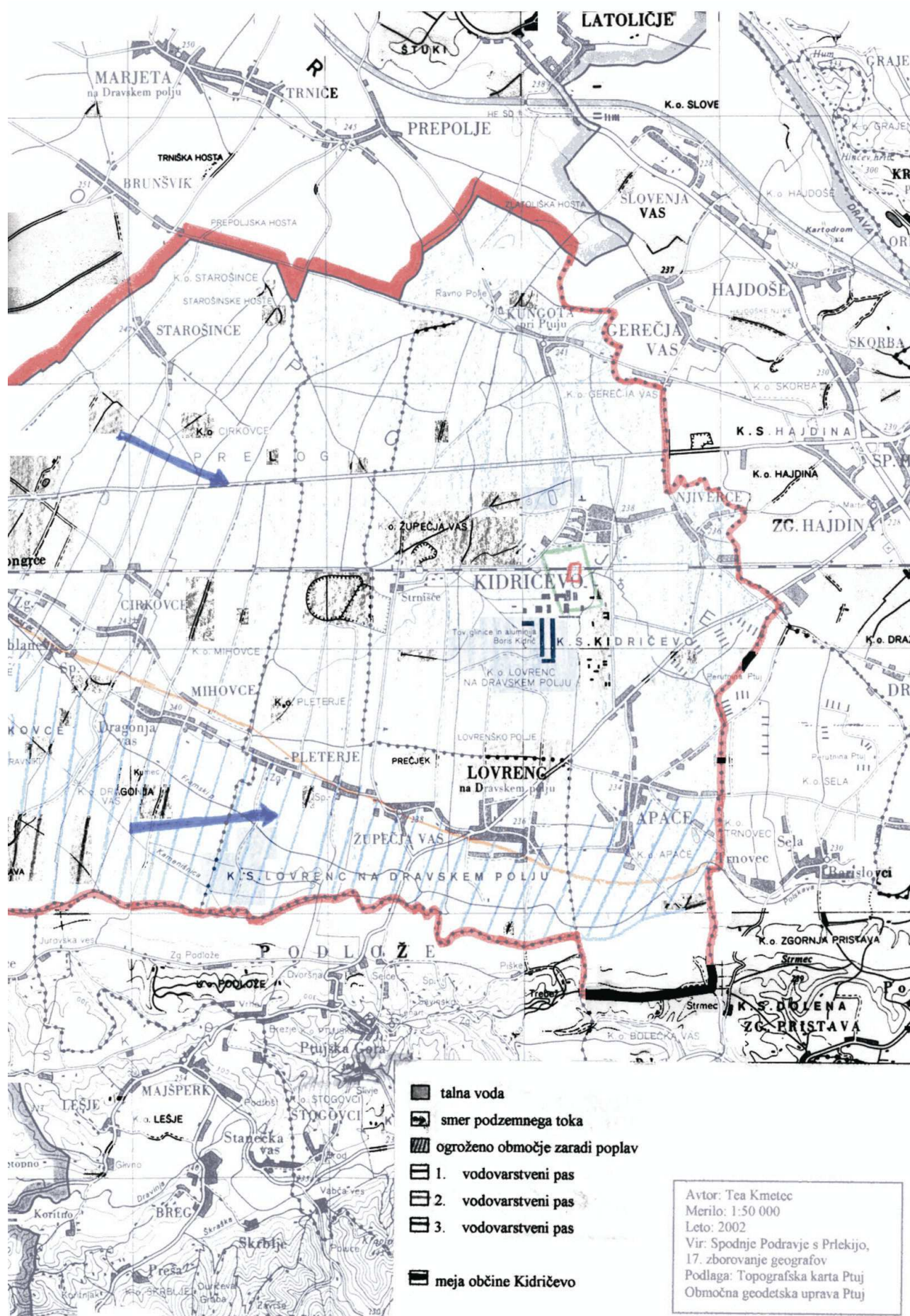
Hidrološke razmere

Obravnavano območje pripada porečju Drave. Po ravninah prevladujejo manjši vodotoki, ki se izlivajo v Polskavo (Reka, Kamenišnica, Trojšnica). V bližini Lovrenca se Reka izlije v Polskavo, medtem ko se ostali vodotoki izlijejo že prej. Prodna ravnina v občini Kidričevo je bogata s podtalnico, ki pa je zaradi kmetijske dejavnosti močno ogrožena.

Glavni vodotok je Drava, ki s svojim zaledjem vodotokov (14.662 km²) spada v 4. razred. Polskava in ostali manjši vodotoki pa spadajo v 1. razred s površino zaledja vodotokov 200 km² in manj. Polskava ima vodni višek marca ali najkasneje aprila, drugi višek pa ima novembra, izjemoma oktobra ali decembra. Vsi ti vodotoki imajo dežno-snežni režim.

Poplave ogrožajo kar 37,4 % površine občine Kidričevo. Posebej izstopa reka Polskava, ki ima v svojem porečju izrazit hudourniški značaj. Polskava poplavlja obsežno območje do Reke, od Pongerc do Župečje vasi. Občina Kidričevo je najbolj ogroženo območje Dravskega polja, kar se tiče poplav.

Talna voda leži med prodnimi nanosi pod Dravskim poljem. Kar 98,6 % površine občine Kidričevo zajema območje talne vode. Celotno Dravsko polje je med najbolj bogatimi območji s podtalnico v Sloveniji. Globina podtalnice znaša od 3 m do 13 m, na območju Lovrenca, Pleterij in Župečje vasi od 3 m do 8 m. Smer toka podtalnice je SZ-JV. Teče iz smeri Hotinja vas in Dobrovce. Na Dravskem polju so črpališča v Šikolah, Kidričevem, Skorbi in Lancovi vasi. Kakovost podtalnice je slaba, saj že nekaj let opažajo vsebnost nitratov in fitofarmaceutskih sredstev. Prisotni so tudi pesticidi ter povišane koncentracije kalija in cinka. Ravnina ob Polskavi je močno ranljiva zaradi nizke regeneracijske sposobnosti voda. Vodno obremenjevanje predstavlja kmetijska dejavnost, Talum Kidričevo in odlagališča odpadkov (Spodnje Podravje ... 1996, str. 67–70 in 120).

Rastlinstvo in živalstvo

V tem prostoru najdemo srne, divje zajce, fazane, prepelice, jerebice, divje svinje, ki zaidejo iz okoliških območij, predvsem iz Ptujске Gore in Haloz, in te jeseni naredijo največ škode na travnikih in koruznih poljih, krompir največkrat samo izrujejo. Od ptic se najpogosteje pojavljajo vrabci, kosi, škorci, vrane, srake, šoje, lastovke, štoklje, siva čaplja in bela čaplja. Od roparic najdemo kanje in postojke.

Gnezdišče štokelj v Župečji vasi, Vir: Aleš Gačnik

Župečja vas

Prvič se vas omenja že leta 1200 kot last šentpavlskega samostana na Koroškem. Iz dela vasi in naselja Kidričevo je bilo leta 1974 formirano novo naselje Strnišče.

Kulturna dediščina

Podružnična cerkev sv. Antona

Stoji na obronku vaške gmajne v sredini vasi in je bila zgrajena leta 1910 v neogotskem stilu z zaobljubo pred živinsko boleznijo. Zavetnik je Anton Puščavnik. V cerkvi je glavni oltar s kipom Antona Puščavnika v sredini, levo in desno sta Janez Krstnik in nadangel Mihael. Oltar nima posebne umetniške vrednosti. Dragocenejši je oltar sv. Barbare, levo in desno sta kipa sv. Miklavža in sv. Florijana, na vrhu je podoba sv. Ane. Oltar je leta 1855 izdelal Tomaž Fontani iz Konjic. Postaviti pa ga je dala neka gospa Marija Kreisl iz Trovc, v spomin na pokojnega moža, kar lahko razberemo iz napisa na oltarju. Oltar je bil v začetku 60. let 20. stoletja prenesen iz cerkve sv. Lovrenca.

Oltar sv. Barbare, Vir: Aleš Gačnik

Maše v podružnični cerkvi sv. Antona so do trikrat na leto: na god sv. Antona, prvo nedeljo po Antonu in na praznik sv. Rešnjega telesa (telovo).

Kapele in znamenja

Ob gmajni stoji kapela s kipom srca Jezusovega. V notranjosti sta na steni upodobljena sv. Valentin in sv. Terezija ter skupina treh angelov. Kapela je Rnejova. V vasi sta še lesen križ s križanim in kipom Marije ter lesen križ brez kipa Marije.

Zajčova kapela

Vir: Aleš Gačnik

Butova vila

V vasi izstopa velika stanovanjska hiša imenovana Butova vila. Leta 1934 sta jo zgradila Jakob in Matilda Fideršek (letnica in začetnice imen nad vhodnim portalom). Lastnik je bil jugoslovanski žandar. Zakonca nista imela otrok, hišo so podedovale tri nečakinje, te so jo leta 1988 prodale. Takrat je bila odtujena tudi meščanska oprema. Ostala je le miza in nekaj tapiciranih stolov ter lepo oblikovane lončene peči v sobah. Hišo je kupil Franc Planinšek z ženo. Leta 1989 so jo na novo prekrili in hišo opremili s sanitarijami in kopalnico. Hišo obdaja lep vrt, brajda in veliko gospodarsko poslopje.

Bogato okrašen vhodni portal Butove podeželske vile.

Današnji lastnik vile Franc Planinšek.

V samem projektu CRPOV so bili izdelani tudi nabori projektov. Za Župečjo vas so bili izdelani nabori teh projektov:

- organiziranje, izvajanje in povezovanje aktivnosti društev, s ciljem povezovanje generacij, oživljanje in ohranjanje tradicije druženja, izboljšanje kakovosti življenja na vasi in medsebojnih odnosov,
- revitalizacija in ureditev gmajne kot osrednjega vašega prostora, s ciljem urejena okolica (park), ureditev otroškega igrišča z igrali, zasaditev drevoreda, namestitev klopi in ureditev travnih površin,
- kstanjev drevored v Župečji vasi, s ciljem vrnitev nekdanjega izgleda,
- obnova vaških kapelic in znamenj,
- izgradnja kanalizacije,
- sanacija divjih odlagališč,
- izgradnja pločnikov,
- vzdrževanje lokalnih cest,
- vzdrževanje cestne infrastrukture za potrebe kmetijstva,
- komasacije Dravsko polje 3.

Vir [4]: Projekt CRPOV Dravsko polje II., leto 2002

Zbrala in uredila Zdenka Frank

100 LET CERKVE ANTONA PUŠČAVNIKA

Listine o nastanku in lastništvu

POSADNA LISTINA

Prepis originala v nemškem jeziku

Praes am 21. 5. 1907

Zahl No. 300

Stepič, Raisp

Aufandunsurkunde

Auf der einen bestandtheil des öffentlichen gutes in verzeichnis IV des Grunbuches für die Catastral Gemeinde Saukendorf bildenden Parzelle No. 885/2 Orts raum haben die Besitzer in der Ortschaft Saukendorf eine Kapelle erbaut für welche die Bauparzelle No. 80 eröffnet wurde.

Der nun die richtig stellung des Grundbuches zu ermöglichen, erteilt der gefertigte Bezirksabschlus gemäß Paragraff 66 des Gesetzes vom 14 Juni 1866 Landes Gerrichts Blatt No. 19 die Bewiligung zur abschreibung der Bauparcelle No. 80 vom Verzeichnis IV der Catastrall Gemeinde Saukendorf eröffnng eines neuen Einlage hiefur und einverleibung des Eigenthums rechtes hierauf zu guetten der Besitzer in Saukendorf als:

Mathias und Maria Zunkovitsch Haus No. 2, Anton und Ana Zunkovitsch, No. 3, Martin und Agnes Kleinschek 404, Simon und Maria Mlakar Haus No. 5, Michael und Maria Korošec Haus No. 7, Mathias und Anthonia Žunkovič 9, Michael und Maria Mustafa 10, Franz und Gertraud Trop 13, Anton und Maria Mlaker 18, Mathias und Cezilia Breinzl 19, Jakob und Teresia Koderman 20, Samuel und Maria Brumec 23, Martin und Katarina Osenjak 27, Franz und Maria Krošl 31, Johann und Maria Kosoderc 32, Anton und Agnes Černko 33, Valentin und Katarina Butolen 34, Anton und Maria Dolenc 35, Josef und Juliana Krambergar 38, Jakob und Maria Predikaka 39, Bartlomä und Teresia Furek 40, Johann und Maria Murko 41, Anton und Maria Bauman 42

je zu einem 50 tel, dann zu Guetten des Matthem Predikaka Haus No. 8 und des Anton Draškovič No. 12 je zu einem 25. tel.

Slovenski prevod originala

Zaključeno oz. obravnavano 21. 5. 1907

Št. 1300

Podpisana Stepič, Reišp

Spremembni dokument (dokument o spremembi namembnosti)

Z namenom javnega dobra na podlagi zaznamka IV v zemljiški knjigi za katastersko občino Župečja vas (zazidalna parcela 885/2) so lastniki v kraju Župečja vas zgradili kapelo, za katero je na zemljiški knjigi bila odprta nova parcelna številka 80.

Za zadostitev pravne podlage na zemljiški knjigi oz. za pravilni pravni postopek pri vodenju zemljiške knjige se je upošteval (na podlagi paragrafa 66) zakon iz 14. junija 1866, zvezek 19, po katerem je bilo izdano dovoljenje s strani okrožja za odpis nove parcele št. 80 od zaznamka IV pri katasterski občini Župečja vas.

Na podlagi tega je bil na zemljiški knjigi odprt nov vložek in s tem tudi vključena lastninska pravica v dobro naslednjim:

Vsakemu od zgoraj navedenih je pripadala polovica lastninske pravice, medtem ko je za dobro Mateja Predikaka (hiš. št. 8) in

Wegen allfälligen Gebuhren bemessung wird die abzutrennende Bauparzelle No. 80 mit 10 K, sage: zehn Kronnen bewertet .

Pettau am 15. Mai 1907

Max Straschill

Siectus Ritter v. Fichtenau

Johann Stendl

Antona Draškoviča (hiš. št. 12) veljala lastninska pravica vsakemu do četrtrine. Zaračunani davek na novo parcelo št. 80 je bil 10 Kron.

Ptuj 15. maj 1907

Podpisani:

Max Straschill

Siectus Ritter v. Fichtenau

Johann Stendl

Prepis in prevod: Peter Šemnički, Zgodovinski arhiv na Ptuju

Predlog za vpis v zemljiško knjigo na podlagi posadne listine z dne 21. maja 1907 je bil vložen 28. maja 1907 (dnevna številka 1659/1907). V letih od 1909 do septembra 1947, ko je bila vpisana v zemljiško knjigo zadnja sprememba lastništva, je bilo opravljenih 23 vknjižb v evidenčnem listu B.

Cerkev sv. Antona v Župečji vasi stoji na parc. št. 885/5, stavbišče in poslovna stavba 132 m², z.k. vl. št. 175 k.o. Župečja vas. Z odlokom o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Ptuj (Uradni vestnik občin Ormož in Ptuj, št. 35/89) je bila razglašena za spomenik, zaznamba tega pa je vpisana v zemljiško knjigo junija 1993.

Po podatkih zemljiške knjige so lastniki nepremičnine:

1. Matija in Marija Žunkovič, Župečja vas 2
2. Anton in Ana Žunkovič, Župečja vas 3
3. Martin Kleinšek, Župečja vas 4
4. Simon Mlaker, Župečja vas 5
5. Marija Korošec, Župečja vas 7
6. Ana Predikaka, Župečja vas 8
7. Matija in Ana Žunkovič, Župečja vas 9
8. Janez in Cecilija Predikaka, Župečja vas 10
9. Franc in Liza Turk, Župečja vas 12
10. Jera Fras, Župečja vas 13
11. Antonija Medved, Župečja vas 18
12. Anton in Terezija Brencl, Župečja vas 19
13. Jakob in Ana ml. Koderman, Župečja vas 20
14. Samuel in Marija Brumec, Župečja vas 23
15. Katarine in Anton Osel, Župečja vas 27
16. Franc in Marija Krošl, Župečja vas 31

A.

Lp 2747/86
175

Bahl der Gruppenseinlage: 175

Katastralgemeinde: Lauterbach

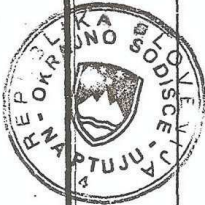
Trennungsbuch aus dem Abgrenzungsplan IV von P. J. Lauterbach

Gerichtsbezirk: Pettau

Postzahl	Katastralszahl	Bezeichnung der Parzelle (Hausnummer, Gattung)	Postzahl	Katastralszahl	Bezeichnung der Parzelle (Hausnummer, Gattung)
1	80	Gemeinde, Zupalla			
2	885/5	Stavice, posterna stanba 1a 32.2			
OKRAJNA VIŠINSKA ME TOČKA, na kateri se meja priključuje 873-03					
E i n t r a g u n g					
Postzahl					

344

B.

Eintragung

Reiny: 28. Mai 1907 Z: 1659
 Auf Grund der Auffamungsinstande vom 15. Mai 1907 sind
 die Eingetragenen aufgeführt:

		-mer 110 - mer 2100	
1	Matko v. Slavica Lukovic in Sankendorf 1102	3	
	Anton v. Slavica Lukovic	4	
v. 4	Anton v. Slavica Lukovic	5	
v. 17	Anton v. Slavica Lukovic	7	
	Anton v. Slavica Lukovic	9	
v. 5/14	Anton v. Slavica Lukovic	10	
v. 24	Anton v. Slavica Lukovic	13	
v. 15	Anton v. Slavica Lukovic	18	
v. 20	Anton v. Slavica Lukovic	19	
v. 11	Anton v. Slavica Lukovic	20	
v. 6/7	Anton v. Slavica Lukovic	23	
v. 14	Anton v. Slavica Lukovic	27	
v. 16	Anton v. Slavica Lukovic	31	
	Anton v. Slavica Lukovic	32	
	Anton v. Slavica Lukovic	33	
	Anton v. Slavica Lukovic	34	
	Anton v. Slavica Lukovic	35	
	Anton v. Slavica Lukovic	38	
	Anton v. Slavica Lukovic	39	
	Anton v. Slavica Lukovic	40	
	Anton v. Slavica Lukovic	41	
	Anton v. Slavica Lukovic	42	
v. 21	Anton v. Slavica Lukovic	8	
v. 13	Anton v. Slavica Lukovic	12	
	Anton v. Slavica Lukovic		

ja zu einem fünfzigstel

2150 - 4100
 - ja zu einem fünfzigstel
 2150 - 4100

- 17. Janez in Otilija Žunkovič, Župečja vas 32*
- 18. Tomaž in Marija Črnko, Župečja vas 33*
- 19. Valentin in Katarina Butolen, Župečja vas 34*
- 20. Jože in Julijana Kramberger, Župečja vas 38*
- 21. Jakob in Marija Predikaka, Župečja vas 39*
- 22. Jernej in Terezija Furek, Župečja vas 40*
- 23. Marija in Franc Zupanič, Župečja vas 41*
- 24. Anton in Marija Bauman, Župečja vas 42*

Danes nobeden teh več ne živi. Zapuščinski postopek za to nepremičnino ni bil doslej opravljen pri nobenem od navedenih pokojnih lastnikov. Ker so skoraj vsi pravni nasledniki lastnikov župeške cerkve tudi lastniki vrnjenih zemljišč Agrarni skupnosti Župečja vas, sem pravnim naslednikom na zboru agrarne skupnosti dne 19. novembra 2005 predlagala, da po pokojnih svojcih podajo predlog za uvedbo zapuščinskega postopka na Okrajnem sodišču na Ptuju. Vsem je bil izročen tudi izpisek iz zemljiške knjige. Ker temu predlogu nihče ni sledil, ostaja zemljiškoknjižno lastniško stanje enako kot je bilo pred 63 leti – leta 1947.

V zemljiškoknjižnih izpiskih zadnjih desetih let pa se kot lastnica pojavi tudi Agrarna skupnost Župečja vas v deležu 5/100. Pravna podlaga ni jasna.

Lastništvo na nepremičnini smo že hoteli prenesti na Rimokatoliško župnijstvo sv. Lovrenca na Dravskem polju, pa to brez »pravih lastnikov« ni bilo možno izvesti.

Matilda Klasinc

Farni zapisi in zapisi ključarjev na kratko

Zapisi o cerkvi sv. Antona Puščavnika in o preteklih običajih in dogodkih v Župečji vasi so se hranili v lovrenški fari. Rokopis, ki ga je skrbno zapisoval v kroniko tedanji župnik Ivan Zadavec, in zapisi ključarjev, so neprecenljiv dokument za razumevanje zgodovine naše vasi, ljudi, ki so v njej živeli, in cerkve, ki so jo postavili. V naslednjih odstavkih se bomo na kratko sprehodili skozi zgodovino kraja, o kateri nam poročajo zapisi.

V Župečji vasi je med letoma 1774 in 1779 razsajala huda živinska kuga, predvsem so bile ogrožene svinje. Na pomoč so se obupani kmetje obrnili k Mariji. Nekaj vaščanov je jahalo k cerkvi Marije Snežne na Svete gore, kjer so plačali mašo in obljubili, da bodo v primeru, da kuga preneha moriti njihove živali, to cerkev vsako leto obiskali. Kuga je res prenehala, vaščani pa so na dano obljubo pozabili. Kuga se je v Župečji vasi in spodnjih Pleterjah leta 1779 znova pojavila. Župečani so se v močni veri odločili, da k Svetim goram ponovno romajo po pomoč. Ko so klečali pred Marijinim oltarjem, so sklenili, da bodo tokrat obljubo vsakoletnega romanja zares izpolnjevali. Tudi drugič je bila njihova prošnja uresničena, Župečani pa so svojo obljubo že naslednje leto izpolnili in tako se je do danes ohranilo vsakoletno romanje na Svete gore. Že od leta 1779 se romanje leto za letom ponavlja 5. avgusta, na god Marije Snežne. V cerkvi na Svetih gorah je še do danes shranjena tabelna slika, ki prikazuje procesijo župeških romarjev in bolnih živali, ki ponekod že vstajajo, saj jih je Marija ozdravila kuge. To sliko so naši hvaležni predniki v zahvalo darovali cerkvi.

V današnjem času romamo Župečani na Svete gore z avtomobili, nekaj let nazaj je g. župnik Karel Pavlič organiziral romanja s kolesi, leta 1970 pa so prvič romali z avtobusom, takrat se je prenehalo hoditi peš v procesiji, pred tem so namreč pešačili in del poti skrajšali z vožnjo z vlakom. Pred več kot sto leti pa je bilo bistveno drugače. Ob pol dvanajstih so se romarji pričeli zbirati ob križu na zahodni strani Župečje vasi, kjer so se z molitvijo priporočali v varstvo. Župečani so se 4. avgusta ob polnoči peš podali proti Svetim goram, med hojo so molili ter med molitvijo tudi peli. V molitvi so se priporočali za razne potrebe: za varovanje pred grehom na romanju in v vsakdanjem življenju, za varovanje pred kugo, lakoto in vojsko, za sv. Katoliško Cerkev, za že umrle božje potnike, za vse duševne in telesne potrebe ... Boštjan Črnko je zelo natančno opisal pot romanja, kdaj so molili, kdaj peli, kdaj potovali v tišini in kje so se ustavili. Po njegovih zapisih so romarji med potjo obiskali tudi cerkev sv. Jerneja v Rogatcu, kapelo sv. Ivana, cerkev sv. Jurija v kraju Lesniče ter cerkev sv. Petra na Bizeljskem, kjer so opravili spoved in prenočili pri ustrežljivih domačinih. Pot so nadaljevali ob 3. uri zjutraj in v procesiji priromali na cilj 5. avgusta ob 5. uri zjutraj. Hitro po peti uri je bila maša in skupno

obhajilo, ob šesti uri pridiga, sledila ji je sveta maša z blagoslovom. Ob 10. uri so si rezervirali drugo, pozno mašo, po njej pa darovali okoli Marijinega prestola. Župečani so peli, molili, prosili ter potožili Mariji o svojih težavah. Ko so se s Svetih gor vračali domov, so spotoma romali tudi k Mariji na Taborskem. Do Rogatca so potovali peš, tam pa so jih čakali vozovi. Ker so tudi na poti domov prenočili, so domov prispeli 6. avgusta.

Vaščanom ni bilo po godu, da so se morali pred romanjem ponoči shajati na prostem, predvsem jih je skrbelo za moralo mladine. Zato je bila želja vaščanov, da se postavi tako velika cerkev, da bo v njej dovolj prostora za romarje. Med vaščani pa ni bilo donatorja, ki bi bil s svojim darovanjem za vzgled tudi ostalim. Leta 1898 sta zakonca Franc in Marija Ferk iz Župečje vasi na loteriji zadela večjo srečko. Prva sta darovala za izgradnjo cerkve 800 kron ali 400 goldinarjev. Denar je bil izročen gospodu župniku Jožefu Ozmecu, ki ga je hranil v posojilnici oz. hranilnici sv. Lovrenca. Vmes je preteklo nekaj let in zakonca Ferk sta pridobljen denar porabila. Zato sta v primeru, da se cerkev ne prične graditi, svoj denar želela nazaj. Gospod župnik Ozmec je sklical župeške može, ki so se izrekli, da bodo skupno in z vsemi močmi pripomogli k zidavi cerkve.

Pred gradnjo je bil v sredini Župečje vasi pašnik, ki je meril okoli 2000 m², iz katerega so vaščani jemali zemljo in jo uporabili za dvigovanje tal na dvoriščih in okoli hiš. To navado je Ivan Zadravec v svojem zapisu zelo grajal, saj so ljudje iz pašnika na sredini vasi odpeljali toliko zemlje, da je nastala precej globoka jama in posledično mlaka. Ko so začeli postavljati cerkev, so morali kmetje odpeljano zemljo vrniti.

Župečani so cerkev gradili na lastne stroške, s pomočjo dobrotnikov in rojakov. Poleg že prej omenjenih zakoncev Ferk, sta kot večja darovalca omenjena tudi posestnika Boštjan Črnko in Janez Kozoderc, kot največji darovalec pa je izpostavljen stolni kanonik dr. Ivan Mlakar, ki je daroval 1000 kron. Skupaj s še drugimi prostovoljnimi darovi se je nabralo okoli 7000 kron. Načrt za cerkev je zrisal ptujski zidarski mojster Franc Celotti (beri Čeloti), ki je izvedel tudi zidarska dela. Za cerkev sta bila pripravljena dva načrta. Prvi je bil v romanskem slogu, za katerega so značilna vrata in okna z okroglim obokom in je tudi značilnejši za slovansko ozemlje. Po zapisih sodeč bi takšen načrt tudi bolj ugajal Zadravcu. Odločili so se za drugega, za gotski slog s »špici«, šilastimi oboki. Gotski slog je najbolj značilen za Francijo in Nemčijo, kar pa je v Zadravcu vzbudilo politično negativna občutja zoper Nemce.

Priprave na gradnjo so se pričele februarja 1904. Župeški kmetje so vozili opeko iz Pragerskega, pomagali so jim tudi Lovrenčani in Pleterčani. 31. maja 1904 je bil položen temeljni kamen, ki ga je blagoslovil knezoškof Mihael. Cerkev se je pričela graditi istega leta, leto kasneje je dobila streho in zvonik. Gradnja je bila končana leta 1910. V

temeljnem kamnu, ki je vzidan na desni strani zvonika, so shranjeni spisi in takratni denar.

Jožef Ozmec je zelo skrbno zapisal nakupe, imenoval izvajalce in zapisal stroške, ki so nastali pri gradnji cerkve in njeni opremi. S svojo natančnostjo nam med drugim razkrije tudi, da je župeška cerkev postavljena iz 48.850 zidnih opek. Od začetka gradnje do leta 1919, je vključno s ceno voznine, ki so jo poplačali s tlako, cerkev z notranjo opremo vred stala 9.760,86 kron.

Cerkev je z vhodom obrnjena nekoliko proti jugovzhodu in ima ladjo, zakristijo na južni strani oltarja ter stolp z velikimi vrati, ki predstavljajo edini vhod v ladjo, na zahodni strani. V cerkvi je en sam oltar. Opremo cerkve izpred sto let so predstavljale orgle, nebo, spovednica, sv. Križev pot, križ in dve sliki. V lovrenški farni cerkvi so bile ravno v tem času kupljene nove orgle, zato je tedanji župnik gospod Ozmec stare podaril župeški cerkvi.

V zvoniku sta bila dva zvonova, večji in manjši, ki ju je Zadravec opisal, da sta bila okrašena s krasnimi podobami in sta bila krasnih glasov. Oba je septembra 1916 odvezla vojaška oblast zaradi nujnih vojaških potreb, istega dne so zvonove odpeljali tudi iz lovrenške farne cerkve. Tega ropanja vaščani niso mogli preprečiti, bili so celo v zmoti, da jih država potrebuje za zmago. Država je kasneje plačala za odpeljane zvonove, vendar bore malo glede na takratno draginjo. Nova zvonova, večji in manjši, sta bila v zvonik potegnjena februarja 1922. V času druge svetovne vojne, junija 1944, je bila cerkev ponovno oropana. Nemški vojaki so iz zvonika odpeljali večji zvon. Po dolгих letih so si decembra 1967 Župečani s pomočjo darov privoščili novi velik zvon, ki tehta 138 kilogramov. Manjši tehta 82 kilogramov, v zvoku se ujemata, saj sta oba tonov es.

Oltar v cerkvi prikazuje podobo zavetnika cerkve sv. Antona Puščavnika. Domneva se, da je sv. Anton Puščavnik zavetnik te cerkvice, ker ga ljudje častijo tudi kot varuha pred svinjsko kugo. Tukaj so ga prebivalci poimenovali kar »svinjski Anton«. Druga domneva pa pravi, da je ta svetnik zavetnik Antona Mlakarja, pomembnega župeškega kmeta. Na evangelijski strani je sv. Janez Krstnik, zavetnik bivšega kanonika in stolnega dekana dr. Ivana Mlakarja, ki je po Zadravčevih besedah največ daroval za to kapelo. Na berilni strani je sv. Mihael, nadangel, zavetnik tedanjega knezoškofa sv. Mihaela Napotnika in obenem zavetnik Mihaela Mustafa, ki je z vožnjo največ prispeval pri gradnji. Anton Mlakar in Mihael Mustafa sta bila skupaj z g. župnikom Jožefom Ozmecem, ki je tukajšnji župnik postal l. 1897, vodji pri gradnji cerkve.

Cerkev je bila blagoslovljena 24. maja 1910. Takrat je bil v vasi praznik, zbralo se je veliko ljudi. Takratni škof, ki jo je blagoslovil, je dovolil, da se v cerkvi opravlja božja služba. V tem času se je tudi dogovorilo, ob katerih dneh v letu bo maša potekala v cerkvi. Odločili

so se za 17. januar, ko sv. Anton praznuje god, za Antonovo nedeljo ali več dni v tem času, za nedeljo po telovem, ko se v primeru lepega vremena pripravi tudi procesija po vasi. Tudi v času križevega tedna se en dan nameni za mašo in procesijo v župeški cerkvi. 29. septembra je rezervirana tudi nedeljska maša v čast sv. Mihaelu.

V zapisu je omenjena še vaška kapela, imenovana tudi poljska.

Na lastne stroške jo je l. 1919 postavil Mihael Mustafa, ki je leto kasneje posadil tudi lipi, ki rasteta ob kapeli. Kapela je z oltarjem obrnjena proti severu, z vrati pa proti jugu. Mustafa jo je postavil zaradi obljube svoji drugi ženi. Ker je bila postavljena v času miru po prvi svetovni vojni, se imenuje Kapela miru. Blagoslovljena je bila na t. i. lepo nedeljo, ki je v nedeljo po telovem. Iz tega tudi izhaja tradicionalna procesija s svetim Rešnjim telesom.

V letih vse do danes, se je na zunanosti in v notranjosti cerkve marsikaj postorilo. Leta 1966 je bil na novo prekrit zvonik, istega leta so se kupila nova polkna za vsa štiri okna, leto kasneje so odstranili dotrajana lesena tla, nadomestile so jih kokosove preproge. Leta 1972 se je postavila železna ograja okoli cerkve, leta 1982 se je prekrila južna stran cerkve z novo in staro opeko. Manjši zvon, ki je počil, je bil leta 1983 odstranjen in zamenjan z novim, leto kasneje so potekala dela na zakristiji, popravil se je »rušt«, prekrila se je streha in z ladijskim podom podeskal strop. Leta 1990 so se zamenjala stara vrata zakristije.

Veliko se je postorilo leta 1991. Kot po stari navadi, so vsi vaščani stopili skupaj. Veliko fizičnega dela so opravili moški iz vasi, gospodinje pa so pri večjih delih delavcem izmenjaje v cerkev prinašale malico. Tega leta se je obnovila dotrajana pločevina na stolpu zvonika, zamenjali so se žlebovi na strehi ter obrobe iz pločevine. Vaščani so sami izklesali stari omet, da so se lahko 28. maja pričela zidarska dela, cerkev se je na novo ometala in prebelila. Obnovilo se je tudi ostrešje zvonika. Junija 1991 je akademski slikar Albin Lugarič na pročelje naslikal fresko Cirila in Metoda. Pred vhodom v cerkev in zakristijo so se položili tlakovci. Obnovili sta se tudi obe vaški kapeli. V letu 2000 so bila narejena nova glavna vhodna vrata, sliko na pročelju cerkve sv. Antona je obnovil slikarski mojster Drago Ficki, Zorjana iz Ukrajine je naslikala Križev pot, pleskar Jože Pišek pa je obnovil okvirje slik križevega pota. Deset novih klopi iz masivnega lesa je pridobitev iz leta 2003. V letu 2006 je cerkev dobila novo kritino. V letu 2007 je v cerkvi potekalo mnogo del: v prezbiteriju so se položile ploščice, napeljala se je nova električna inštalacija, ometale so se stene, vgradile so se nove okenske police, okenski okvirji so se očistili, okenska stekla obnovila, v obnovo in restavriranje sta se odpeljala Antonov in Barbarin oltar.

V letu 2010, ko se praznuje stoletnica cerkve, se je in se še bo veliko postorilo. Velik projekt v tem letu so zagotovo nova keramična tla v notranjosti cerkve in nova fasada, s katero bo dobila novo zunanjo podobo.

Skozi desetletja se je zbralo veliko prostovoljnih prispevkov in opravilo veliko prostovoljnih del. Naštela sem jih le nekaj, saj vsakega posebej ni mogoče izpostaviti. Hvala vsem, ki so in še skrbijo za Župečjo vas in za njeno kulturno dediščino.

Cerkev sv. Antona Puščavnika, ki letos praznuje stoletnico, je bila postavljena v času draginje na lastne stroške in zaradi marljivosti naših prednikov. Ponosni smo lahko, da krasi sredino naše vasi, saj mnogi, ki se peljejo skozi, priznajo, da je nekaj posebnega in da je Župečja vas ena izmed najlepših vasi na tem koncu.

Delo naših prednikov vpliva na nas in naše današnje delo bo vplivalo na naslednje rodove. V rokopisu je zapisano: *»Kapela je last skupščine Župečja vas, ki skupaj so zgradili njo naši predniki, mi nasledniki za njimi smo dolžni, da njo vzdržujemo.«* To velja tudi za tradicijo romanja na Svete gore, ki se je pričelo iz strahu pred kugo, ohranilo pa se je vse do danes, ko praznuje že 231 let.

Na naslednjih straneh lahko preberete še bolj natančne zapise, dobesedne prepise iz farnih rokopisov in rokopisov zvonarjev.

Sonja Pišek

Prepisi kronik o Župečji vasi

Obljubljena procesija na sv. Gore

Strašno in grozno je razsajala živinska kuga v Župečji vasi leta 1774. Pobirala je kuga živino, da je bilo strah. Da bi Bog po priprošnji device Marije šibo odtegnil, jahali so nekateri možje iz Župečje vasi na sv. Gore, in so tam v ta namen sveto mašo najeli. In pri tej priložnosti tudi obljubili, da bodo, ako jim prošnjo usliši ljubi Bog, da bodo to Marijino svetišče leto za letom obiskovali. In čudo. Ko se vrnejo od svoje pobožnosti domu, našli so živino zopet zdravo, kuga je bila med tem naglo prenehala. Toda prehitro so takrat ljudje na obiskovanje božje in svojo obljubo pozabili. Živinska kuga se je zopet prikazala leta 1779. V Župečji vasi in spodnjih Pleterjah je mahoma zbolela vsa živina. Klavrna živina se sploh ni več dotaknila nobene hrane. Dokler je govedo le bolehalo, so se ljudje vedno še tolažili, da bo še zopet boljše, ako je začelo eno živinče za drugim padati, videli so, kako prazna je bila njihova tolažba.

Spoštovani kmet v Župečji vasi Martin Vodošek nasvetuje ljudem, naj bi se v procesiji podali na sv. Gore in tam prosili Mater božjo, da bi njihove molitve in prošnje podpirala pri Bogu. In takoj drugi dan zgodaj zjutraj se je zbrala velikanska procesija v Župečji vasi, katero je omenjenega Vodoška, ki je bil priden sin po imenu Gašper, šele 18 let star, izbrala za vodenje na sv. Gore. Ko so srečno tja dospeli, so po prejetih svetih Zakramentih svojo zadevo Materi božji priporočili in pred njenim oltarjem kleče obljubili, da bodo h godu Marije Snežnice, na dan 5. avgusta leto za letom to romarsko Cerkev obiskovali in tukaj v čast devici Mariji slovesno božjo službo najeli, ako njih Bog zdaj milostljivo usliši in še za naprej pred živinsko kugo obvaruje. Bog je uslišal njihove prošnje. In tako drugo leto 1780 je omenjeni Gašper Vodošek vodil zopet velikansko procesijo na sv. Gore, da bi se zahvalili Materi božji za uslišane njihove prošnje in se priporočili še za prihodnje njeni priprošnji. V spomin svoje že leta 1774 storjene in zdaj ponovljene obljube, so dali slikat veliko tablo Mariji v čast, s podobo zaobljubljene procesije. Na podobi slikan je Gašper Vodošek v stari narodni noši s procesijo pred Materjo božjo. Ob straneh leži bolna živina, toda nekateri voli že zopet vstajajo, kajti svetloba, ki od Marije žari, jih je okrepila. Romarjem sije hvaležna radost iz oči.

To spominsko tablo so darovali iz hvaležnosti v zahvalo Mariji Materi božji v njenino svetišče v čast romarske cerkve na sv. Gorah. Slika – tabla je obešena na desni steni v ladji, štric velikega oltarja³.

³ Sedaj je ta spominska tabla predstavljena, visi ali je obešena nad vrati iz zakristije (žagrad) k velikemu oltarju.

Slika, ki je izobešena v cerkvi na Svetih gorah, Vir: Damjan Kejžar, župnik na Svetih gorah

Voditelji sv. Gorske procesije so bili:

- prvi Gašper Vodošek Vse za Marijo!
- drugi Anton Mlakar
- tretji Boštjan Črnko Vse po Mariji!
- četrti Anton Kukovič
- peti Mihael Mustafa Vse z Marijo!
- šesti Janez Korošec
- sedmi Janez Zafošnik

Potek procesije na sv. Gore

V noči ob pol dvanajstih kliče trobenta, da vstanejo tisti, ki se podajo na božjo pot. Ob dvanajsti uri kliče drugokrat. Na to se zberejo božjepotniki pri križu, ki stoji na zapadni strani Župečke vasi. Tam se z molitvijo priporočijo v varstvo Marijino, domače pa priporočijo sv. Florijanu in Bogu, in potem se podajo na božjo pot 4. avgusta, to je na sopraznik sv. Dominika.

Najpred molijo veseli del svetega rožnega venca, potem žalostni del. Med molitvijo tudi pojejo. Potem pojejo lavretanske litanije, potem molijo za razne potrebe, da bi nas ljubi Bog varoval greha na tem potu in celo življenje, za srečno zadnjo uro, za odvrnjenje kuge, lakote in vojske, za domače varuhe, za vse prebivalce cele zemlje, za sveto katoliško cerkvo, za

rajne božjepotnike, za krivoverce, za trdovratne grešnike in za vse dušne in telesne potrebe. Če so med božjepotniki pevci, molijo, če pa jih ni, molijo do »Hamrov« v župniji Majšbreg. Od onod potujejo božjepotniki v tihi pobožnosti, to je, da molijo tiho, ali pa tudi na zmes zapojejo.

Ko pridejo do kapele Sveče vesi, kjer je tudi leseni križ, tam odmolijo angelsko pozdravljenje in juterno molitev. Potem molijo dva dela svetega rožnega venca, potem pojejo lavretanske litanije. Tako pridejo do župne cerkve sv. Antona puščavnika v Stopercah in pri gori Strmec pod bregom spet za odih prenehajo moliti in peti. Za kratko uro pridejo od tam v lepo dolino, ki ji pravijo Zavidoški, kjer se jim pridruži precej veliko število drugih božjepotnikov in ki molijo do Rogatca sveti rožni venec in vmes tudi pojejo. Blizu trga Rogatec začnejo peti litanije vseh svetnikov in okoli pol 6 ure zjutraj pridejo v cerkvo sv. Jerneja. Tam so navadno 2 sveti meši, pri katerih božjepotniki molijo sveti rožni venec svetega rešnega telesa in vmes pojejo. Tam se pridruži veliko število spet drugih božjepotnikov, ki tam prejmejo svete zakramente. Pred kak odidejo iz cerkve napravijo darovanje okoli oltarja, po trgu Rogatec pojejo lavretanske litanije, in ko od onod pridejo na Hrvatsko, tam zajtrkujejo. Potem okrepcani grejo v kapelo sv. Ivana, ki je podružnica sv. Petra. Tam grejo okoli oltarja na darovanje, potem grejo dalje, pojejo litanije vseh svetnikov in molijo sveti rožni venec. Potem grejo enkrat v breg, potem navzdol in pojoč pridejo v ravnino in končno do gore z imenom Jelenšca. Tukaj za oddih prenehajo moliti in peti. Za kratko uro pridejo spet na lepo ravnino, do sadonosnega drevja in do velike ceste. Tu začnejo moliti sveti rožni venec Naše ljube Gospe in pojejo Marijine pesmi. Za kratko uro pridejo v kraj Lesinče do cerkve sv. Jurija. Ker tja pridejo okoli poldneva, molijo angelsko pozdravljenje in opravijo obed. Po obedu grejo v cerkvo na darovanje okoli oltarja, potem naprej. Zvonovi lepo zvonijo in božjepotniki molijo sveti rožni venec 7 žalosti in pojejo temu primerne pesmi. In to je primerno zato, ker je zunaj cerkve slika: Jezus se poslavlja od Marije in se pripravlja na bridko trpljenje.

Večina božjepotnikov gre po gladki poti kako poldrugo uro med molitvo in petjem po prijetni dolini med njivami in travniki do pristave (marofa), ki mu pravijo »Na škednjih«. Še nekaj časa grejo po cesti, potem krenejo desno čez travnik, kjer pridejo do tako imenovanega »Goljufnega vrha«. Tu je lep razgled, kjer se vidi cerkva Marija Snežna na sv. Gori. Tukaj se božjepotniku zdi, da mu Marija kaže svoje prijazno lice. Zato božjepotnik poklekne in se priporoči Mariji. Iz tega vrha nekoliko na desno je ozka pot kraj vinogradov na desno; na levo pa raste navadno koruza. Za kake pol ure pridejo na ravnino v ves Kumrovci. Tu krenejo na levo pri dražestvih (čudovitih) travnikih in pridejo do reke Sotle. Ker je tu ozka, mokra in blatna pot, navadno molijo, pojejo pa le, če je pot suha. Ko pridejo iz Hrvaškega čez Sotlo, stopijo na Štajersko v župnijo sv. Petra na Bizeljskem. V kratkem pridejo med njivami v ves Mihovce. Od tam gresta dva, da naprosita duhovnika, da pridejo božjepotnikom proti. Navadno pridejo gospod kaplan z orglanjem, prinesejo križ in bandere. Pred bogom se zberejo vsi božjepotniki, tam prevzamejo molitev in petje duhovnik. Okoli 4. ure pridejo v cerkev sv. Petra, kjer so litanije z dvema blagoslovoma. Vodje grejo v župnišče, da poravnajo stroške, ki so navadno 14 goldinarjev ali 28 kron ali 7 dinarjev. Božjepotniki pristopijo k spovednicam, opravijo sveto spoved do zdravamarije ali večne luči, potem si poiščejo prenočišče, katero jim domačini radi dajo.

Zjutraj ob 3. uri, se božjepotniki zberejo v cerkvi, opravijo molitve, se podajo na Goro, kjer je zelo strmo, molijo, kjer pa ni strmo, pojejo. Tako pridejo do kapele, kjer Kristusu izvira izpod nog veliko čiste vode. Tam začnejo popevati litanije, pojejo čez log na vrh proti cerkvi, kjer sta dva pota. Naši božjepotniki grejo po stari poti, v znamenje, da posnemajo svoje prednike, ki so hodili po tej poti že pred starmimi leti, in ko pridejo na visoki hrib, kjer stoji cerkev in kjer zvonovi premilo pojo. Pred cerkvenim pragom je mali obok na dveh kamnitih stebrih. Od tukaj zagledajo božjepotniki Marijino podobo, ki je v sredini cerkve na lepem prestolu. Okoli glave je napis »Mati milosti in pomoč kristjanov«. Veličastni tempelj se blišči, vse sveče gorijo. Vsak božjepotnik poklekne in se kleče bliža Mariji. Vsako verno srce je ganjeno do solz. Tu se kaj prilega napis, ki glasi:

*»Poglejmo v zlatem zvonu tam,
Marijo z ljubim Jezusom.
Premilo gleda na ljudi,
in vsem k pomoči prit želi.«*

Tako priromajo naši ljudje v procesiji zbrani na sv. Goro. Ob 5. uri zjutraj petega avgusta, na praznik Marije Snežne opravijo svojo pobožnost po svoji pomoči. Hitro po peti uri je bila sveta maša in skupno obhajilo. Ob 6. uri je predga (pridiga), potem sveta maša z blagoslovom, pri kateri domače ženske popevajo na koru tako lepo in mило, da bi v naši škofiji težko našli enakega. To opravilo je za Slivniške božjepotnike pri Mariboru, ki pridejo en dan pred našo božjo potjo. Ob 10. uri je druga služba božja za naše božjepotnike. Po končani službi božji je darovanje okoli Marijinega trona, ki stoji dolgo. Ko mine darovanje in drugi božjepotniki opravijo svojo pobožnost, se naši božjepotniki zberejo v Marijinem svetišču in se podajo domu. Začnejo moliti, prositi Marijo za odpuščanje, če se na tem potu niso prav obnašali. Molijo za tiste, ki se jim priporočajo v molitvi, za sveto katoliško cerkev, za vse krščanske družbe, za svoje domače. Vsak potoži Mariji svoje križe in težave, moli za znanke, za rajne božjepotnike, ki so v tej cerkvi častili Marijo. Potem pojejo odhodne pesmi, grejo na darovanje okoli oltarja, grejo nazrt (ritenski) iz cerkve, to je, z obličjem obrnjeni k Mariji. Ko tako prilezejo do velikih vrat, še vsak poklekne in še pošlje kak pobožni zdihljaj k Mariji. Ko grejo z Gore navzdol se še večkrat ozrejo k Mariji tako dolgo, da pridejo do kapele, kjer izvira voda izpod Kristusovih nog. Tam še molijo skupno. Tam se razidejo, to je, ne grejo v procesiji tako dolgo, da pridejo prek Jelenščice. Tam se začne mračiti in si poiščejo prenočišče.

Dne 6. avgusta je Preobraženje gospodovo, dan božjega lica, ko se je Jezus na gori spremenil in je bilo njegovo lice svetlo kakor sonce. Ta dan se zberejo božjepotniki pri studencu, kjer so žlebi, da potniki lahko okrepčajo z vodo sebe in svojo živino. Tam se umijejo, se zberejo k molitvi, potujejo in so za kako uro na Taborskem okoli pol 4. ure. Ob 5. uri je peta sveta maša, včasih je tam predaja po hrvatskem jeziku. Tam si božjepotniki malo počinejo.

Ker je v vesi sv. Lovrenca pred kakimi 100 leti (okoli leta 1800) razgrajala kuga, kakor v Župečji vesi, so se Lovrenčani zatekli k Mariji na Taboru in od tistega časa hodijo Lovrenčani, z njimi Župečani, na božjo pot k Mariji na Taborskem.

Okoli 9. ure zjutraj pridejo taborska dekleta snažno belo oblečena in ovenčana tako, da kaže vsaka, da so poštena, imenujejo jih »Tranarce«. Vzamejo Marijo s tronom, je nesejo četrto uro daleč na lep hriček. V tej procesiji je gneča in truma ljudi. Ob 9. uri se vrnejo v cerkvo. Z njimi so domači duhovnik, njihovi župljani s šolarji vred. Vsa zbrana družba poje litanije, pa tako prisrčno, da človek pozabi, da živi na zemlji. Ko pridejo do stopnic, ki so precej narazno in pokrite z opeko, grejo ljudje v cerkev, za njimi pa nesejo dekleta Marijo, v cerkvi je predaja, potem sveta maša. Na Taborskem morajo Lovrenčani poravnati stroške, ki znašajo navadno 10 goldinarjev ali 20 kron (5 dinarjev).

Po službi božji je darovanje okoli oltarja, potem grejo z božjepotniki g. kaplan in »Tranovce« z Marijo do kamenitega križa, ki je blizu župnijskih hlevov, ter pojejo. Pri križu se gospod kaplan poslovijo od božjepotnikov in jih blagoslovijo in prijazno povabijo za prihodnje leto.

Od oned naši božjepotniki molijo in pojejo do Rogatca, to je kake pol ure hoda. Tam jih čakajo vozovi. Po stari šegi so božjepotniki tudi iz Rogatca hodili peš, in so še pidoč domu obiskali sv. Antona v Stoprcah. Okoli 4. ure pridejo na Ptujsko Goro, molijo proti sv. Lovrencu. Domači lovrenški duhovnik jim pridejo proti, grejo z njimi v župno cerkev, kjer so litanije z blagoslovom.

To božjo pot imajo Župečani do danes 112 let. Naši predniki so si k tej procesiji naložili post dan pred svečnico. To obljubo moramo spolnjevati tudi mi potomci.

Župečja ves, dne 19. sušca 1891

Ta spis je zložil Boštjan Črnko, voditelj procesije. Prepisal je Mihael Mustafa, po domače Arnejek, odličen in premožen kmet v Župečji vasi št. 10. V kroniko prepisal v soboto, dne 26. 6. 1920 Ivan Zadravec, tedanji župnik.

Opomba: Leta 1929 je ta naša procesija romarjev obhajala 150. letnico svojega romanja na sv. Gorah v zahvalo in v čast Mariji Svetogorski. Z veliko slovesnostjo so bili sprejeti romarji naše procesije že na predvečer. Trije duhovniki so prišli naproti v dolino sv. Petra in spremljali še isto večer na Gore. Možnarji so pokali zvečer in drugi dan ob slovesni sv. maši, in tudi za odhod slovesno naših romarjev.

Vsa največja hvala pa za ta trud sliši častitemu gospodu Klasincu, tedanjemu kaplanu pri sv. Petru, našemu domačinu iz Cirkovc, rojenemu v Jablanih, Klasinčeva hiša, sedaj v pokoju Cirkovce.

Janez Zafošnik

Zaobljubljena procesija na sv. Gore z vlakom

Procesija se ponavlja leto za letom že od leta 1779. Do danes je 187 let že preteklo od kar so naši predniki po Marijini priprošnji očitvidno dosegli. Romarji se zbirajo na god sv.

Dominika, to je 4. avgusta, takoj po polnoči v kapeli sv. Antona Puščavnika v Župečji vesi. Tam zmolijo jutranjo molitev, priporočijo se v Marijino varstvo za nadaljnjo pot. Nadalje se priporočajo tudi sv. Antonu vaškemu zaščitniku, ter se poslovijo na romarsko pot Mariji v čast in zahvalo.

V procesiji se hodi pod Majšperkom do Lurške kapele (iz Župečje vesi do Majšperka se moli en del rožnega venca, varuj nas kuge, lakote in vojske in sploh vse tiste dostavke, ki se molijo v litanijah vseh svetih, reši nas o Gospod), tam se procesija razpusti in gre se prosto do Sveče vesi. Tam se zberejo, molijo sveti rožni venec in se tudi popevle. Gredo v procesiji čez Stoperce, do Stare Grabe po imenu. Potem zopet prosto do Zavidošeka, čez Strmec, breg, gor in doli. Od tam v procesiji do Rogatca, se moli in tudi v časih litanije popevlejo. V Rogatcu so romarji pri sveti maši po možnosti, če se začne pravočasno, kjer za sedanji čas je romanje veliko spremenjeno, se več vozi kakor hodi. Na vlak v Rogatcu je tričetrt na 8 uro treba bit. Prvi vlak privozi romarje do Kumrovca okoli 10 ure dopoldne v bližino sv. Petra. Drugi pa prihajajo popoldne. V vesi pred sv. Petrom se romarji zbirajo skupaj in pojejo lavrentanske litanije v farno cerkev sv. Petra, zmoli se del rožnega venca in tudi opoldanska molitev in tudi gospod duhovnik počakajo, da nam z najsvetejšim podelijo blagoslov in izvrši se darovanje. Potem gredo romarji iz Cerkve, da obedvajo in pokrepčajo, in je nekaj prostega časa. Okoli četrte ure se pa romarji od več krajev skupaj zbirajo in hočejo, da gredo skupno z nami z župečko zaobljubljeno procesijo od sv. Petra na sv. Gore. Se moli in veliko popevle med strmo potjo. Po eno uro hoda dospemo v prekrasno svetogorsko svetišče Matere božje. Ko prihajajo romarji do lipe jih svetogorski zvonovi prijazno vabijo, pridejo večkrat tudi gospod duhovnik naproti pri kapeli pod župniščem, pojejo se litanije Matere božje pred Marijin Tron.

Ko pridejo romarji pod zvonik do velikih vrat, padajo na kolena, kleče se porivajo do Marijinega Trona in še naokoli zopet pred Marijin Tron. Potem spoved romarjev. Potem zvečer okoli 7 ure večerna sv. maša in pridiga. Ponoči se razdelijo v cerkvi v skupine, da se skozi celo noč popevlejo in molijo do pol četrte ure, ko je jutranja molitev. Potem se začnejo rane svete maše in sveto obhajilo. Naši romarji zaobljubljene procesije so pri rani in pozni službi božji, katere si obe najamejo. Pozna – glavna ali eksistirana sveta maša je določena na dan Marije Snežne, 5. avgusta na sv. Gorah, zaobljubljeni procesiji romarjem Župečje vesi.

Župnija sv. Lovrenc na Dr. polju, kakor imajo tudi v knjigi zabeleženo kroniko župnije sv. Peter.

Župnijski urad sv. Peter

Opomba: Ta zaobljubljena procesija je prenehala se izbirat in odhajati opolnoči iz Župečje vesi leta 1970, namreč hoditi peš ali k nogam v procesiji rečeno, ni pa takrat prenehalo romanje. Tega leta 1970 je prvič vozil avtobus romarje zaobljubljene procesije iz Župečje vesi na sv. Gore. Tako pa se romarji sedaj zberejo opoldne na dan sv. Dominika, to je dne 4. avgusta pred kapelo sv. Antona v Župečji vesi. Ko je število romarjev zbrano, se podajo v cerkev, da se priporočijo Mariji za srečno pot. Avtobus vozi hitro popoldne iz vesi. Avtobus pri sv. Petru stoji, da romarji v cerkev gredo, kjer čakajo en duhovnik, ki sprejmejo nas romarje in se opravijo večernice z blagoslovom. Potem pa eno uro prosto, da se romarji

pokrepijo. Potem šele vozi avtobus romarje na Goro od sv. Petra. Mladi in trdni pa se zberejo čez hrib k nogam eno uro hoda, strma pot, vse Mariji v čast. Romarji, ki so več nezmožni čez strmi hrib hoditi, njih pripelje avtobus do mežnarije in od tam še prikrevljejo večinoma po stopnicah v Cerkev, pred Marijin Tron. Med vožnjo na avtobusu naši romarji popevajo Marijine pesmi in tudi molijo.

Letos, to je leto 1974, naša zaobljubljena procesija od naših prednikov poteka Mariji na čast in zahvalo na sv. Gore že 195 krat (to je od leta 1779 pa do tega leta 1974 poteka 195 krat). Še samo 5 let pa bode Marijina cerkev obhajala na sv. Gorah naše zahvale in obljube 200. letnico. To se bode vršilo v letu 1979.

Janez Zafošnik

ZAČETKI ŽUPEČKE KAPELE

Povod tej kapeli je bila tudi poprej popisana božja pot. V Župečji vesi sta 2 javna križa, eden na trati na vshodni strani, drugi pa na isti trati na zapadni strani pri eni hiši, prav za hišo. Ker so se božjepotniki shajali pri križu na zapadni strani trate in vesi, in sicer o polnoči pod milim nebom, je to bilo nevarno v moralnem oziru, posebno za mladino. Zato so skušeni in pridni ljudje želeli, da bi si postavili saj tako veliko kapelo, da bi v nji bilo prostora za božjepotnike. Prav zato pa so že dolgo let tukajšnji posestniki želeli in hoteli eno kapelo v sredi vesi pozidati, pa pravega začetnika, ki bi večjo svoto za to stavbo daroval, se do tega časa ni našlo. Leta 1898 sta zakonca Franc in Marija Ferk v Župečji vesi, tudi posestnika št. 31, zadela srečko ali los v znesku 20.000 goldinarjev avstrijske veljave. Imenovana posestnika nista imela otrok, sta prva darovala za stavbo kapele 800 kron ali 400 goldinarjev. Ta denar se je vložil v posojilnico ali hranilnico pri sv. Lovrencu na Dravskem polju in je bil gospodu župniku Jožefu Ozmeču izročen v čast in varstvo. Po preteku nekaj let sta Franc in Marija Ferk pridobljen denar porabila, župniku in sovaščanom sta začela žugati, da, ako se kapela ne začne zidati, hočeta onija isti, svoj denar nazaj imeti. Nato so častiti g. župnik Jožef Ozmec sklicali župečke može skupaj in obenem tudi zidarskega stavbenika Franca Celotti iz Ptuja, ki je prinesel dva različna načrta kapele s seboj. Za to cerkvico sta bila napravljena dva načrta, ki se hranita v arhivu. Prvi je v romanskem slogu, ki pa bi temu pisatelju bolj ugajal, ker je okrogel, vrata in okna imajo okrogel obok, ki je veliko lepši, kakor gotski s »špici«, kakor je v tem slogu cerkva postavljena. Romanski okrogel slog je tudi bolj slovanski. Že naše črke so okrogle, latinica. Gotski slog pa je francoski in konečno tudi nemški; ki tudi nalikuje nemškim gotskim črkam, kar pa je nam Slovanom odurno odiozno⁹, radi nesrečne politike.

Po daljših pogovorih se je izbral načrt sedanje kapele in ta prostor tako, da so večinoma vse vaše hiše h kapeli obrnjene. V sredini Župečje vesi je velika ledina ali trata, pašnik, meri okoli 2000 m². Ker je tukaj nizek svet, si morajo kmetje okoli hiš in v dvorišču zavažati, ter tla vzdikovati ali povišati. In tukaj ni hvalevredna kmečka navada, da zemljo za to dobivajo na občinskem posestvu, čim bližje mogoče. Tako so občani v mnogih letih iz te trate odvozili toliko zemlje, da je na tej trati bila precej globoka jama in mlaka. Najbrže so kmeta blizo kake mlake imenovali Mlakar. Na kraju, kjer stoji naša kapela je bila velika mlaka, ki so jo morali zasuti ali zavoziti pred kakor so postavili kapelo. Mustafa ve povedati, da je padel

Začetek Kaple sv. Antona v Župreji vasi
leta 1900.

Že dolgo let so tukajšnji posestniki želeli in
hoteli eno kapelo v sredi vasi poridati na pravega
začetnika ki bi večjo svoto za to starbo daroval
se do tega časa ni našel!!

Leta 1898 sta zakonska Franc in Marija Ferik
v Župreji vasi tudi posestnika št. 31. zadela srečko
ali los v znesku 20.000 gl. avstrijske veljare,
imenovana posestnika nista imela otroki,
sta prva darovala za starbo Kaple 800 kr. ali 400 gl.

Taj denar se je vložil v posojilnico ali hranilnico
pri sv. Lovrencu na Dr. polju. in je bil gospodar
Župnik Jozef Vžmec izročen v čast in varstvo!

Po preteku nekaj let sta Franc in Marija Ferik
pridobil denar poročila sta Župniku in sovas,
sčonom^{in celo} žugati, da, ako se kapela nehač ne ridati,
hočeta prija, isti svoj denar nazaj izneti!

Ko to so častiti g. Župnik Jozef Vžmec sklicali
župniške moše skupaj, in obenem tudi židarskega
stokubenika Franc Celote in Ptuga ni je prinesel

odpadek iz ptiča, ko je komisija določevala, kje naj bi stala kapela, in so jo res postavili na tistem mestu. Tako stoji kapela na sredini trate in na sredini Župečje vesi tako, da je ta ves, ali so hiše kmetov, kakor venec te kapele. In to je krasno v duhovnem pomenu in tudi idilno. Bog je v sredini vesi, in tisti, ki ga molijo so okoli in okoli njega in obračajo v njega svoja lica in oči in povzdigujejo svoje žuljave roke k njemu.

Vsi navzoči župečki možje so izrekli, da bodo skupno z vsemi močmi k stavbi pomagali. Častiti g. Jožef Ozmec sprejmejo na prigovarjanje možef, takoj vodstvo cele stavbe, katero bi se naj takoj začelo. Pogodba s stavbenikom Francem Celottijem se je sklenila za 1950 goldinarjev avstrijske veljave. Ta pa naroči kupiti potrebno gradivo in delo se je začelo že meseca februarja 1904. leta. V jubilejnem Marijinem letu 1904, tisoč devetsto četrtem, ko se je po katališkem svetu obhajal spomin, da je bil razglašen nauk o brezmadežnem spočetju preblazene device Marije in Matere božje za versko resnico, so Župečani začeli zidati to cerkvico, v prvem letu vrhovnega cerkvenega glavarja Pija X., ko so bili vladika1 in nadpastir lavantinske škofije premilostljivi in prevzvišeni knezoškof dr. Mihael Napotnik, lovrenški župnik Jožef Ozmec, kaplan pa Anton Kociper.

Kupilo se je v tovarni Šteinklauber na Pragerskem 40000 kom opeke, katero so zimski čas l. 1904 vozili župečki posestniki, pomagali so lovrenčki, spodnje pleterski, posebno pridno in veliko so pomagali zgornje pleterski posestniki. Okoli 130 težkih voz kamnja se je porabilo za spodnji zid ali v zemljo (ali grund). Katerega so pa le največ župečki posestniki vozili. Temeljni kamen, v katerem so takratni spisi in takratni denar, je vzidan na desni strani zvonika. Temeljni kamen, ki je že bil vdolben ali izsekan, ga je pripeljal Matevž Predikaka posestnik v Župečji vesi št. 9 takrat. Kamenje je dal proti plačilu kamnosek Anton Gojkovič na Ptujski (Črni) Gori.

Častiti g. Jožef Ozmec so nabirali milodar pri vsaki podani priliki in so pridobili svojim lepim prijaznim prigovarjanjem mnogo darovnikov pri nižjih in višjih krogih. Darovali radovoljno nekateri večje, drugi zopet manjše svote. Župečki vaščani so stavili to cerkvico na lastne stroške, s pomočjo svojih dobrotnikov in rojakov, pred vsem tedanjega milostljivega stolnega kanonika dr. Ivana Mlakarja. K tej stavbi so pomagali vsi Župečani. In to je bilo s tem ležje, ker so imeli posebno 3 voditelje. Prvi voditelj je bil sedanji mladi župnik g. Jožef Ozmec, ki je bil tedaj šele v 44. letu, rojen v Obrežu, v župniji Središče 18. februarja 1866, ki je postal župnik tukaj l. 1897 in ki je bil moder dušni pastir in tudi navdušen za posvetno gospodarstvo. Zato je bil tedaj tudi štajerski deželni poslanec. In ker je bil odličen gospod, je postal dekan v Ljutomeru l. 1916.

Med kmeti v Župečji vesi, sta med drugimi, tedaj bila posebno dva veljavna moža. Stareji je bil Anton Mlakar, po domače Tkauc, roj. 14. 1. 1843. Ta je bil brat, tedanjega milostljivega gospoda Janeza Mlakarja, stolnega dekana v Mariboru. Drugi veljavni kmet je bil Mihael Mustafa, po domače Arnej ali Jernejek, kmet v Župečji vesi št. 10, roj. 29. 9. 1860. Oba premožna, poslednji še posebej in je tudi povsod prednjačil.

Stavbeniku Francu Celotti se je za prvo delo isplačalo 2.900 kron. Ravno toliko za cement. Zidarsko delo se je začelo s 1. sušcem 1904 leta. Nadaljevalo se je tako vestno, da so 31. maja milostljivi knez in škof dr. Mihael Napotnik grede od Ptujске (Črne) Gore od

birmovanja, blagoslovili v pričo 12. duhovnikov in ravnatelja lavantinske bogoslovnice dr. Ivana Mlakarja, že zidani temeljni kamen.

Leta 1905 je napredovalo delo tako, da je dobila kapela streho in zvonik. Tesarsko delo je napravil tesarski mojster Mihael Leskovar iz Slovenske Bistrice za 425 kron. Jabolko in strelovod je napravil pozlatar iz Maribora, zvonik je pokril domači klepar August Kancler za 186 kron. Kor in stol za zvonove je napravil tesar Martin Fošnerič, plačalo se dnevno 6 kron. Okna je napravil g. Greinitz iz Gradca za 177 kron leta 1906.

Orgle so bile ravno takrat v farni Cerkvi sv. Lovrenca nove, in so tedanji župnik častiti gospod Jožef Ozmec stare orgle dali kapeli in orglarski mojster g. Brandel iz Maribora njih je gor postavil za 140 kron. Leta 1909 se je naročil oltar sv. Antona puščavnika pri g. Koratiju v Mariboru za 700 kron.

Koliko je stala ta cerkvica – stroški?

Tukajšnji bivši župnik g. Jožef Ozmec je zapustil s svinčnikom napisan spis, osnutek ali koncept, ki ga je menda pisal gospodu kanoniku svetemu Ivanu Mlakarju, da je s tem menda položil račun temu gospodu. Prepis tega osnutka je naslednji:

Velečastiti gospod doktor

Na Vaš vljuden poziv z dne 11. 1. meseca pošiljam o župečji podružnici sv. Antona te podatke. Daljni povod k stavbi je bila želja vaščanov po kapelici kot zbirališču za vsakoletno romanje na sv. Gore pri sv. Petru; bližnji povod pa je dal župečki vaščan Franc Ferk, ki je leta 1902 zadel večjo srečko, ter iz hvaležnosti daroval za kapelico v Župečji vesi 600 K (kron). Umrl je 24. 10. 1914. Prvemu dobrotniku so se pridružili drugi. Med njimi z največjo vsoto rajni Boštjan Črnko in še živi Janez Kozoder. Oba posestnika v Župečji vesi. Z največjim darom 1000 K pa župečki rojak, prečastiti stolni dekan gospod dr. Ivan Mlakar. Ščasoma se je nabralo prostovoljnih darov okoli 7000 K. Slednjič se je porazdelilo na Župečane 2000 K za majhno zakrstijo. Načrt je naredil in izvršil zidarska dela ptujski zidarski mojster g. Franc Celotti za 2997 K.

Strešni stol (rušt) je postavil lesarski mojster Mihael Leskovar iz Slovenske Bistrice za 341 K 35 v. Cerkveni obok in strešni stol v zvoniku je naredil lesarski mojster Franc Kameronščak iz Kicarja pri Ptujju za 225 K 70 v. Kor in cerkveno ograjo je naredil domači lesarski palir Martin Fošnarič za okoli 90 K. Vrata s ključavničarsko opremo je oskrbel mizar Franc Fišer iz Čermožič za 221 K. Okvire na oknah in rebrenjače ali žalozije, polke v zvoniku in nekatere manjše stvari je naredil mizar Rudolf Drevenšek, mizar v Župečji vesi za 88 K 80 v. Strelovod in jabolko na zvoniku je delo mariborskega pasarja Franca Kagerja za 155 K 66 v. Kleparsko delo je opravil August Kancler, tukajšnji domačin za 55 K 96 v. Kamnoseško delo je opravil Črnogorski (Ptujskogorski) kamnoseški mojster Gojkovič za 35 K 42 v.

Okenške šipe je poslal Melzer iz Maribora za 28 K 3 v. Železne okenske okvirje gračka tvrdka Greinitz za 176 K 45 v.

Porabilo se je:

- opeke za zid 48850 kom
- opeke za streho 2500 kom
- opeke za vrh ali žlebnjakov 150 kom.

Vsa opeka je stala vkup 1213 K 36 v.

Apno, pesek, železje, les in nekatere manjše stvari so stale 1022 K 74 v. Pripeljali so: kamenja približno 130 vozov, opeke 180 vozov in peska 150 vozov; lesa, desek, in drugih stvari 50 vozov, kar so zvozili s tlako, skoraj zastonj, ceni se le voznina na 2800 K.

Za cerkvene potrebe in notranjo opravo se je dalo:

- za zvonove pri Janezu Grassmayr Wilten Innsbruck 1037 K 75 v (ostalo je še dolga, ki je bil poravnan, ko jih je erar poropal – poravnano 9. 11. 1916, 1050 K)
- za oltar A. Zoratti 650 K
- za svečnike Tratniku v Maribor 56 K
- za kanontable 9 K 60 v
- za lampo za večno luč 50 K
- za kelih Tratniku v Maribor 100 K
- za kadilnico 30 K
- za paramente 128 K 50 v
- za monštranco 160 K
- za križni pot 150 K
- za Marijino podobo 24 K
- za postavitev starih orgelj iz župnijske cerkve Brandl v Mariboru 158 K
- za spovednico
- za veliki križ leta 1919
- za nebo ali baldehin leta 1919

Do leta 1910 se je izdalo na stavbo cerkve čistega denarja 5447 K 76 v.

Ako prištejemo ceno voznine, ki so jo opravili s tlako 2800 K. Tedaj bi stala stavba vkup 8247 K 76 v.

Za notranjo opravo se je izdalo do leta 1910 vkup 1513 K 10 v.

Do leta 1919 stane tedaj vse vkup 9760 K 86 v.

Sv. Lovrenc, 28. 6. 1920.

Ivan Zadravec, župnik

Blagoslovljenje kapele se je vršilo dne 24. maja leta 1910. To je bilo popoldne ob 3. uri, ko se vračali milostljivi knez in škof vladika lavantinski sv. Mihael Napotnik iz birmovanja na Ptujski ali Črni Gori. Bil je takrat slovesen sprejem, številni fantje smo njim jahali na konjih nasproti na Goro, v spremstvu je tudi več duhovnikov bilo. V vesi je pričakovala velika množica zbranih ljudi in belo oblečenih deklet z nagovori. Prečastiti škof so takrat ustmeno dovolili v njej opravljati službo božjo.

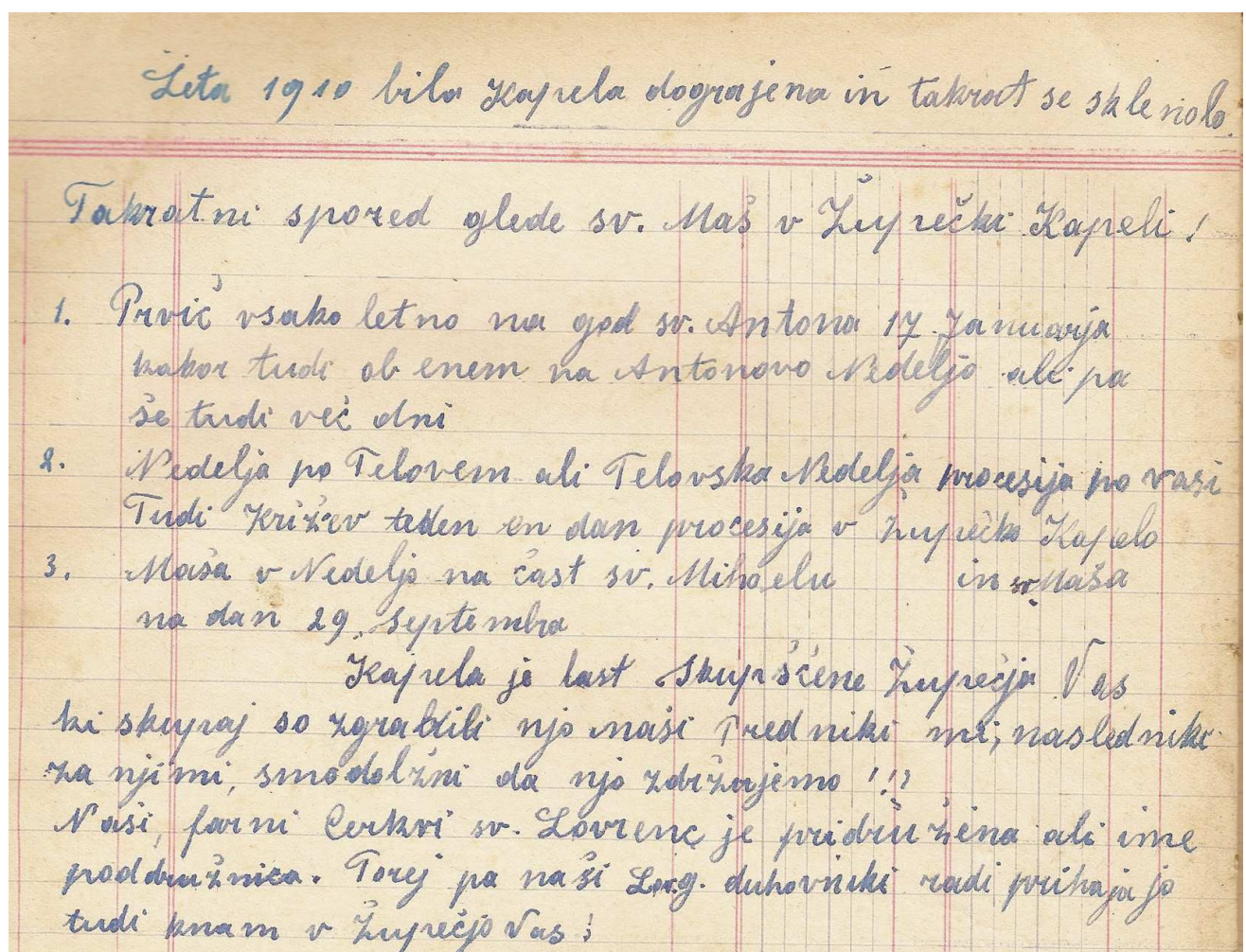
Drugi dan je bila prva slovesna peta sv. maša, to je bilo 25. maja 1910 in tako več dni zaporedoma.

LETA 1910 BILA KAPELA DOGRAJENA IN TAKRAT SE SKLENOLO

Takratni spored glede sv. maš v Župečki kapeli!

1. Prvič vsakoletno na god sv. Antona 17. januarja, kakor tudi obenem na Antonovo nedeljo ali pa še tudi več dni.
2. Nedelja po Telovem ali Telovska nedelja, procesija po vesi, tudi križev teden, en dan procesija v župečki kapeli in sv. maša.
3. Maša v nedeljo na čast sv. Mihaelu, na dan 29. septembra.

Kapela je last Skupščine Župečja ves, ki skupaj so zgradili njo naši predniki, mi nasledniki za njimi smo dolžni, da njo vzdržujemo. Naši farni cerkvi sv. Lovrenc je pridružena ali je podružnica. Naši Lovrenški gospodi duhovniki radi prihajajo tudi k nam v Župečjo ves.

Na Antonovo nedeljo, kakor tudi na Telovsko nedeljo, to je dvakrat v letu, obveza je vaškega župana, da naroči sv. mašo za blagoslov v vesi, drugokrat pa za rajne ali žive dobrotnike kapele. Obvezan ali dolžen je tudi vsakoletni župan, da pripravi primerno kosilo ali južino za gospoda, to je dvakrat v letu. Vaški župan dela svojo službo samo eno leto. Kjer je to že stari običaj vsakoletni, od soseda do soseda.

Največ truda za zgradnjo kapele je posvetil in tudi žrtvoval posestnik g. Mihael Mustafa. Z njim pa je bil združen tudi posestnik g. Anton Mlakar. Obadva imenovana sta častno in slovesno obhajala dneve svojih godov s sveto mašo v kapeli, povabla sta gospode Lovrenške

in sosede na kosilo, to vse do svoje smrti. Za pokojnim Antonom Mlakarjem pa je prevzel to nalogo posestnik Anton Turk, Župečja ves št. 51, da povabi tudi g. župnika na kosilo na dan svojega goda. Častita mu vsa ves.

Prva poroka v tej kapeli je bila dne 27. januarja 1913 leta. Poročena sta bila Janez in Marija Zafošnik, Marija rojena Mustafa št. 11 Župečja ves. Poročali so častiti gospod Alojzij Sagaj, tedaj kaplan pri sv. Lovrencu Dr. polje, z dovoljenjem od častitega gospoda župnika Jožefa Ozmec.

Sv. Birma ali potrda

Leta 1916, torej med svetovno vojno, je bila tukaj sv. Potrda, in sicer v petek, dne 12. maja. Birmovali so tedaj prevzvišeni, presvetli in premilostljivi ekcelenca knezoškof dr. Mihael Napotnik v spremstvu tedaj dvornega kaplana in tajnika prečastitega gospoda dr. Janeza Tomažiča. Ker je gospod Jožef Ozmec tukajšni bivši župnik bil 1. sušca 1916 vmeščen kot župnik v Ljutomeru, kjer je tudi postal dekan, je župnija bila tedaj brez župnika. Bil je tedaj tukaj duhovni upravitelj ali provizor g. Alojzij Sagaj, ki je tukaj kaplanoval čez 7 let. Na praznik sv. Potrde je bil tukaj pričujoč g. Jožef Ozmec in Ivan Zadravec, župnik pri sv. Bolfenku na Kogu, ki je tedaj bil imenovan za župnika dne 1. junija 1916 na praznik Vnebohoda Gospodovega ali na Veliko Križevo. Vmestil ga je mnogočastiti gospod Adam Grušovnik, dekan v Hočji.

Lega cerkvice

Cerkvica je obrnjena proti izhodu, nekoliko proti jugovzhodu, ima ladjo, žagrad na južni strani oltarja in visok stolp. Cerkvica je v notranji luči dolga 15 m in široka 6,5 m. Žagrad ima vrata, ter vhod od zunaj in izhod ali vrata v ladjo.

Notranja oprava

V cerkvi je samo en, velik oltar, orgle, nebo, spovednica, sv. Križni pot, križ in 2 slike. Stolp je na zapadni strani tako, da so skoz njega velika vrata in vhod. V ladjo je edini ta vhod.

Oken je 6.

Patron cerkve

Patron cerkve je sv. Anton Puščavnik, ki je v oltarju. Na evangelijski strani je sv. Janez Krstnik, na berilni pa sv. Mihael nadangel. Sv. Anton Puščavnik je najbrž patron v tej cerkvi, ker ga ljudje splošno častijo kot pomočnika zoper kugo in še posebej zoper svinjsko kugo. Zato ga tudi ljudje prosto imenujejo »svinjski Anton«, ker tukaj velikokrat prehajajo svinje in prosijo ljudje sv. Antona Puščavnika za pomoč.

Vzrok svinjske kuge je, ker je tukaj nizki kraj, kjer je poleti velika vročina. Drugi precejšnji vzrok pa je nevednost in vnemarnost ljudi, ki imajo nezdrave, majhne svinjske hleve (tukaj pravijo štalunce), ki pa večinoma stojijo v gnojnici itd., kjer vboga stvar »nemre« uspevati. Nevednost. Ljudje hranijo svinje s sparjeno travo, ki je svinjam smrtonosna. Svinje začnejo crkavati, ko jih ljudje začnejo hraniti s travo, ki se na soncu spari. Nekateri tudi poleti

hranijo svinje s zrnjem. Posebno škodljivo je svinjam polagati rž ali žito. Majhen vzrok, da je tukaj v oltarju sv. Anton Puščavnik je menda, ker je ta patron Antona Mlakara, ki je bil tukaj veljaven kmet.

Na evangelijski strani je sv. Janez Krstnik, ker je on patron milostljivega bivšega kanonika in stolnega dekana dr. Ivana Mlakara, ki so gotovo največ žrtvovali za to cerkvico.

Na berilni strani pa je sv. Mihael nadangel, ker je patron tedanjega knezoškofa sv. Mihaela Napotnika in ker je obenem patron Mihaela Mustafa, ki je bil menda tukaj najveljavnejši mož in kmet, kakor je že enkrat omenjeno in ker si je ta mož tudi veliko, menda največ prizadeval ob času stavbe z vožnjo itd.

Zvonovi

Prvi zvonovi

V zvoniku sta bila dva krasna zvona, ki sta imela krasne glasove.

Večji je imel premer 70 cm in višino 65 cm, tehtal je 176 kg. Imel je podobe: križ, kelih, Marijino kronanje, sv. Jožefa in sv. Elizabeta in na njem je bil napis: »Razni dobrotniki so zame zložili, da mrtve obžalujem, žive razveseljujem, Marijino čast oznanjujem.«

Drugi manjši je tehtal 86 kg, imel je premer 55 cm in višino 54 cm ter je imel podobe: sv. Antona Padovanskega, sv. Jožefa in sv. Barbara. Venec zgoraj, kakor na večjem, so držali angeljci okoli in okoli. Imel je napis: »Sv. Jožef in sv. Barbara stojta mi ob strani ob moji smrtni uri.«

Oba velik in majhen sta imela na vrhu krasen venec iz grozdja in pšenice. Oba zvonova sta bila iz livarne Janeza Grassmayr Wilten Innsbruck pripeljana leta 1910.

Prvi zvonovi so bili v zvonik obešeni na angelsko nedeljo, to je bilo 1. septembra 1910 leta. Avstrijska vojaška oblast je dne 6. septembra 1916 leta prve zvonove odvezla, bili so 6 let in 6 dni v zvoniku.

Vrgla ju je iz stolpa v sredo dne 6. septembra popoldne l. 1916. Dva zvona velikega in srednjega pa so oropali istega dne pred poldnom tudi v župni cerkvi. Vojaški oblasti se nismo mogli postaviti po robu. Tega tudi nismo storili, ker smo trdno mislili, da jih država potrebuje za zmago, da ovaruje državo pogina, pa smo se bridko motili, ker je gotovo vedla, da bo razpadla. Zato je zvonove spravila v nemški del bivše Štajerske.

Drugi zvonovi

Drugi zvoni so bili naročeni dne 7. decembra leta 1921 pri zvonarju livarna Bühl v Mariboru. Are se mu je dalo 24.000 kron za zvone. Zgotovljeni in pripeljeni iz Maribora so bili dne 25. februarja. Drugi dan, v nedeljo 26. Februarja, so bili blagoslovljeni in popoldne slovesno v zvonik potegnjeni leta 1922. Ta večji zvon je tehtal 177 kg in je imel 2 sliki, srce Jezusovo in srce Marijino in napis: »Da mrtve obžalujem, žive razveseljujem in Marijino čast oznanjujem.« Ta manjši zvon je tehtal 82 kg, imel je sliko sv. Antona. Zvonova sta v denarju stala v Mariboru pri zvonarju takrat 39.265 kron. Denar so vložili večino posestniki

Župečje vesi. Ti novi zvonovi so zvonili prvemu visokemu mrliču in sicer škofu dr. Mihaelu Napotniku.

Žal nam je okupator, nemška vojaška oblast, odvzela ta večji zvon, ga vrgla iz zvonika in odpeljala 12. junija 1944 leta. Od kar nam ga še danes manjka.

Tem drugim zvonom je bil boter g. Ivan Kovačič, trgovec manufakture v Ptuju, ki je takrat daroval svoto 5000 kron.

Novi strelovod z bakreno žico in barvanje strehe na zvoniku in križa je napravil klepar Andrej Frank iz Ptuja maja leta 1929 za 3025 dinarjev. Preslikava ali zmalana je bila zadnjič leta 1930. Slikar Rado Bati je računal 2300 dinarjev. O kapeli je vse to opisal v te bukve iz starih že iztrganih spisov za spomin poznejšim posestnikom. Na novo prepisano leta 1966.

Zafošnik Janez, takratni posestnik Župečja ves

TRETJI NOVI ZVON

Ta novi ti večji zvon je bil naročen v zvonarni ali livarni Ferralit v Žalcu. Pripeljan do kapele 14. decembra leta 1967. V nedeljo, 17. decembra, bil blagoslovljen in slovesno v zvonik potegnjen.

Vlečenje novega zvona v zvonik cerkve svetega Antona v Župečji vasi, skozi zvonik gleda Murkov Tonek, Vir: Anton Pernat, Župečja vas 33C

Nosi napis »Mrtve obžalujem, žive razveseljujem in Marije čast oznanjujem.« Ta večji zvon tehta 138 kg. Ti manjši pa tehta 82 kg, oba imata ton es, da se ujemata. V livarni za kompletni zvon in spravo 7.557,59 novih dinarjev se izplačalo, kjer za 1 kg se računalo 41 novih dinarjev. Pa tudi precejšnji davek je bil plačan in lagarje oštrenfel in vse kar še mora biti zraven. Novemu tretjemu zvonu mu je bil boter g. Ivan Žunkovič, ki poseduje veliko Pletarsko obrt Tezno Maribor. Daroval je tudi veliko svoto denarja, 100.000 dinarjev. Izkazal se je tudi častno pri slovestnosti vlečenja zvona v zvonik. Z vso svojo družino je še zopet daroval na oltar. Omenjeni se je rodil v Župečji vesi, naš domačin, Šobetova hiša. Tako je pokazal prav lepo ljubezen do svoje vesi. Novi zvon nosi napis botra, Žunkovič Ivan.

Zgovoril si je boter zvona samo to, da se njemu, kakor tudi njegovi ženi, obema ob dnevu smrti brezplačno zvoni. Kakor se mu je to tudi obljubilo in izreklo, da se bode njima to izpolnilo njegovi želji.

Takratni podpisi: Janez Zafošnik, Franc Turk, Anton Peršuh,

Stanko Medved

Imena darovnikov za tretji novi zvon leta 1967, ki so darovali nad 5.000 dinarjev plačajo enkratno samemu zvonarju:

<i>Kmetec Stanko, Maribor</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Martin Zafošnik, Maribor</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Franc Zafošnik, Maribor</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Stanko Zafošnik, Župečja ves</i>	<i>15.000 dinarjev</i>
<i>Štefan Zafošnik, Lovrenc</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Ivan Zafošnik, Murska Sobota</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Franc Peršuh, Župečja ves</i>	<i>20.000 dinarjev</i>
<i>Franc Turk, Župečja ves</i>	<i>15.000 dinarjev</i>
<i>Janez Žunkovič, Župečja ves</i>	<i>15.000 dinarjev</i>
<i>Anton Peršuh, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>

<i>Ivan Pernat, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Janez Kleinšek, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Franc Serdinšek, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Štefan Kozoderč, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Janez Krajnc, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Justa Kmetec, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Janez Zafošnik, Župečja ves</i>	<i>30.000 dinarjev</i>
<i>Stanko Medved, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>
<i>Maks Lampret, Župečja ves</i>	<i>10.000 dinarjev</i>

Za zvonove so darovali tudi drugi iz Župečje vesi. Denar za zvon so pobirali tudi v Gornjih in Spodnjih Pleterjah, kjer sta pobirala Jakob Strmšek in Janez Zafošnik. Darovnikom takrat, ko so darovali za novi zvon se je izreklo, kdor daruje nad 5.000 dinarjev, plača samo zvonarja za svoje zvonjenje.

Zvonik je bil popolnoma na novo prekrit leta 1966. Nove polkna na vse 4 okna, v zvonik nove štelge. Vse to popravilo je stalo takrat nad 240.000 dinarjev (leta 1966).

DRUGA DELA NA CERKVICI SV. ANTONA V ŽUPEČJI VASI OD LETA 1976

Ograja železna okoli cerkve v Župečji vesi je bila postavljena in dograjena v letu 1972 od skupnosti vaščanov domačinov in je stala takrat tudi precej jugoslovanskega denarja.

Janez Zafošnik

Dostavlja se: Največ sta storila pri ograji posestnika vaška po imenu Franc Murko betonska dela in Alojz Žumer pa je izkončal železno ograjo.

24. maj 1972, Janez Zafošnik

Nadalje:

V cerkvi nam je doslužil leseni pod ali tla, smo ga odstavili in nadomestili kokosove preproge ali tepihe v premeru 50 m. Kupljene v Mariboru in sem pripeljane in tukaj z usnjem zarobljene, se je izplačalo v gotovini 4.700 dinarjev.

17. april 1976, Janez Zafošnik

17. januarja 1983 je oskrbnništvo kapele sv. Antona začasno prevzel od Antona Turka Ciril Medved, na prigovarjanje gospoda župnika Jožeta Gutmana.

Leta 1982 se je prekrila južna stran strehe župečke kapele z novo in tudi staro opeko. Delo so opravili vaščani.

Manjši zvon je v kapeli nenadoma počil in ni bil več sposoben za zvonjenje. 15. avgusta 1983 leta je Ciril Medved zaprosil g. župnika, da so naročili novi zvon v Žalcu. Stari zvon je tovarna Ferralit vzela v račun, zato je bil odpeljan v Žalec. Peljal ga je Leopold Predikaka, Župečja ves 21 in novega s svojim avtom 17. oktobra 1983 tudi pripeljal. V nedeljo, 30. oktobra 1983 ga je g. župnik pri pozni sveti maši tudi blagoslovil, nakar so ga potegnili v

zvonik. Boter zvonu je bil Anton Serdinšek iz Župečje vasi. Zvon je stal 10 milijonov starih dinarjev, večino denarja je zbral g. župnik iz Lovrenca.

Maja leta 1984 so Župečani popravili rušt na zakristiji in prekrili streho na zakristiji. Ves potreben les so darovali vaščani Župečje vasi decembra 1983 in ga je Franc Cesar iz Jablan zažagal. Tesarska dela sta opravila Janez Murko iz Sel za plačilo in Janez Dolenc brezplačno. Strop z ladijskim podom v zakristiji je ob koncu decembra 1984 napravil Ivan Krajnc iz Pongrc. Maja 1986 se je prekrila streha nad oltarjem. Zidarska dela je opravil Stanko Bogle iz Lovrenca brezplačno.

Septembra 1986 so delavci podjetja Elektro Ptuj potegnili h kapeli novi podzemeljski dovod elektrike. Električar Franc Lah iz Pongrc je pripravil omarico za aparate in naredil vso ostalo notranjo napeljavo, za kar mu je g. župnik iz Lovrenca izplačal skoraj 9 milijonov starih dinarjev.

19. oktobra 1986 je Ivan Krajnc s svojim sinom iz Pongrc napravil notranje lesene opaže v zakristiji, ker je ostalo nekaj deskic ladijskega poda od stropa. Manjkajoči del 6 m^2 pa je daroval kmet Anton Serdinšek brezplačno. Zahvalna sveta maša za vsa opravljena dela v tem svetišču tega leta je bila 26. oktobra z darovanjem v denarju. Zbralo se je 3,5 milijona dinarjev.

Leta 1988 je pleskar Franc Medved iz Podlož zlakiral leseni strop v zakristiji in tudi opaže ter prepleskal stene znotraj zakristije. Delo je stalo 50.000 dinarjev oz. 5 starih milijonov.

Na veliki četrtek 1988 je Leopold Predikaka na pobudo g. župnika Jožefa Gutmana podrl stare kostanje. Naslednji dan, na veliki petek, je Stanko Zafošnik strokovno vsadil dve cipresi poleg kostanjevih panjev. Te sadike cipres je Zafošnik vzgojil sam na svojem vrtu. Pomagala sta mu še Leopold Predikaka in Janez Dolenc. Ob ograji proti zakristiji pa je Stanko Zafošnik še istega dne vsadil dve sadiki orehov, z namenom, da bi tista gospodinja, katere družina povabi gospoda župnika ob Antonovem in Telovem žegnanju na kosilo, lahko koristila orehe za potico. To je povedal Stanko Zafošnik, ki je sadike orehov tudi podaril.

Do januarja 1989 leta je dogodke zapisoval Ciril Medved iz Župečje vasi 25.

27. februarja 1989 pa je oskrbnistvo kapele sv. Antona prevzel Anton Serdinšek.

13. aprila 1990 leta je mizariski mojster Ivan Krajnc iz Pongrc naredil zunanja vrata zakristije, kar je stalo 1.500 dinarjev z materialom. 1.000 dinarjev so darovali g. župnik Jože Gutman, 500 dinarjev pa je šlo iz nabirke.

14. marca 1991 je na pobudo g. župnika Jožeta Gutmana končno stekla akcija za obnovo fasade na župečki kapeli. Nabiralno akcijo v Župečji vasi so izvedli Franc Pernat, Vilko Pišek, Alojz Žumer, Jože Ivančič, Štefan Medved in Anton Drevenšek.

21. marca 1991 je bila sklenjena pogodba za obnovo fasade na kapeli v Župečji vasi. Izvajalec obnove fasade je bil zidarski mojster Marijan Korpar iz Tržca. 24. marca 1991 sta nabiralno akcijo v Lovrencu izvedla Jože Ivančič in Anton Serdinšek. V Zgornjih Pleterjah so akcijo izvedli Franc Planinšek, Franc Peršuh in Župečan Štefan Medved.

6. aprila 1991 so se na pobudo kleparja Martina Kokola iz Ptuja dogovorili za obnovo dotrajane pločevine na stolpu zvonika in nove žlebove na strehi ter obrobe iz bakrene pločevine.

Vaščani so se zbrali pred kapelo sv. Antona, da bi se pogovorili o obnovi dotrajane fasade. Izbran je bil gradbeni odbor, ki so ga sestavljali Franc Pernat, Vili Pišek, Alojz Žumer, Jože Ivančič, Štefan Medved, Jože Bauman, Ciril Medved in predsednik Anton Serdinšek. Za nadzornega je bil zaprošen Vinko Veit, gradbeni delovodja iz Apač. Ponudba je bila poslana trem zidarskim mojstrom. Najcenejši ponudnik je bil zidarski mojster Marijan Korpar iz Tržca pri Vidmu. Gradbena pogodba št. 4/91 je bila sklenjena 6. 2. 1991 leta z Marijanom Korparjem in župnijskim uradom, ki ga je zastopal predsednik gradbenega odbora kmet Anton Serdinšek in člana Vinko Veit ter Matilda Klasinc.

Predračunska vrednost je znašala 143.856,00 din. Avans te pogodbe je bil 72.000,00 din. Dodatna zidarska dela ter podaljševanje odra na vrh zvonika so znašala 22.400,00 din (krpanje cinsov, vgraditev oken na zvoniku, montaža, demontaža podaljšanega cevne odra).

Prenova fasade 1991, Vir: Anton Serdinšek, Župečja vas 42

Delavci in župnik, v ozadju prenovljena fasada 1991, Vir: Anton Serdinšek, Župečja vas 42

Zidarska dela skupaj so stala 166.256,00 din. Vaščani so sami sklesali stari omet. Pleterski gasilci so zastonj oprali prah in fuge na zidu kapele (Slavko Peršuh in Zvonko Peršoh). Zidarska dela so se začela 28. 5. 1991. Zidarji so si postavili cevni oder, izdelali so grobi in fini omet ter trikratno belili z apnenim beležem, zaščitili so z Wacker. Kleparska dela je naredil kleparski mojster Martin Kokol iz Ptuja. Kleparska pogodba je bila sklenjena 6. 4. 1991 med mojstrom Martinom Kokolom in župnijskim uradom sv. Lovrenc, ki ga je zastopal predsednik gradbenega odbora kmet Anton Serdinšek, nadzorni je bil Vinko Veit ter Ciril Medved in Matilda Klasinc. Ostrešje zvonika so popravili vaščani sami. Menjali so štiri šperovce, nekaj rok in deske 1 col, katere je podaril kmet Anton Serdinšek iz Župečje vasi 42. Kleparski delavci so strokovno pokrili ostrešje zvonika. Zamenjali so deske, lepenko, staro pločevino z novo bakreno. Zamenjali so stare žlebove z novimi bakrenimi, pokrili cimse na zvoniku in kapeli, naredili na ostrešju in zakristiji obrobe, vse iz bakrene pločevine. En kilogram bakrene pločevine je stal 92.000,00 din. En meter bakrenih žlebov 0,55 pa je stal 450,00 din. Prepleskali z bakreno barvo so tudi jabolko in križ s kovaško barvo.

Dne 10. 7. 1991 je Cirila in Metoda naslikal na pročelju akademski slikar Albin Lugarič iz Ptuja. Delo je stalo 10.000,00 din in so ga poravnali župnik Jože Gutman iz farne cerkvene blagajne sv. Lovrenca.

Mizarski mojster Ivan Krajnc iz Pongrc je naredil komplet eno okno na zvoniku in obnovil tri polkne. Les za okno je podaril kmet Anton Serdinšek iz Župečje vasi 42. Okna je montiral mojster sam dne 16. 7. 1991. Delo je stalo 9.200,00 din.

V kapeli sv. Antona so vaščani sami sklesali spodnji notranji del stene. Na novo sta steno ometala zidarja Štefan Golob in Vtič iz Apač. Steno je prepleskal zastonj Rudi Turk iz Župečje vasi 28. Polkne na zvoniku, dvojna vhodna vrata je pleskal Janez Fuks iz Župečje vasi 40, pomagal mu je Anton Serdinšek. Obnovile so se tudi dve vaški kapeli (Zajčeva, Ernejeva). Na kapelah so se naredile fasade in prekrila ostrešja. Delo sta opravila zidarja

Štefan Golob in Vtič iz Apač. Delo je stalo 8.200,00 din. Prepleskal jih je Janez Fuks iz Župečje vasi 40 z gašenim apnom in Wacker. Računal je 1.000,00 din. Pred vhodom v kapelo in zakristijo so se položili tlakovci. Tlakovce je prepeljal iz Dupleka pri Mariboru Anton Serdinšek, stali so 5.676,90 din. Vaščani so tudi prebarvali ograjo, barva je stala 1.655,00 din.

Otvoritvena maša po prenovi 1991, Vir: Anton Serdinšek, Župečja vas 42

Delo je strokovno vodil in nadzoroval gradbeni delovodja Vinko Veit iz Apač. Vodil je gradbeni dnevnik del na kapeli sv. Antona. Opravil je 33 prostovoljnih ur in 172 km, honorarno je opravil še 30 ur in 64 km. Delovna ura je stala 60 din, km pa 4 din. Dne 8. 8. 1991 je dobil 2.000,00 din. Vaške gospodinje so delavcem vsak dan druga v kapelo prinašale malico. Za uslugo je zidarski mojster naredil na ven stoječi temelj betonsko zaščito. Obnovitvena dela na kapeli sv. Antona so se končala brez težjih telesnih poškodb. Na desni strani cerkve je bila vgrajena plošča z letnico obnove 1991. 27. 7. 1991 je bila blagoslovitev in sveta maša, ki jo je opravil pomožni mariborski škof Jože Smej, somaševali so domači župnik Jože Gutman in sosednji župnik Franc Jemec iz Cirkovc. Kosilo se je pripravilo v farnem župnišču Lovrenc. Kosila so se udeležili pomožni škof in župniki, ne pa tudi zidarski mojstri in nadzorni. Pevci so imeli narezek s pijačo pri Jožku Baumanu iz Župečje vasi 43. Kmet iz Župečje vasi 21, Leopold Predikaka je podaril vodo za vsa gradbena dela. Ob blagoslovitvi obnovljene kapele sv. Antona so žene in dekleta okrasila notranjost kapele in slavolok. Kljub deževnemu in mrzlemu nedeljskemu dopoldnevu, se je zbrala precejšnja množica vernikov. Dekleta so postregla s kavo in pecivom, ki so ga pripravile vaške gospodinje. Za obnovo kapele v letu 1991 se je zbralo:

• v Župečji vasi	169.700,00din
• Župečja vas kapelice	15.050,00din
• Lovrenc je prispeval	72.200,00din
• Apače	27.560,00din
• Spodnje Pleterje	33.600,00din
• Zgornje Pleterje	42.100,00din

- Strnišče 4.950,00din
- Nabirka ob blagoslovitvi 18.500,00din
- Nabirka na pogrebi 33.800,00 din (25.000,00 din župnik Karel Pavlič)
- KZ Lovrenc dala za robnike 1.596,00din
- Župnik Jože Gutman darovali za sliko Cirila in Metoda 10.000,00din
- Vaška skupnost (odškodnina za osemenjevalnico) 7.000,00din

V letu 1992 so se nadaljevala dela, ki jih v letu 1991 ni bilo mogoče zaključiti. Nujno potrebno je bilo odpraviti vlago od stene in odvode žlebov, to je odtočnih vertikalnih cevi. 25. 4. 1992 se je začelo kopati okoli kapele sv. Antona. Gospod župnik Karel Pavlič so iz Maribora pripeljali drenažne cevi in odcepe. Gospod župnik in Anton Serdinšek sta pripeljala vsak po eno prikolico prodca. Drenažne cevi položili in zasuli župnik Karel Pavlič s štirimi učenci osmega razreda. Drenaža je stala 11.700,00 sit. V letu 1992 se je opravljala sveta maša na god sv. Antona in na Antonovo nedeljo. 28. 6. 1992 pa je bila maša s telovsko procesijo po vesi, ki jo je po več letih ponovno uvedel gospod župnik Karel Pavlič. Gospa Marija Žlaus iz Spodnjih Pleterij je naredila prt na glavni oltar.

V letih 1993 do 1996 so potekale v kapeli sv. Antona maše na god sv. Antona (17. januar) in na Antonovo nedeljo ter telovska maša s procesijo v primeru lepega vremena.

V marcu 1996 je bila izvedena elektrifikacija obeh zvonov v kapeli sv. Antona v Župečji vasi. Delo je strokovno opravil mojster Sebastjan Majcen, samostojni podjetnik iz Hajdine. Delo in montaža je stala 3.300,00 dem. Drugo večje delo, napeljavo elektrike v zvonik za elektrifikacijo zvonov je opravil Marjan Pišek, električar iz Lovrenca za 50.000,00 sit (550 dem).

V letih 1997 do 2000 je v kapeli sv. Antona farni župnik Karel Pavlič daroval mašo na god sv. Antona in na Antonovsko nedeljo. Ob telovski nedelji je bila maša s procesijo v lepem vremenu. Pri vseh mašah je potekala nabirka.

V letu 2000 so bila narejena nova vhodna vrata, ki jih je naredil mizarški mojster Škafar iz Strnišča. Špaleta okoli vrat je naredil zidar iz Lovrenca Anton Vidovič. Sliko na pročelju kapele sv. Antona je obnovil slikarski mojster Drago Ficki iz Prekmurja. Nove slike križevega pota je naredila Zorjanova iz Ukrajine (sestra Galine Žumer). Pleskar Jože Pišek iz Lovrenca je obnovil okvirje križevega pota. Izvedlo se je tudi poliranje 4 oltarnih svečnikov in 14 okrasnih na križevem potu. Vsa dela so stala 422.000,00 sit, pri čemer je za križev pot darovala 50.000,00 sit neimenovana darovalka iz Župečje vasi.

V letih 2001 do 2006 je v kapeli sv. Antona farni župnik Karel Pavlič daroval mašo na god sv. Antona in na Antonovsko nedeljo. Ob telovski nedelji je bila maša s procesijo v lepem vremenu. Pri vseh mašah je potekala nabirka.

V letu 2003 je mizarški mojster iz Majšperka naredil 10 klopi v kapeli sv. Antona v Župečji vasi. Klopi so narejene iz masivnega lesa.

V letu 2006 je kapela sv. Antona dobila novo kritino. Dela na strehi je strokovno opravil mojster Trčko iz Stražgonjce 29. Dela so stala 3.311.208,44 sit oz. 13.817,43 €.

Za streho so darovali:

• Občina Kidričevo	1.000.000,00 sit
• Agrarna skupnost Župečja vas	500.000,00 sit
• Vaščani Župečje vasi	632.000,00 sit
• Vaščani Zgornjih Pleterij	390.000,00 sit
• Vaščani Spodnjih Platerij	161.000,00 sit

Skupaj se je nabralo po vseh 1.183.000,00 sit.

V letu 2007 so se nadaljevala obnovitvena dela v cerkvi sv. Antona v Župečji vasi. Vaščani so pri teh delih aktivno sodelovali, saj so opravili 330 prostovoljnih ur. Tako so se opravila naslednja dela.

1. v prezbiteriju so se položile keramične ploščice,
 2. v notranjosti cerkve se je oklesalo 100 m² stene in očistile so se fuge med opekami,
 3. odstranili so se stare okenske police,
 4. saniral se je prehod med zakristijo in ladjo cerkve,
 5. napeljala se je nova električna inštalacija,
 6. ometalo se je 100 m² stene s sanirnim sušilnim ometom,
 7. vgradile so se nove okenske police,
 8. iz oken se je odstranilo staro steklo, očistili so se vsi okenski okvirji in vsa okna so se na novo zasteklila,
 9. v obnovo in restavriranje sta se odpeljala Antonov in Barbarin oltar.
- Navedena dela so stala 12.720,00 €

Navoz nasipa v notranjost cerkve, 11. 11. 2006, Vir: Marjan Bezjak, Župečja vas 50B

Za prezbiterij je keramične ploščice (15 m²) darovala trgovina Moj dom, Pišek iz Lovrenca, v vrednosti 251 €. Ploščice je brezplačno položil Stanko Emeršič. Sanacijski sušilni omet je stal 2.720 € (170 vreč), okenske police 127 €, ostali drobni zidarski material 728 €. Opravljenih je bilo 112 zidarskih ur. Elektro material in elektroinštalacijska dela so stala 160 €. Zasteklitev oken 420 €, restavriranje in obnova Antonovega in Barbarinega oltarja 8.400,00 €. V ta namen se je pri nabirkah pri vseh treh mašah v cerkvi sv. Antona v letu 2007 zbralo 862 €. Maja 2007 so starši in botri takratnih birmancev darovali 865 €. Na pogrebih

se je zbralo skupaj 2.727,00 €. Občina Kidričevo je donirala 4.173,00 €, Agrarna skupnost Župečje vasi pa 1.000,00 €. Vaščani so s prostovoljnimi prispevki darovali skupaj 3.920,00 €

Utrjevanje nasipa v notranjosti cerkve, 11. 11. 2006, Vir: Marjan Bezjak, Župečja vas 50B

V letu 2008 in 2009 so v cerkvi sv. Antona v Župečji vasi potekale vsako leto tri svete maše, na god sv. Antona (17. januar), na Antonovo nedeljo in na telovsko nedeljo s procesijo. Pri vseh mašah je potekala nabirka za potrebe te cerkve.

Vaške kapele v Župečji vasi

V Župečji vasi sta dve vaški kapeli. Ena stoji na začetku vasi in je Zajčova kapela, druga je Ernejova kapela. Ernejovo kapelo je postavil Mihael Mustafa, kmet v tej vesi. Stoji na južni strani podružnice in na južni strani trate pred hišo Mustafovo št. 10 ali med Mustafovo in Antona Mlakarjevo hišo št. 18. Z oltarjem je obrnjena proti severu; z vrati pa proti jugu. Mustafa je postavil to kapelo iz obljube. Rajna druga žena, ki je bila hči zgoraj imenovanega Antona Mlakarja, je naročila, da Mihael Mustafa mora postaviti kapelo, ker je žena naredila neko, pisatelju neodkrito obljubo. Morebiti zato, ker je hčerka Cecilija (Cilika) imela bolezen, da jo je trlo. Kapela je bila postavljena na lastne stroške Mustafa leta 1919. Stala je po napovedbi Mustafe 6000 K. Tedaj je bila strašna draginja.

Kapelo imenujemo »Kapela miru« kakor kaže napis na pročelju: » Kapela miru.« Blagoslovil jo je z dovoljenjem prezvišenega kneznega škofa lavantinskega ordinarijata, tedanji domači župnik, ki je to tudi popisal, Ivan Zadravec v spremstvu tedanjega domačega kaplana Karla (boromejskega) Gučeka, dne 22. junija 1919, na tako imenovano lepo nedeljo, ki je v navadi od kar stoji Župečja kapela, v nedeljo po Telovem. Pred sveto mašo je procesija ali obhod s presvetim Rešnim Telesom – I. postaja pri križu na izhodu, II. postaja pri Mustafovi kapeli, III. pri križu na zapadni strani in IV. postaja pred velikimi vrati kapele.

Leta 1920 je Mustafa posadil dve lipi pred svojo kapelo. Lipa je sveto drevo nas Slovanov, je koristna za čaj in dobra paša za čebele ko cvete; tukaj pa bo dala zavetje kapelici od severne strani. Kapela ima ime »Kapela miru«, ker je postavljena v začetku miru po svetovni vojski. Začela se je svetovna vojska 28. julija 1914. Končala pa se je 28. novembra 1918. To je menda tista vojska, o kateri je Jezus prerokoval (Marko 13, 7.8.). Tudi irski škof je menda prerokoval od te vojske: *Gundo Marcus pascham dabit et Joannes pentekostabif (in medio Corpiris stabit), fokus mundus vae clamabit*. Po naše: Ko bo Marko obhajal veliko noč, sv. Janez pa binkošta (telovo), bo ves svet klical gorje. In tako je tudi bilo.

Čudno je tudi to, da so pred to svetovno vojsko ljudje govorili, da bo začela leta 1914, končala pa bo leta 1918, in tako se je tudi zgodilo.

Dne 30. maja 1917 sta proglasila naša slovenska voditelja in boritelj, poslanca dr. Janez evangelist Krek, profesor bogoslovja v Ljubljani, modroslovec rojen Ribničan na Kranjskem in dr. Anton Korošec, duhovnik lavantinske škofije, rojen pri sv. Juriju na Ščavnici – na Štajerskem, velepolitik, je 28. novembra 1918 razpadla Avstrija, je oživila Jugoslavija in druge nove države. Razpadla je Ogerska. Od nje odtrgane: Prekmurje, ki je pripadlo Jugoslaviji, Slovaška je pripadla Češkoslovaški republiki; del Romunije je pripadlo svoji materi Romuniji, itd.

Kapelica ima oltarček. Poglavitna podoba ali patron kapele je na oltarju presveto Srce Jezus. Znotraj v kapeli je na evangelijski strani podoba slika sv. Valentina škofa, ki ga kličemo na pomoč proti bolezni božjast. Na berilni strani je slika sv. Terezije, ker je prvi Mustafovi ženi bilo ime Terezija rojena Lacko, ki je mati Cilikina.

Podobe zunaj Mustafove poljske (prav vaške) kapele so:

Na pročelju (na svislah) pri slemenu med streho je božje oko. Na izhodni strani cerkva sv. Gore in 4 majhne kapelice s procesijo, kako grejo božjepotniki k cerkvi v breg, z napisom: »Marija svetogorska, prosi za nas.«

Na severoizhodni strani je slika sv. Florijana z napisom: »Sv. Florijan, prosi za nas.«

Na severni strani visi na velikem križu živ, to je še nepreboden Kristus z napisom:

»Dopolnjeno je.«

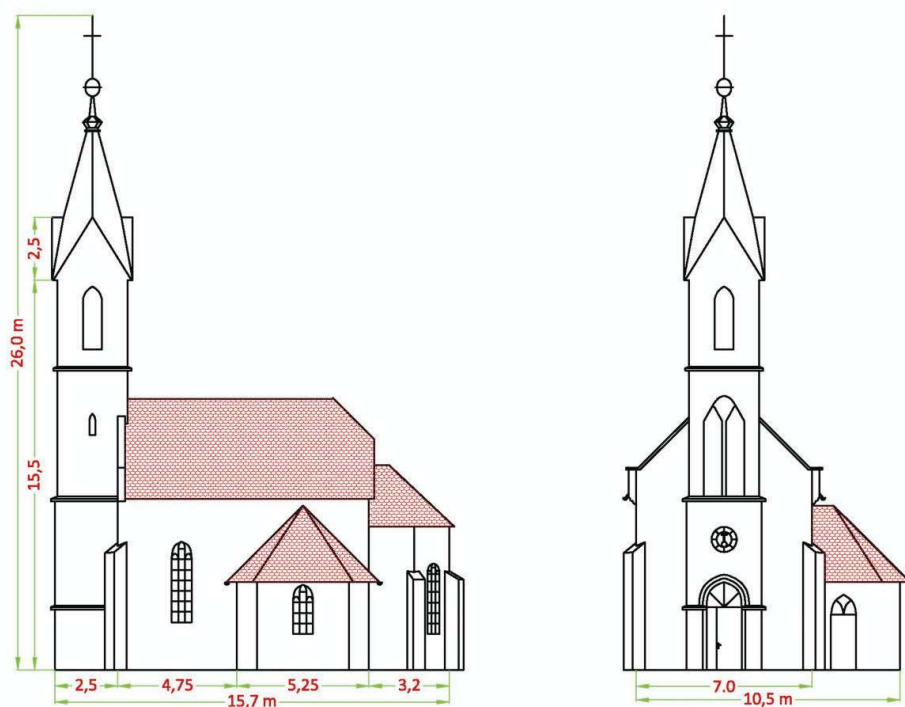
Na severozapadni strani slika sv. Roka s podpisom: »Sv. Rok.«

Na zapadni strani Mati božja z Jezusom na levi roki, v desnici pa žezlo, z napisom: »Marija ohrani nam mir.«

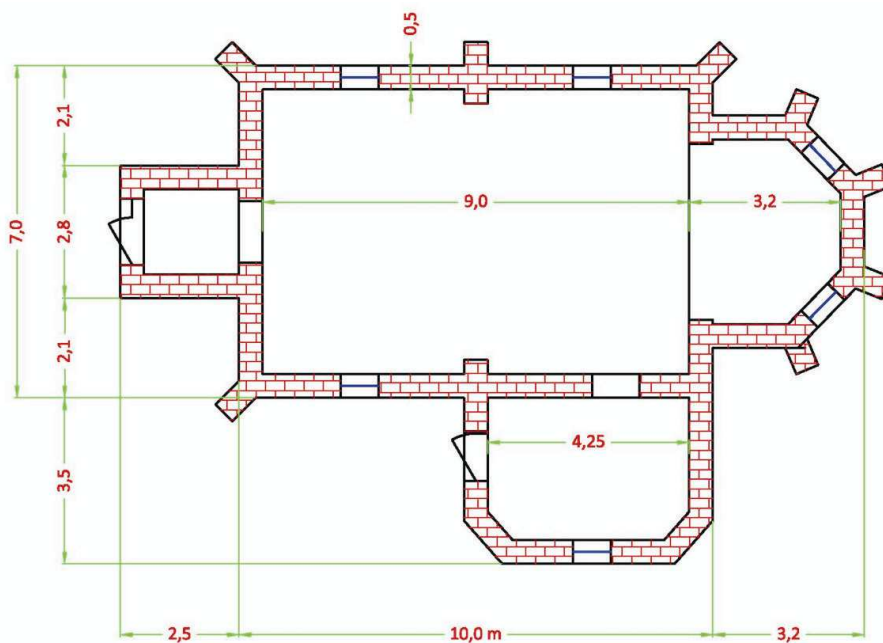
Rokopis prepisali člani uredniškega odbora, uredila Marija Predikaka

Cerkev sv. Antona Puščavnika 2010

Načrt kapele

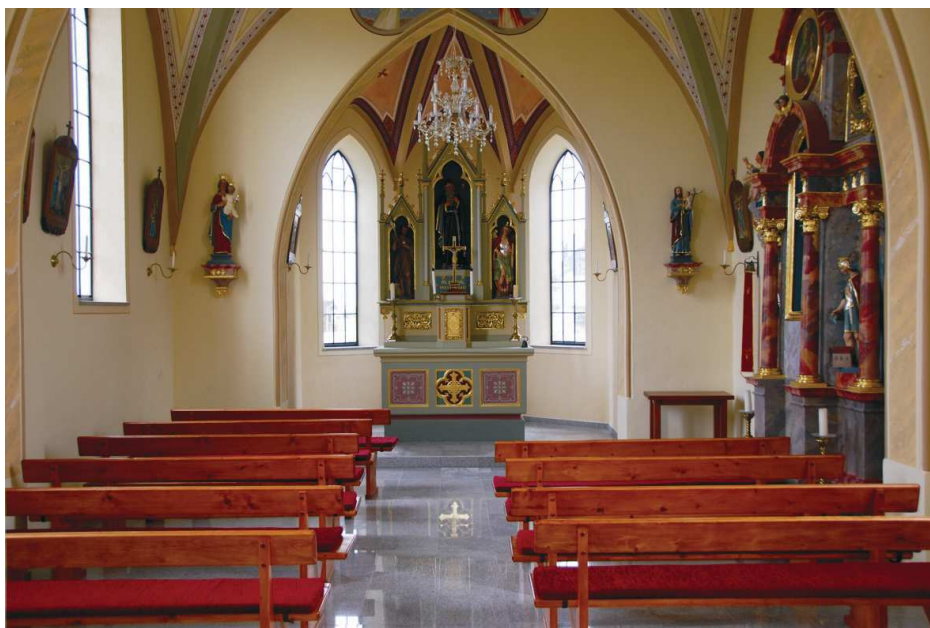
Gaberiti cerkve, narisal Jože Turk, Župečja vas 33A

Tloris cerkve, narisal Jože Turk, Župečja vas 33A

Notranjost cerkve

Na levi fotografiji je glavni oltar s kipom Antona Puščavnika v sredini, levo in desno sta Janez Krstnik in nadangel Mihael. Na desni sliki je oltar sv. Barbare, levo in desno sta kipa sv. Miklavža in sv. Florijana, na vrhu je podoba sv. Ane. Foto: Alinea, Davorin Zorli s.p.

Na fotografijah so kipi, ki se nahajajo v cerkvi.

*Foto:
Alinea, Davorin Zorli s.p.*

USTNO IZROČILO

Pesem od župeške procesije na Svete gore

*Iz stare zgodovine mi čitali smo,
kako je našim očetjem bilo,
če človek premislil bi si to,
v srcu očeh bi žalostno blo.*

*Okoli leta popisanega
kaj tukaj zgodilo se je to,
en tisoč sedemsto petinsedemdeset,
saj vsakemu znano je blo.*

*Župečji vasi pastirček je bil,
na rog je zatrobil živinco dobil,
na gmajno jo žene ne ve kaj bo,
da domu je prignau več ne bo.*

*Šiba božja prišla je k nam,
da živinca nam je poginila tam,
od žalosti ne vejo kaj bo to,
če zmeraj naprej bo to šlo.*

*Iz vasi so prišli žene možje,
pogovarjajo, kaj pregrešeno je,
al hitro premislijo si le-to,
da obljubo prelomili so.*

*Ob prejšnjih letih procesja je bla
na sv. Gore zaobljublena,
pa so zapustili jo tako,
da nihče več ni vedel za njo.*

*Ko drugo jutro odpravljata se,
Gašpar Vodušek ž njim tovariš gre,
konjičke sta jahala v dalno pot,
iskat pomoči za naš rod.*

*Ko na sv. Goro prijahala sta,
konjičke zunaj pustila sta,
onija podala se kleče
v cerkev svetišče Matere.*

*Na prvi pogled vsa solzna sta,
ko sta Marijo zagledala,
solze si brišeta, milo zdihujeta,
ker ona pomagati zna.*

*Ko tja do trona prideta,
se z jokom ostavita in prosita,
gor roke držita na tron se ozrita,
da ona pomagati zna.*

*Ko sta vse to izpolnila,
procesijo sta zaobljubila
in svete maše plačala,
goreče Marijo sta molila.*

*Podala sta se oba domov,
ker sta uslišana božjih potov
doma sta veselje uživala,
da Marija je živinco ozdravila.*

*Takoj hiti vse staro mladó
k procesijo gor na sveto goró,
zahvalit se Gorski Materi
za ozdravljenje očividno.*

*V Župečji vasi na cerkvica je,
sv. Anton kraljuje v njej,
tam pozvonijo, mi skupaj hitimo,
v procesijo skupno na sveto goro.*

*Tako še dan – danes je vse to,
da ob polnoči se združimo
in lučke prižgimo, k Mariji hitimo
na strmo goro, na sveto goro.*

*Spominska slika tukaj bo,
na desni strani oltarja, to
naj vsaki pogleda gor na njo,
kako se zgodilo takrat je to.*

*Naj vsaki človek vzame si zgled,
kako jo moraš na svetu živet,
Marije se zročmo prau lepo,
da nas ona uslišala bo.*

*Že kolko ljudi v tej cerkvi je blo,
ki danes v hladni zemlji so,
vsak dan se sliši zvon, tako
Marija naj spremlja dušo v nebo.*

*V nebesih tam se združimo naj,
pod plaščem Marijinim vekomaj,
naj večna luč tamkaj sveti nam,
pri bogu in Mariji v nebesih tam.*

Besedilo pesmi je leta 1993 posredovala Dolenc Terezija (1913–2003). Živela je v Župečji vasi 21.

Zapisala Mateja Lobenwein, roj. Bauman

Zotlarjeva Pepka pripoveduje

Pepkini spomini na leta pred drugo svetovno vojno

Drevenškova Pepka

Kdo od krajanov Župečje vasi bi nam lahko razgrnil bolj bogate spomine na mladost in leta pred drugo svetovno vojno kakor »Zotlarva Pepka«; Drevenšekova Pepka, ki v naši vasi živi od svojega rojstnega leta 1925. Sama pravi, da je bila kočarska hči, doma iz majhne »fretarije«, kakršne so takrat stale bolj na robu vasi, ker so se sredi vasi pač razporedili kmetje ali »gruntarji«. »Grunt« je bilo posestvo, ki je merilo vsaj deset hektarov zemlje in ta je lastniku prinašala veliko varnosti in tudi veliko posebnih pravic, ki jih ostali niso imeli. V vasi je bilo še nekaj takih, ki so premogli pol »grunta« ali pa samo četrť »grunta«. Kočarji so bili nekakšen srednji sloj, ki je premogel lastno hišo, v kateri je družina

živela. Imeli pa so še nekaj svoje obdelovalne zemlje in nekaj živine, po dve do tri krave, kar jih je reševalo pred lakoto in pomanjkanjem osnovnih potrebščin za življenje. Najnižje so bili »ofarji«, ki so živeli na robu vasi v najetih hišah kmetov, zato so jim bili na razpolago za vsa kmečka opravila, s katerimi so odslužili domovanje. Če pa se je delovnih dni »ofarja« pri njegovem kmetu nabralo več, kot sta bila dogovorjena, pa je kmet »ofarju« ta presežek tudi plačal. »Ofarji« Dravskega polja so bili v istem položaju, kakor v vinorodnih predelih Haloz viničarji. Dokler so lahko delali in so bili za kmeta koristni, so v njegovi »ofarski« hiši lahko živeli. In v tako organizirano in tako razslojeno vas se je rodila naša Pepka. Njen oče je bil zotlar, izdeloval je nove »hamote« (komate) in popravljjal stare.

Teta Pepka se spominja dveh gostiln, trgovine, žegnanj, tombol, pa seveda mnogih običajev in kmečkih opravil, kar je vse sestavljalo takratno življenje na vasi. V njeni mladosti je bila v vasi gostilna Štefana Beraniča pri Brentovih. Čisto natančno pa ne ve, ali sta bili obenem v vasi kar dve gostilni, saj so kasneje odprli še Frasovo gostilno in naši najbolj žejni možje so torej vedno imeli svoje mokro zatočišče. Poleg tega so bile gostilne središče vaških zabav. Spominja se, da so pri Frasovi gostilni pred drugo svetovno vojno organizirali tombole, po njih pa so lovrenški gasilci pripravili še vrtne veselice. Na

tomboli je Štefanova gospa, ki je v naš kraj prišla s Primorske, dobila »bicikl« za glavno nagrado in to je bil takrat velik dogodek in dragocena nagrada.

Nekako od božiča do pusta je bil primeren čas za poroke. Pri tistem dekletu, ki se je odločilo poročiti, so se pred poroko zbrala vaška dekleta in prinesla šopek v slovo. Domači so dekleta pogostili, potem pa je družčina šla k bližnjemu sosеду, kateri je izpraznil primerno sobo, kjer so nato imeli dekliščino oz. "kronclpint". Plesalo se je takrat le ob muzikantu, saj gramofonov še niso imeli. V Župečji vasi je harmoniko največkrat raztegoval Vindišev Tevž iz Pleterij. Kadar pa ni bilo porok, so si mladi organizirali ples pri Frasovih, Gulčovih, Frončovih, Rnejovih in še kje ter si tako popestrili zimske večere. Na te plesе so prihajali tudi fantje sosednjih vasi. Plesalo se je običajno do druge ure zjutraj. Ponavadi se je ples končal z romantičnim "pojštertancom", kjer so se že nakazale nove simpatije, ob tem plesu so fantje morali prispevati denar v klobuk, zbirka pa je bila za muzikanta.

Nekaj iz pripovedovanja svojih staršev, nekaj pa iz svojega časa se spominja dveh kovačnic v naši vasi. Kovačnica pri Flogarovi Katri je bila starejša in tam že niso več delali, ko so odprli Beletovo kovačnico. Kovačevo delo je bilo potrebno, saj so takrat kmetje v vasi imeli po dva konja, kovaške roke in kladivo pa so potrebovali plugi, vozovi, koleslja in vrsta drugega orodja za kmečka opravila.

Podkovanje konja, Beletova kovačnica, kovač Janez Pernat, konju drži nogo g. Jože Ivančič (gospodar), opazuje g. Janez Žunkovič, 1964, Vir: Anton Pernat, Župečja vas 33C

Trgovino so v vasi odprli pri Pepkinih dvanajstih letih, se spominja. Iz Ljubljane je prišel trgovec Križ in odprl prodajalno. Pek s Ptujске Gore mu je po potrebi s kolesom vozil v

trgovino kruh in sveže žemlje in nič ni bilo bolj dragocenega, kakor da je oče dal Pepki kovanec, pa si je zanj v trgovini kupila svežo žemljico. Sicer se nad svojo mladostjo ne pritožuje in pravi, da lakote ni občutila nikoli, pa tudi za koga drugega v vasi ne ve, da bi takrat trpel hudo pomanjkanje kruha, krompirja in zelja. Pepka je takrat že znala plesti nogavice in trgovčeva žena je prav njo prosila, da ji je pokazala, kako se na nogavici splete petni del.

V tistem času so Pepkini starši na Hajdini kupili koč in nekaj zemlje okrog nje in tja so pogosto hodili obdelovat zemljo z vozom in vanj vpreženimi kravami. Takšna pot je bila za otroke še posebno doživetje, saj je bila ta razdalja, ki se nam danes zdi popolnoma nepomembna, za vprežno živino dolga in za ljudi, ki so večino časa preživeli v svoji vasi, že pravi podvig. Za Drevenškovo Pepko pa je bila dolga že pot do šole v Lovrencu. Zjutraj ob osmih je morala biti pri pouku, opoldne pa sta skupaj z Zečevo Katico tekli po prašni cesti domov v Župečjo vas na malico ali kosilo, potem pa sta se do ene ure morali vrniti še v šolske klopi. Verouk je bil v šoli, šolarji so imeli tudi svoje maše. Župnik je bil strog, spominja se še njegove palice, ki je največkrat padala po fantih, saj so med veroukom najraje kakšno ušpičili ali pa niso znali odgovoriti na župnikovo vprašanje. In ni pozabila premočenih obuval, saj se v šoli niso sezuvali in je bilo treba potrpeti z mokrimi ter mrzlimi nogami.

Bili pa so vaščani Župečje vasi složni in pobožni. Iz pripovedovanja se Pepka spominja nekih Zorecev, ki so živeli sredi vasi, in ki so na neki loteriji dobili večjo vsoto denarja. Gospodar je dal predlog in tudi prispeval precej od dobljenega kupčka, da bi sredi vasi zgradili svojo cerkev. Baje je na tistem mestu bila vaška mlaka, pa so najprej vanjo navozili dovolj zemlje iz okoliških gmajn, potem pa na izravnani zemlji začeli graditi cerkvico. Ta je bila središče verskega življenja. Ob različnih priložnostih je sem prihajal župnik iz Lovrenca in tu imel maše. Za Antonovo, na telovo, za Miholovo (septembra) in še kdaj so se zbrali vaščani v cerkvi. Pepka se spominja, da je njen oče nekemu vaščanu posojal koleselj, s katerim je šel v Lovrenc in na njem pripeljal, pozneje pa odpeljal nazaj lovrenškega župnika.

S kakšnimi osmimi leti je začela pasti domače krave. Na gmajni, ki je bila skupna, se je takrat paslo veliko živine. Kmetje, ki so imeli po osem ali več krav, so vsi skupaj najeli pastirja, kravarja, da je pasel celo kmečko čredo skupaj. Zjutraj je po vasi začel trobiti na volovski rog in kmetje so mu z dvorišč prignali krave, ki so se pridružile že prej skupaj nabrani čredi in pastir je tja do enajste ali pol dvanajste pasel na skupni gmajni, potem pa krave prignal nazaj na kmetije. Že kakšne tri ure pozneje pa se je vsa ceremonija ponovila, saj je krave odgnal na večerno pašo, ponavadi na večerno stran v tako imenovano Čreto. Tako otroci kmetov niso pasli živine, kočarska deca pa jo je morala. Ker pa so imeli vsak po nekaj kravic, so pasli bolj skupaj in bolj po robovih gmajne. Tako

je bilo ogromno priložnosti za vsemogoče otroške igre, od skrivanja, lovljenja (vuka) do drugih.

Kmetje so imeli ponavadi tudi skupnega konjarja, ki je skrbel za njihove živali. Poleg teh pa so imeli doma še hlapce in kakšno deklo, saj je bilo dela na pretek.

Da pa je vaško življenje teklo po nekih pravilih, so vsako leto na cvetno nedeljo določili gmajnskega župana. Kakor se Pepka spominja, je najbrž izbiranje šlo kar po vrsti od hiše do hiše in vsaka kmetija je prišla na vrsto za eno leto. Ta župan je skrbel za gmajno, organiziral je popravila cest (kuluhe) in imel v vasi v svojem letu zadnjo besedo. Nasploh je bila cvetna nedelja eden od pomembnih letnih mejnikov za vaščane. Takrat so pripravljali nekakšne licitacije »izgone« za pašo živine, ki so se jih lahko udeleževali le kmetje, izbirali so gmajnskega župana, pripravili so ob tem času že omenjeno tombolo. Pepka pa se spominja tudi cvetne nedelje v svojem 16. letu starosti, ko se je po celem polju slišalo, da so Nemci napadli in bombardirali Maribor.

Čas pred drugo svetovno vojno, čas stare Jugoslavije, je bil zanj najtežji. Ni bilo skoraj nobene možnosti za zaslužek, vse je potekalo znotraj zaprtih in utečenih krogov. Poleti so predvsem iz Haloz prihajali mlatiči in od hiše do hiše spraševali, ali imajo kaj žita za omlatiti. V skednju so peli cepci in dvanajstina od namlačenega zrnja je bila plačilo za mlatiče. Zrnje so spravljali v vreče – mecle – in v vsakem je bilo kakšnih 40 kilogramov pridelka. Medtem ko so jim mlatev opravljali drugi, pa je bilo spravilo krompirja vaško opravilo. Med seboj so si pri tem pomagali. Včasih so krompir izkopavali še z motikami. Po dva in dva sta imela vsak po dve vrsti krompirja za izkopavanje in po dve pleteni košari, v kateri sta skupaj pobirala v eno debele, v drugo košaro pa drobne gomolje. Ko pa so krompirjeve gomolje zorali s plugom in jih skupaj pobrali, so jih doma v skednju prebirali ob mokrih jesenskih dnevih. Pri pobiranju krompirja so si pomagali kočarji in kmetje in tako so na kočarskih njivah krompir pobirali tudi kmečki družinski člani ali pa kmečki hlapci in dekle.

Od drugih pridelkov jim je največ delovnega veselja ponujala še koruza, saj jo je bilo treba potrgano in pripeljano v skednje še »zličkati«. To »kožuhanje« je bilo vedno veselo, gospodinje pa so zanj pripravile prigrizek (zaseko in kruh) in gospodarji dovolj pijače. Podobno, le bolj mirno, je bilo obrezovanje korenja in tudi »cajzanje« perja za vzglavnike in pernice. Največji praznik pa so seveda bile domače koline.

Vojne se Pepka živo spominja. Trdi, da je bilo takrat bolje kot v stari Jugoslaviji. Čeprav so živeli na karte, pa so zanje vendarle dobili osnovne stvari in tudi mnoge druge, ki jih dotlej niso poznali. Tako se jim je celo dotedanji klasični jedilnik nekoliko obogatil, saj so dobili sladkor, maslo, marmelado in še kaj za priboljšek, česar prej niso poznali. Prej jih je ob jutrih na mizi čakala bela ali črna divka, žganci ali pač kaj priložnostnega. Osnova za

kosilo pa so bili krompir, fižol in zelje. Za večerjo je bila kakšna mlečna juha, prerezan krompir in tudi riž. Jedli so tudi znamenito slivovo »župo«. Pepki je bila zelo dobra, še posebej, če je bil ob njej še zmečkan krompir.

Ko so v njeni mladosti v maju obhajali šmarnice in so otroci tam okoli cerkve tekali in se lovili, potem pa na obredu še skupaj zapeli, ji je bilo najlepše. Z veseljem se spominja tudi velikonočnih žegnanj, ki so že od nekdaj ob vaški cerkvi ob dveh popoldne na velikonočno soboto. V okroglih pletenih košarah so na vse dobrote položili okrogel kolač kruha ali potico, vse pokrili s prtičem in na glavi odnesli na žegnanje. Otroci pa so poleg odraslih v košarici nosili še svoj košček kruha in kakšno pisanko.

Pepka ima še toliko tega povedati. Morali bi natančneje poslušati zgodbo, kako je njen brat Tone med študijem v Ljubljani moral oditi, z Nemci delat nekam na sever v neko podzemno tovarno, in kako si je izprosil januarja 1945 nekaj dni dopusta, da je nenapovedano prišel domov na sam godovni dan svoje matere Neže, in kako se je potem moral skrivati pred sosedo, ki je imela nemško rdečo izkaznico, kako je partizanom povedal, kar je vedel o tisti tovarni. Ali kako so drugega brata Francija, ki je že bil župnik v Šentjurju, izselili na Hrvaško ...

Maj 1945, ob svobodi, pred vrtom hiše Drevenšek, po domače Zotlarvi. Župeška dekleta z izgnancem Francem Drevenškom (župnik je bil pregan na Hrvaško). Vir: Drevenšek, Župečja vas 34

Pa kako so po vojni kmetom pobrali zemljo, če so je imeli nad deset hektarov. Pa kako so še naprej hodili vaščani kmetom »v tavr« delat, da so odslužili, če so jim ti s svojimi vpregami kaj težkega pripeljali, preorali njivo ...

Spomini so vsakdanja in še živa zgodovina. Pepkini spomini so del zgodovine našega kraja, naše vasi. Čim več jih bomo poznali in čim več bomo vedeli o Župečji vasi, tem raje bomo v njej živeli. Saj je vendar to najpomembnejša stvar na svetu, namreč s kom in kje živiš. Vse ostalo so le različice enih in istih stvari.

Stanka Peršuh

Anton Drevenšek (1886–1971), oče Zotlarjeve Pepke

Anton Drevenšek, Župečja vas št. 34, rojen 7. 6. 1886 v Pleterjah št. 14. Po domače Kauček. Šolo je obiskoval v Lovrencu. Po šoli se je šel učiti na Ptuj za sedlarja in tapetnika. Tam je opravil tudi mojstrski izpit in nato je šel s torbo v svet. Prišel je v Gorico na Primorskem in se leta 1906 udeležil pogreba Simona Gregorčiča. V Trstu se je vkrca na potniško ladjo, ki je plula do Aleksandrije v Egiptu in nazaj. Med vožnjo je obnavljal tapete v potniških kabinah. Domotožje ga je vleklo domov. Doma si je našel dekle iz Cirkovc, šiviljo Nežo Beranič, in se z njo poročil 23. 2. 1914. leta v Cirkovcah. Kupila sta si hišo v Župečji vasi. Rodili so se jima otroci Franc, Marija, Tone, Nežika in Jožefa, ki danes živi na domu Zotlarvih (priimek Zotlar – sedlar). Svojo obrt je Anton Drevenšek (zotlar) izvrševal v Mariboru na Tržaški cesti 6 (nasproti bolnice) in na Frankopanovi ulici 15. V Mariboru je 9 let delal kot sedlar in tapetnik. Ko je imel sin Franc novo mašo, se je vrnil domov. Doma je gospodaril in po potrebi delal za kmete konjsko opremo. Umrli je 6. 1. 1971. Pokopan je v Lovrencu.

Jožefa Drevenšek

Murkov Tonek pripoveduje

Anton Turk

Verjetno le še malo kje, a pri Murkovem Toneku lahko najdeš svoj mir.

Hiša, okolica, v kuhinji še krušna peč – vse to ti daje občutek, ki ga je vas ponujala pred mnogimi, mnogimi leti. Pri Murkovih je vedno dišalo po kruhu iz krušne peči. Spomnim se »Murkove tete Micke« (žal danes že pokojne), ki je vedno spekla majhen hlebec tudi zame. Najboljše žitnice (zgodnja jabolka) so rasle na Murkovem vrtu, tudi najboljše maline. Vedno je bilo veselo, ko smo pri njih sadili peso, pobirali krompir ali delali silos. Za vsako priložnost je sosedova teta spekla v krušni peči najboljšo orehovo gibanico. Na srečo mi je zaupala recept.

Ko potrkam in prinesem kaj sladkega, ga najdem vedno dobre volje. Ali pride iz "štiblca" in pravi, da je malo počival, ali ga najdem za mizo v kuhinji, kjer bere, ali pa se pripelje s "peciklom" iz trgovine, pa čeprav je že dopolnil 85 let.

Ko ga pred nedavnim obiščem, me vpraša, ali sem prebrala članek v Kmečkem glasu o žegnanju konjev v Župečji vasi. Že vzame očala in začne brati ter mi hitro prebere cel članek. Na mizi ima tudi nekaj knjig, ki jih v prostem času prebira. Ima neverjeten spomin in za ta zbornik je povedal naslednje.

Rojen sem leta 1925 v Župečji vasi, ker še takrat ni bilo prevoza, mi je na svet pomagala domača babica Marija Šetar iz Lovrenca. Sem edinec in stari ata so me imeli zelo radi, celo poleg njih sem spal in že kot dveletni otrok sem moral z njimi v cerkev. Na koru so imeli stol in še danes sedim na istem stolu. Leta 1932 je dedec umrl, bilo mi je zelo težko, saj sem bil nanj zelo navezan. Šolo sem obiskoval v Lovrencu in že takrat sem moral pomagati v hlevu. Časi pred drugo svetovno vojno so bili za male in srednje velike kmete zelo težki. Težko je bilo prodati pridelke. Judje so imeli svoje trgovine na Ptujju in če si imel z njimi dobre veze, si jim lahko kaj prodal.

Takoj ko sem začel hoditi v šolo, sem začel hoditi na Svete gore. Moj sosed g. Zafošnik je bil vodja procesije na Svete gore in z njegovim sinom sva se menjavala pri nošnji križa.

Na romanje se ni šlo eno leto pred vojno in vse do leta 1945, ker so hodili čez Hrvaško, ki pa je med vojno ni bilo mogoče prečkati. Po vojni sem začel spet redno romati.

Leta 1945 sem šel peš na Svete gore in tudi nazaj, za kar sem se zaobljubil v vojski. Hodili smo od ene ure ponoči in do pete ure popoldne do sv. Petra, ob šesti uri pa smo šli do cerkve.

Dolga leta je vodil procesijo sosed Zafošnik, kasneje pa se je začelo romati že z avtobusi in osebnimi avtomobili. Od mežnara pa do cerkve smo še vedno šli s procesijo in napevali litanije, od vhodnih vrat pa do Marije na oltarju pa smo molili na kolenih. Spominjam se, da sem romal na Svete gore nekje 70-krat in na romanju sem bil tudi letos. Kar velikokrat sem plačal tudi zaobljubljeno mašo, tako tudi letos.

Lovrenčani so imeli procesijo na Taborsko in tudi Župečani smo šli enkrat na to romanje. Spominjam se tudi bogoslovca g. Fiderška, ki je tudi romal na Svete gore, bil je velik šaljivec in vedno je nosil več aktovk. Spominjam se tudi nove maše g. Drevenška leta 1939.

Kot 16-letni fant sem šel leta 1942 v Nemško vojsko. Najprej v Avstrijo, nato Francijo in nato na Angleške otoke. Komandant nam je povedal, da imamo hrane za tri mesece in ne ve, kako dolgo bomo ostali. Tam smo bili 11 mesecev. Ves čas smo stražili, proti koncu smo bili zelo slabi, komaj smo nosili puške. Dobil sem telegram, da je oče hudo bolan, pa nisem smel na dopust. Potem sem dobil drugi telegram, da je mati zelo bolna in sem dobil 14 dnevni dopust. Januara 1944 sem bil 10 dni na dopustu in vsak dan sem se moral javiti na vojaški upravi v Lovrencu. Ko sem prišel domov, je zvečer v vas prišlo veliko vojaštva in ostali so ves čas, ko sem bil doma. Ko sem se zadnji dan dopusta z zapravljivčkom (koleslom) vračal na postajo v Pragersko, pridejo skozi Pleterje partizani. Vendar je bila cela naša vas polna nemških vojakov, če bi bil ostal in se pridružil partizanom, naše vasi verjetno ne bi bilo več.

Spomnim se, da so junija leta 1944 napadli Angleži in Amerikanci Francijo in to kar s 400 letali. V eni noči so napredovali nekje 50 km. Prišle so tri ladje, na vsaki pa so bili trije tovorni vlaki z oboroženo vojsko. Hitler je mislil, da bodo prvo napadli Angleške otoke, ki so jih zasedli Francozi, vendar so prvo napadli francosko obalo. Zasedli so Francijo.

Do 15. maja 1945 sem ostal, potem so me poslali v ujetništvo v Anglijo. Dobili smo novo perilo, čevlje in koco, nato pa so nas poslali v Jugoslavijo. V Angliji smo šli na ladjo in se vozili devet dni do Sicilije. Dobili smo morsko bolezen. Iz Sicilije smo se peljali z vlakom v Jugoslavijo. Iz Divače smo se peljali za Maribor, tam so nas pridržali 5 dni v šoli na Koroški ulici. Mogli smo pisati domov, da nam pošljejo civilno obleko, kajti svojo smo mogli oddati našim borcem.

Decembra 1945 sem se prijavil na Vojaškem odseku, povsod smo bili nezaželeni kot nemški vojaki, vendar smo bili prisiljeni.

Spomnim pa se tudi sosedove gostilne, to je bila gostilna ge. Fras. V tej gostilni so pili fantje iz vseh sosednjih vasi: Mihovc, Dragonje vasi, Pleterij. G. Fras je izhajal iz Mihovc in je imel še dva brata, eden je imel gostilno v Mihovcah, drugi pa na Cirkovski postaji. Ga. Fras je izhajala iz Zg. Pleterij (Peršuhova oz. Zimetova). Pred tem je bila pri nunah v Beogradu. Pred II. svetovno vojno je imela dva sinova. Prvi je šel v svet in tam

tudi ostal, drugi pa je bil bolan – trlo ga je in je lahko opravljal samo lažja dela. Imeli so ga vsi radi. G. Fras je bil bolan in leta 1939 je doma umrl.

Liter iz Frasove gostilne (vgraviran napis »G. Fras«) in denar iz časa pred II. svetovno vojno, Vir: Danica Bezjak, Župečja vas 50B

Frasova gostilna je bila kmečka gostilna, prodajal se je šnops, tobak, na vrtu so prirejali tudi tombole. Gostilno so imeli do 1942 leta. Tudi Beraničevi na drugem koncu vasi so za časa vojne zaprli gostilno in tako je Župečja vas ostala med vojno brez gostilne.

Mati mi je pripovedovala dogodek iz leta 1919. Pri Frasovih so fantje iz Mihovc in ostalih vasi nekaj proslavljali. Ko so zapuščali gostilno so se nekaj prerivali in moj stric jim je dejal, naj gre vsak na svojo stran. Eden od prisotnih je strica z nožem zabodel in umrl je na licu mesta, saj še takrat ni bilo rešilcev. Pred smrtjo je izrekel, »joj moja smrt«, in umrl. Čez mnoga leta mi je moški, ki je zabodel strica, rekel, veš, bil sem mlad in prisiljen, zabodel sem ga v sili.

Ga. Fras je bila zelo družabna in zelo preprosta. Zelo smo se razumeli in prišla nam je pomagat tudi kožuhat. Takrat smo se vedno zelo nasmejali.

Gostilniška soba in cela stavba še stojita, z darilno pogodbo je hiša prišla v last sosedom Lampretom, ki so se v Župečjo vas preselili iz bližnje Kungote. Skozi njihovo dvorišče je bila speljana tudi peš pot do Lovrenca.

Moja poslednja volja!

Podpisana Fras Jera roj. Lagradin, pos. v Župečjivasi št. 49 sem se odločila za slučaj moje smrti, da če danes določim mojo poslednjo voljo, ki se glasi:

1) Za glavna dediča postavljam Lampret Maksa in Rozalija, bivajoča pri meni. Imenovana naj prevzame po moji smrti hišo z vsemi gosp. poslopji, premoženstvom in pristojninami ter z vsem spadejočim zemljiščem to je vrtom in 2 njivi, kar meni pribl. 3 akre in se vse skupaj drevje. Imenovana se naj bo pri meni še nad 3 mesece ter mi še ves ta čas pomaga pri vseh delih. Ako bodeta ostala pri meni do moje smrti ter mene in mojega sina Franca oskrbela v slučaju bolezni ter končno tudi mojega umrlega sina Fras Franca roj. leta 1903 z vsem na žirgenje preloženim premoženjem, določim še danes, da naj pripade gori navedeno premoženje in

Maks Lampret
(1907–1989),
dedič Frasove hiše,
gospodarskega
poslopja, vrta in
dveh njiv

Smrt prinese svobodo narodu!

Župečjivasi, 26. 2. 1950. Gere Jera

Zepan Gasper,
pisec in priča
poslednje volje.

Lofošnik Jozef
priča poslednje volje.
Turk Anton
priča poslednje volje.

Vir: Neža Lampret,
Župečja vas 50A

Poslednja volja Gere
Fras iz leta 1950,
kjer je bil priča tudi
Anton Turk

Hiše še Lampretovi niso podrli in škoda, da ne stoji sredi vasi, lahko bi bila lep muzej.

Pot do Lovrenca skozi dvorišče Frasove gostilne, Vir [7]: www.geopedia.si

Spomnim se, da so leta 1946 začeli ustanavljati zadruge, nato pa so gradili Ekonomijo Kidričevo. Prišlo je do kmetijskega preobrata, začela se je jemati zemlja.

V ptujskem okraju so začeli delati v to smer, da se občine zmanjšajo. Iz prejšnje velike občine smo ostali v občini: Župečja vas, Spodnje ter Zgornje Pleterje. Bil je sestanek treh vasi, kje bi se ustanovila pisarna in prišlo je do tega, da je bil sedež občine ravno v Frasovi gostilni. Moj oče je bil izvoljen za predsednika treh vasi.

Spominjam se, da je oče večkrat hodil tudi na razne seminarje, med drugim tudi v Radence. V tistem času so bile obveze, nato so nam vzeli očetovo polovico posestva in ga celo zaprli za dve leti, ker ni pristal, da bi vso zemljo dal v zadrugo. Dve leti je bil na prisilnem delu, tudi na Pohorskem dvoru, kjer je pasel živino. Vzeli so nam konja z vozom, 2 telici, 5 svinj in vso očetovo zemljo. Enkrat sem šel na obisk in sva oba jokala. Mati je bila zelo žalostna in enkrat je omenila, da se bo utopila. Neke noči, ko sem ugotovil, da matere ni v hiši, sem slabo oblečen tekel proti Polskavi in vse do Lovrenca ter jo klical, gledal v vodo in jo naposled videl na drugi strani.

Skočil sem v vodo, bila je v spalni srajci in odnesel sem jo iz reke in nato sem vsak večer zaklenil hišo.

Življenje po vojski je bilo zelo težko, vso zaplenjeno premoženje so mi 50 let vračali nazaj, saj so očeta spoznali za nekrivega. Živel bi veliko lažje, če bi premoženje dobili nazaj že pred 50 leti. Na koncu se pošali. Če bi vedel, da bom živel tako dolgo, bi si bil vse zapisoval.

Spomni se tudi, kako so za Maierjevo novo mašo v njihovi krušni peči spekli 50 »kur« in kako so sosedovo Nežiko bolele roke, ko jih je vse sama razrezala. Micka je v krušni peči pekla tudi »gibance« za veselico, ki so jo prirejali mladinci v Župečji vasi.

Murkova Micka, 1989

Še danes je »Murkov stric Tonek« zelo aktiven. Ima še kravo, in pravi, da ima mleka dovolj zase in za mačka. Vedno pohvali tudi svojo Marijo in njenega Ivana, ki ga obiščeta

skoraj vsak dan, pa čeprav živita v Žetalah. Včasih razmišljata, da bi pri hiši kaj spremenila, a sta ugodila njegovi želji, da je tako pristno domače in da je tako kot živi najbolj srečen.

Tonek pred domačo hišo, Vir: Marjan Bezjak, Župečja vas 50B

Želim si, da g. Toneka še velikokrat srečamo na Svetih gorah ter da ohranimo začetno tradicijo z mašo ob 10. uri.

G. Tonek, hvala za vaše spomine in hvala, da jih radi skupaj z »vašim svetom« vedno delite z nami.

Danica L. Bezjak

Štefanija Medved pripoveduje

Štefanija Medved

Na spodnji sliki so Zorečeva, ki so živeli v hiši sredi vasi Župečje. Dalnega leta so zadeli denar na loteriji, rekli so si, to bi pa dala, da bi zgradili »cerkvico« v vasi Župečji na čast svetemu Antonu, ki je priprošnik pri živini in pri ljudeh. Tako so začeli naši predniki res graditi in dogradili so jo.

Pred tem pa so že leta hodili k Mariji na Svete gore prosit za zdravje živine. Imeli so kugo v vasi in takrat so se zbrali možje in so s konji jezdili do Marijine cerkve na Svetih gorah, tam so molili in prosili, da bi ozdravela živina. Ko so prijezdili domu, so videli, da je ozdravela živina.

Tako so nekaj let hodili peš k Mariji na Svete gore. Nekaj časa niso več šli, spet so imeli kugo v vasi. Rekli so, pa res moramo začeti nazaj prositi Marijo. Hodili so dva dni, tam molili, peli in prosili, in tako se še hodi sedaj vsako leto avgusta na praznik Marije Snežne.

*Marija Ferk,
po domače Zorečeva⁴*

Štefanija Medved

⁴ Fotografijo hrani Štefanija Medved, Župečja vas 44

FOTOGRAFIJE ŽUPEČJE VASI SKOZI STOLETJE

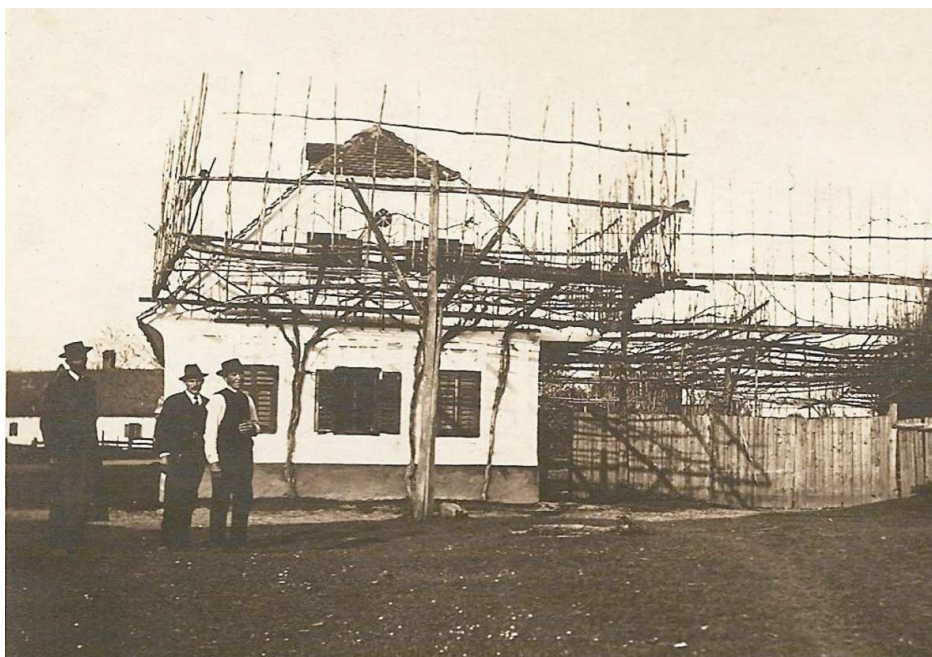

Fotografija iz leta 1917 – Žunkovičeva hiša. Takrat so živeli v njej Matej Žunkovič z ženo Antonijo. Danes živijo: Janez Žunkovič z ženo Terezijo in družina Belec (danes h. š. 55), Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Na levi strani je vidna hiša, sedaj Ivančič, s takratnim gospodarjem (Botrec) iz leta 1923 (razglednica je bila poslana 26. 1. 1924, naslovnik: Johan Mlaker), Vir: Ivančič, Župečja vas 24

Frončova hiša iz leta 1933. V tej hiši so živeli Franc Žunkovič z ženo Marijo, sedaj Janez Medved (danes h. š. 60) , Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Na sliki hiša Janeza in Marije Kozoderc iz leta 1933. Sedaj živita v njej Ivančič Tilika in Jože (danes h.š. 24) , Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Ženin Anton Bauman in nevesta Katarina, rojena Peršuh, iz leta 1935, stanujoča v Župečji vasi 14. Vir: Jože Bauman, Župečja vas 48A

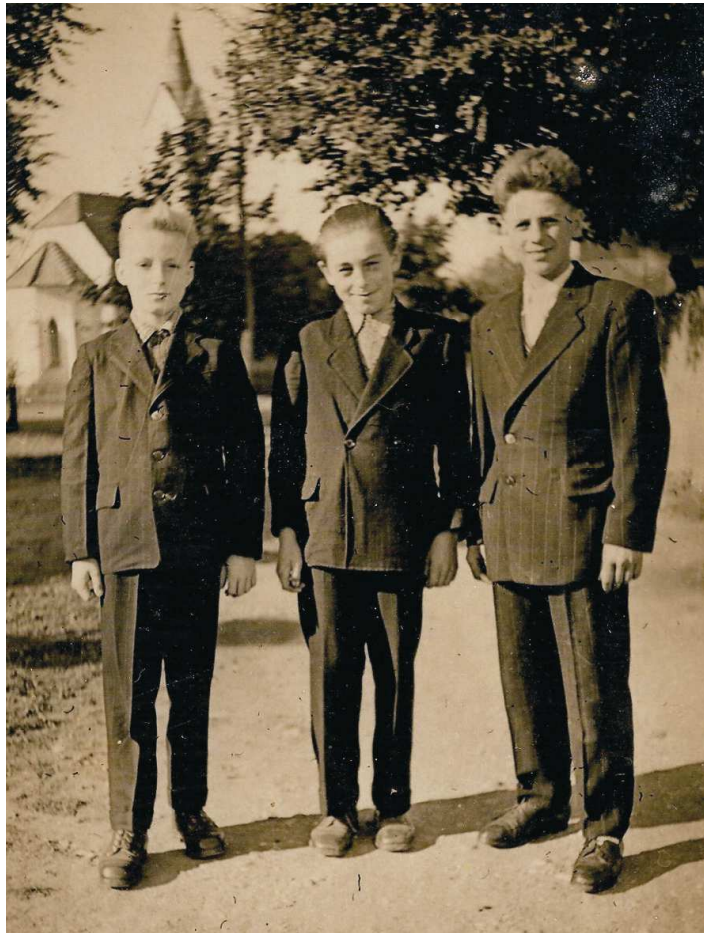

Fotografija centra Župečje vasi iz leta 1942, Vir: Jože Peršuh, Župečja vas 1D

Na sliki je Janez Žunkovič – Onzek in Tudejov Tomaž, 1945. Lepo je vidna Rnejova kapela in cerkev v ozadju. Okrog kapele je bil lesen plot. Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Martin Kozoderc, Maks Lampret, Franc Pišek, 1949, Vir: Maks Lampret, Župečja vas 50A

Spomin zlate maše in 25-letnice župnikovanja, sv. Lovrenc na Dravskem polju, 13. avgust 1950 FR. SAL. SPINDLER, Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Telovska procesija proti Rnejevi kapeli leta 1955, Vir: Ivančič, Župečja vas 24

Telovska procesija pri Rnejevi kapeli leta 1955. Na levi je vidna Kaučova hiša. Vidi se tudi okrašenost poti ob procesiji z brezovimi maji, Vir: Ivančič, Župečja vas 24

Telovska procesija leta 1955, Vir: Ivančič, Župečja vas 24

Telovska procesija leta 1955. Vidi se tudi okrašenost poti ob procesiji z brezovimi maji, Vir: Ivančič, Župečja vas 24

Anton Predikaka, Anton Pišek, Maks Lampret, Jože Dolenc, Anton Bauman pred Marčekvo hišo, 1957, Vir: Maks Lampret, Župečja vas 50A

Pri Fuksovih, Župečja vas 40, 1960, Vir: Antonija Kukolj, rojena Fuks, Maribor

Približno iz leta 1964; na sliki Stanka Peršuh – Rnejova, poročena Lobenwein, ob njej so Marica, Stanka in Irena Žunkovič. V ozadju so vidne hiše, ki so ob cesti, severno od cerkve (slika iz južne strani, pri Rnejovi kapeli), Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Življenje na vasi, Franc Pišek, Župečja vas 17, 1964, Vir: Anton Pernat , Župečja vas 33C

Beletov Onzek se pripravlja na trgategv, Vir: Anton Pernat , Župečja vas 33C

Rnejova hiša, Jože Peršuh in Rnejova Micka, okrog 1965 (danes h. š. 54) , Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Peharova hiša približno iz leta 1966. Na sliki so hčere Anica, Angela, soseda Štefka, I. Tilika, Majda Medved (poročena Merc) in Marica Žunkovič (poročena Belec). V tej hiši je živela družina Antona Brencla. Sedaj živi družina Alojza in Tilike Žumer (danes h. š. 45), Vir: Belec - Žunkovič, Župečja vas 55

Prekrivanje slamnate strehe pri Fuksovih, Župečja vas 40, 1970, Vir: Antonija Kukolj, rojena Fuks, Maribor

Romanje na Svete gore s kolesi, 5. 8. 2003, Vir: Sonja Pišek, Župečja vas 17

Postavitev majskega drevesa z žvapli, 2006, Vir: Mirko Sambolec, Župečja vas 2A

Po postavitvi majskega drevesa se prileže še malica, 2007, Vir: Mirko Sambolec, Župečja vas 2A

BLIŽNJA ZGODOVINA

Razvoj infrastrukture v Župečji vasi

Na področju javne infrastrukture se Župečja vas umešča med srednje razvita naselja in ima vso razpoložljivo informacijsko, cestno in življenjsko potrebno oskrbo.

Pogled v zgodovino nam pove, da je že rimska cesta pod vasjo vodila od Ptuja proti Rogatcu, na severu pod magistralno cesto Ptuj–Slovenska Bistrica pa je potekala rimska državna cesta, ki je povezovala Petovio s Celeio.

V centru naselja so hiše razvrščene ob cestah v obliki trikotnika. Povezava s sosednjimi kraji je dobra in to na vzhod z Lovrencem na Dravskem polju, na jug s Podložami in Ptujsko Goro, na zahod s Pleterjami ter na sever po zgornjem in spodnjem izgonu v Strnišče. Tri »gojaje« za vasjo oba izгона preseka »prečjek«, ki povezuje Cirkovce in Videm. Ceste v vasi so bile asfaltirane leta 1973. Polovico sredstev je prispevala Občina Ptuj, drugo polovico pa je zagotovila Krajevna skupnost Lovrenc in to s sredstvi samoprispevka ter sredstvi krajanov na podlagi sklenjenih pogodb. Akcijo je vodil gradbeni odbor, ki ga je vodil Zvonko Kozoderc iz Pleterij, iz Župečje vasi sta bila v odbor imenovana Jože Peršuh in Rudolf Frank. Dela je izvajalo Cestno podjetje Maribor. Nekaj cest je sredi devetdesetih let že bilo preplaščenih. Zgornji izgon je dobil asfaltno prevleko leta 2001. Lani pa je bil v centru vasi okrog zelenice zgrajen pločnik.

Železnica od Pragerskega proti Ptujju je bila zgrajena leta 1860. Pred prvo svetovno vojno, leta 1912, je zaselek Strnišče, ki je upravno spadal k Župečji vasi, dobil železniško postajo.

Prvo avtobusno povezavo Ptuj–Lovrenc–Poljčane smo dobili leta 1928. Zadnja leta javni prevoz ni najboljše urejen. Avtobusne povezave s Ptujem so v dopoldanskem času na meji sprejemljivosti, v popoldanskem pa ne. Povezave z Mariborom so primernejše. Avtobusno postajališče v vasi je bilo postavljeno v letu 1989, sredi devetdesetih prenovljeno, v lanskem letu pa postavljeno na novo lokacijo in izven cestišča.

Električno energijo smo v vasi dobili leta 1946. V »Gmajnah« pri Fuksovih in Dolničarjevih je luč zasvetila šele 1973. leta in to s pomočjo elektrikaarja Jožeta Peršuha in nekaterih drugih krajanov. S postavitvijo še dveh transformatorskih postaj se je oskrba glede stabilnosti dovolj izboljšala. Preko župeškega polja vodi pet visokonapetostnih daljnovodov.

DRŽAVNE ELEKTRARNE SLOVENIJE

Obrat Ptuj

Tov.

Fras Gera,

Župečja vas št.49

444 46

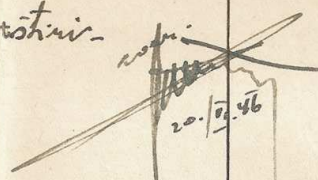
dne 5.6.1946.

Račun št. 237/46.

Priklop dne 2.4.46.

Dobavn. št.	Količina	kom. m kg	Predmet	Cena		Znesek	
				din	p	din	p
4290	6 1/2	kg	bakrena žica	74.20		482	30
	2	kom	izolatorji N 80	10.75		21	50
	2	kom	opore krive za zid N 95	29.-		58	-
	2	kom	bakrene spona 35 mm2	10.80		21	60
	2	kom	Alcu spona 50-70 mm2	29.-		58	-
			pregled inštalacije			80	-
			Materijal: Din			721	40
	2 1/2		<u>Montaža:</u>				
	2 1/2		nor. monterjske ure a 15.- Din 37.50				
			nor. vajeniške ure a 4.25 " 10.625				
			48.125				
			Režijski pribitek 100%	48.125		96	25
						817	65
			Prometni davek 4% od vsote 817.65			32	71
			računska taksa			3	-
			zaokroženje			-	64
			Skupaj: Din			856	-

Din osemstopetdeset *štiri*

Tek. rač.: Poštna hranilnica.
Denarni zavod Slovenije.
Industrijska banka.

Računi so plačljivi tekom 30 dni, po preteku tega roka se računajo% zamudne obresti.
Reklamacije se upoštevajo tekom 8 dni.

Račun za priklop na električno omrežje za Frasovo hišo, 1946, Vir: Maks Lampret, Župečja vas 50A

Kopanje droga za elektrifikacijo, v ozadju Božičkova (Pepelnikova) hiša, 1946, Vir: Antonija Kukolj, rojena Fuks, Maribor

Javna razsvetljava je bila zgrajena na lesenih drogovih za razvod elektrike v začetku šestdesetih let ter leta 1972 preurejena z namestitvijo živosrebrnih gorečih teles. Ob urejanju v lanskem letu se je v večjem delu vasi, zlasti v osrednjem, električno omrežje položilo v zemljo, odstranili so se leseni drogov, javna razsvetljava pa se je postavila na kovinske stebre.

Javni vodovod je bil zgrajen leta 1976. Speljan je do vseh gospodinjstev. Oskrbuje ga Komunalno podjetje Ptuj. Zaradi salonitnih cevi je potrebna generalna obnova. Ta je na primarnem vodu že delno urejena. Voda je kvalitetna. Oskrba z vodo je iz črpališč Skorba in Lancova vas, kmalu pa bo tudi iz globinskega vodnjaka v Župečji vasi, zgrajenega v letu 2009/2010.

Do leta 1983 je bil v vasi le en telefonski priključek. V letih 1983–1984 je Martin Kozoderc iz Župečje vasi 58 vodil akcijo za izgradnjo 8 telefonskih priključkov. Večjega števila ni dopuščala telefonska centrala v Lovrencu, katere zmogljivost je bila 30 priključkov. V letu 1987 se je v krajevni skupnosti Lovrenc začela obsežna akcija za izgradnjo telefonskega omrežja po celotni krajevni skupnosti (Lovrenc, Župečja vas in Pleterje) z zbiranjem interesentov za telefon in izbiro projektanta. Akcijo izgradnje sta vodila svet krajevnosti Lovrenc in gradbeni odbor. Predsednik sveta je bil Jože Peršuh iz Župečje vasi. Gradbeni odbor je bil izvoljen septembra 1988. Vodil ga je Jože Murko iz Lovrenca 129A. Iz Župečje vasi so bili v odbor izvoljeni Rajko Jurgec (Župečja vas 1F), Leopold Predikaka (Župečja vas 21), Milan Kirbiš (Župečja vas 30A) in Jože Turk

ml. (Župečja vas 33A). Spomladi 1989 je bil med PTT in krajevno skupnostjo sklenjen sporazum za novo centralo v vrednosti 87.400 din. Delež krajevne skupnosti je znašal 67.275 din, oziroma 77 %. Oktobra 1989 je bil sklenjen še sporazum za izgradnjo telekomunikacijskega omrežja v krajevni skupnosti. Omrežje je bilo položeno v zemljo. V mesecu avgustu 1991 je bilo na območju krajevne skupnosti na novo priključenih 210 naročnikov, od tega 51 v Župečji vasi. Cena priključka je bila 2.034 DEM v dinarski protivrednosti. V Župečji vasi je takrat imelo telefon 60 hiš. Danes ima telefon vsako gospodinjstvo.

V začetku devetdesetih let je Krajevna skupnost Lovrenc začela z izgradnjo KATV. Vsi vodi so bili položeni v zemljo. Gradbeni odbor je vodil Slavko Korošec iz Lovrenca. Občina Kidričevo je v letu 2008 kabelsko razdelilni sistem Lovrenc prodala družbi Kabel TV (Dobriša vas, Petrovče) za ceno 50.000 evrov.

Odvoz odpadkov je urejen. Odpadke odvažajo Čisto mesto Ptuj na deponijo odpadkov na Ptuju. Na zahodni strani vasi je urejen ekološki otok za deponijo različnih odpadkov kot so papir, steklo, plastika, pločevinke.

Pomembno je spoznanje, da je potrebno varovati vodne vire, saj je podtalnica nizka, območje pa je v večini intenzivno kmetijsko obdelano. Iz tega izhaja, da je potrebno nujno urediti kanalizacijo. Projekt izgradnje primarne kanalizacije Dravskega polja se izvaja v sklopu skupnega projekta petih občin. Primarna kanalizacija v Župečji vasi je že končana, tudi čistilna naprava v Apačah od januarja 2010 poskusno deluje.

Poplave, 4. november 1998, Vir: Drevenšek, Župečja vas 34

Številni potoki z vzhodnega Pohorja ob prehodu na prodni del Dravskega polja poniknejo, nekaj pa jih kot pritoki Reke, Kamenišnice, Trojšnice in Polskave doseže Dravinjo. Južno od Župečje vasi tečeta potoka Reka in Polskava. Reka se kot zadnji pritok Polskave kakih 200 m vzhodno od ceste Lovrenc–Ptujška Gora izliva v Polskavo, ta pa se blizu Tržca izliva v Dravinjo. Oba potoka sta bila pred 30 leti regulirana in ne povzročata večjih poplav. Pred regulacijo so bile poplave kar pogoste, zadnje največje leta 1964, ko je voda zalila skoraj vso vas.

Poplave pri Maksu Lampretu, Župečja vas 50A, 4. november 1998, Vir: Marjan Bezjak, Župečja vas 50B

Tudi po regulaciji je bila Župečja vas poplavljenjena, in to leta 1997 in v začetku novembra 1998.

Pred regulacijo so se v potoku kopali otroci in mladina, ki so z mostu na cesti skakali v vodo, se na bregovih sončili, igrali z žogo ... Bilo je zelo veselo.

Osrednji ozelenjeni del vasi je še pred petdesetimi ali šestdesetimi leti bil pašnik za živino, ki se je pasla na gmajni (agrarna). Župeška agrarna je merila 57 ha in je segala južno od vasi do potokov. Po podržavljenju leta 1948, se je živina še kakih 10 let lahko pasla, potem pa je ta zemljišča začelo obdelovati državno kmetijsko podjetje. Zelenica sredi vasi se je začela uporabljati za igro otrok. Postavljeni so bili goli za nogomet, čez nekaj let igrala za otroke in mreža za odbojko. Celovita prenova osrednjega dela vasi pa se začne v letu 2005.

V gradbeni odbor za ureditev vaškega trga v Župečji vasi so bili imenovani: Marjan Bezjak (Župečja vas 50B) – za predsednika – ter Jože Peršuh (Župečja vas 1D), Jože Bauman

(Župečja vas 48A), Zvonko Babič (Župečja vas 44), Martin Kozoderc (Župečja vas 58), Jože Predikaka (Župečja vas 21) in Anton Drevenšek (Župečja vas 34) – za člane.

Prenova vaškega trga – gmajne – je temeljila na krajinski ureditvi osrednjega vaškega prostora. Ta postane privlačnejši za bivanje in druženje vaščanov, dolgoročno pa vpliva na družbeni in socialni razvoj kraja. Celotno območje je urejeno v naravnem podeželskem slogu, vendar s pridihom sodobne ureditve.

Začelo se je z odstranitvijo velikih dreves, ki so bila nevarna za bližnjo okolico. Temu je sledila priprava nivoja terena, izkop in napeljava podzemnih električnih in vodovodnih cevi, ureditev tlakovanega platoja okrog cerkve, postavitve klopi in vodnjaka pri cerkvi, zunanja osvetlitev cerkve, ureditev dovozne poti mimo cerkve, pločnik okrog celotnega območja ureditve, ureditev javne razsvetljave, postavitev avtobusnega postajališča, postavitev ekološkega otoka, zasaditev z različnimi vrstami drevja ...

Na osrednjem delu območja se je uredilo otroško igrišče z več različnimi igrali (vrtiljak, igralo na vzmeti, dvojna gugalnica, previsna gugalnica ...). Prostor je prav tako namenjen druženju in posedanju. Nameščenih je bilo več lesenih klopi z naslonjalom, v njihovi bližini pa koši za odpadke.

Investitor ureditve vaškega trga v Župečji vasi je bila Občina Kidričevo. Investicijska vrednost znaša 263.000 EUR, od tega je bilo 56.000 EUR pridobljenih na razpisu Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Investicijsko dokumentacijo je izdelal KO-operating, Mateja Fajs s.p., iz Ljubljane, projektno dokumentacijo za arhitekturno in krajinsko ureditev pa Vrtna klinika, Leonida Oberski s.p., iz Rogaške Slatine. Izvajalec del po javnem razpisu je bilo Cestno podjetje Ptuj d. d. Prenova je bila končana novembra 2009.

Matilda Klasinc

Odhod župeških fantov v vojsko

Ko so bili mladi fantje povabljeni k naboru, so se zbrali iz dveh ali treh vasi, da jih je bilo čim več. Ta dan so za pot do Ptuja porabili precej časa, saj se nekoč niso vozili s takšnimi prevoznimi sredstvi kot v današnjem času. Za pot proti Ptuju so fantje priskrbeli v vasi voz ter par konjev, voz so tudi lepo okrasili. Na vsakem vogalu voza, kateri je bil namenjen na »štelngo«, je bila postavljena s krep papirjem okrašena smreka. Na voz je prisedlo še nekaj vaških fantov, da so jim polepšali pot k naboru, saj je šlo za izredno vesel dogodek. »Štelnga« je bil neke vrste preizkus in zdravniški pregled, ali je fant sposoben služiti vojsko. Beseda izhaja iz nemške besede in pomeni vojaški nabor.

Težko je bilo slovo, ko so vojaki zapuščali rodno vas in svojce, takrat je pritekla tudi marsikatera solza regrutov (nabornikov) in domačih. Posebej težki so bili odhodi od doma v vojnem času, saj se nekateri od tam niso nikoli več vrnil v domovino. Ker so bili hudi časi predvsem okrog leta 1950, so takrat le nekateri pripravili poslovilno zabavo ob odhodu v vojsko. Pripravila se je predvsem takrat, če je šlo služiti vojaški rok več vojakov iz iste vasi.

Po »štelngi« so bodoči regruti čakali na termin, kdaj začeti služiti vojaški rok. Ko so izvedeli za točen datum odhoda v vojsko, so se morali na datum, ki so jim ga določili, javiti na Ptuju. Nato so jih z vlakom odpeljali v Maribor, kjer so (v petdesetih letih 20. stoletja) čakali dva dni na naslednji vlak. Nato so jih iz Maribora odpeljali v Beograd. Iz Maribora so se peljali s tovornim vlakom, na katerem so sedeli na lesenih kovčkih, v njih so imeli vse kar so potrebovali za dolgo pot služenja vojaškega roka. Med drugim je bila v kovčku hrana za prva dva dni, pripomočki za osebno higieno, jedilni pribor, krema za čevlje ... Na služenju vojaškega roka so morali namesto nogavic nositi za današnji čas neobičajen kos oblačila »šuh feci«, neke vrste krpe, s katerimi so si povili noge. Pozimi med leti 1945–1950 vojaki niso smeli nositi rokavic. Vladal je ruski režim, saj so bili prijatelji z Rusi, kateri so imeli zelo mrzle zime in so bili navajeni mraza. Vse se je spremenilo, ko so se sprli z Rusi, med drugim so takrat lahko začeli nositi nogavice in rokavice.

DELOVNI DAN

Zjutraj ob 6. uri je bilo vstajanje, kateremu je sledilo umivanje z mrzlo vodo pri približno 20 metrov dolgem koritu. Umivanje se je odvijalo zunaj, kjer so morali biti slečeni do pasu. Temu je sledila »fis kultura«, kar pomeni, da so morali slečeni do pasu teči približno dva kilometra. Sledil je zajtrk (ponavadi prežganka in kruh, le tu in tam so jedli popero – jed, ki je bila pripravljena iz suhega kuhanega kruha, poparjenega z vodo. Še

redkeje so dobili kavo in kruh). Vsak je moral pospraviti za sabo in pomiti posodo. Nato je sledilo urjenje do kosila. Za kosilo so prinesli pred vsak vod kotel, kjer je bila kuhana juha z mesom (v juhi je včasih plavala kuhana glava kake živali). Vsak vojak si je moral prinesiti svojo žlico – katero je prinesel od doma, shranjeval pa si jo je kar v žepu svoje suknje, da je bila vedno pri roki. Po kosilu je sledila politična nastava (politično predavanje). Za večerjo so jedli zelenjavo, predvsem kislo zelje ali repo. Edini dan, ki je bil bolj sproščen, je bila nedelja. Takrat ni bilo urjenj ter političnih predavanj. Bilo pa je dežurstvo in redarstvo, kjer so vojaki čuvali orožje, kasarno in konje. Konji so bili glavno prevozno sredstvo vojnega in povojnega časa. V nedeljo so dobili tudi dovoljenje za izhod v mesto, kjer ni bilo veliko možnosti za nakupovanje, saj ni bilo denarja, pa tudi trgovine niso kaj dosti ponujale.

Vojak Frančišek Planinšek na konju, Banat, Vršac, 1948–1950, Vir: Frančišek Planinšek, Župečja vas 3

Komuniciranje z domačimi je takrat potekalo preko pisem. Domači so jih obveščali, kaj se godi doma (predvsem okoli petdesetih let so morali skrbeti za obvezo, če je niso izpolnili so prišli rubeži, ki so jim rubili skoraj vse – hrano, živino, če je bilo potrebno tudi zemljo

itd.). Domači so regrute zelo razveselili, kadar so jim poslali kakšen paket. Pošiljali so jim predvsem hrano (kruh, suho meso, zaseko itd.) in denar.

Večina vojakov vojnega časa je vojaški rok služila dve leti, včasih tudi kak mesec več, le redko manj. Čez leta in desetletja se je postopoma rok služenja zniževal. Danes ni več tako. Mladim fantom ni več treba na »prevzgojo«, nič več ni kopanja jarkov itd. Tako v tujini kot v domovini jim ni treba služiti vojaškega roka, saj so leta 2003 odpravili obvezno služenje vojaškega roka. Čeprav v Sloveniji nimamo več obveznega služenja vojaškega roka, ne moremo mimo mladih deklet in fantov, ki se vključujejo v prostovoljno služenje vojaškega roka. S prevzemom polnih obveznosti EU in NATO je danes slovenska vojska profesionalna, dopolnjena s pogodbeno rezervo, ni pa številčno velika.

Slika sanitetne vojaške enote, na zadnji strani fotografije je zapis: "Za uspomenu od vojaške službe od druga Petrovič Dragoslava I Knezevič Stevona", Banat, Vršac, 1948–1950, Vir: Frančišek Planinšek, Župečja vas 3

Petra Planinšek

Šranganje v Župečji vasi

Šranganje je star slovenski običaj, ki je v našem kraju prisoten še danes, in mu pravimo mauta.

Običaj maute je nekoč potekal različno, odvisno od tega ali je nevesta odšla iz kraja ali je ostala v vasi. Ne glede na to je moral ženin nevesto – mlado dekle – plačati, in sicer tako, da je dal denar svoji priči – starešinu, ki je opravil plačilo. Šrangali so samo neporočeni mladi fantje. Če se je nevesta omožila v drugi kraj, so fantje postavili mauto na poti iz vasi, če pa je ostala v vasi, so ženinu s šrango zaprli pot v vas in s tem do neveste. Po navadi se je ženin za ceno pogodil že kakšen večer prej, ko je »ledik« fante iz vasi povabil v vaško gostilno. Seveda je moral ženin na mauti dokazati, da je vreden vaškega dekleta.

Šranganje 2005, Vir: Lobenwein, Župečja vas 48B

Zato so mu fantje zastavili razna kmečka opravila, kot so: sekanje in žaganje drv, delo z mlatilnico, klepanje kose, košnja trave ... Ko je ženin opravil s kmečkimi opravili, so mu fantje radi zastavili kakšno dvoumno – šaljivo vprašanje, npr: Čez koliko mostov so se pripeljali, da so prišli do sem in na katerem mostu sedaj stojijo? (Čez šest, sedaj pa stojijo na sedmem, ker je sveti zakon 7. sveti zakrament.) Kateri robec je na pet cifof? (Roka.) Sledila je poskušnja vina. Ženin je poskušal razne pijače in med njimi je moral izbrati najboljše vino. Fantje so mu najprej ponudili vinski kis ali sok kislega zelja ali sok rdeče pese, pokvarjeno vino in šele nato pravo vino. Med tem so vaški fantje zbijali šale na račun ženina, priče in ostalih svatov ter barantali za ceno. Ceno so med samo mauto objavljali na lesenem loparju in jo velikokrat spreminjali, odvisno od tega, kako dobro se

je izkazal ženin. Barantanje – handlanje – je lahko vzelo precej časa, a na koncu so se skoraj zmeraj pogodili. Zgodilo se je tudi, da je bilo barantanje manj uspešno in je prišlo do prepira. Kot rečeno so se skoraj vedno pogodili, tako je bila mauta vesel dogodek za ženina, svate in mlade fante iz vasi, ki so z zasluženim denarjem plačali popivanje.

Običaj maute je danes zelo podoben običaju iz preteklih let. Šrango postavijo neporočeni mladi fantje iz vasi, ko se nevesta v spremstvu svatov poslovi od doma in staršev, ne glede na to ali se omoži v drug kraj ali pa ostane v vasi. Največkrat jo postavijo na takem kraju, kjer se svatje ne morejo izogniti ceste. K mauti najprej pristopijo ženin s pričo in vsi svatje. Ko je barantanje in plačilo neveste končano, vendarle pokličejo nevesto s svojo pričo k mauti, da ji vaški fantje, s katerimi je odraščala, podarijo darilo v spomin in ji izrečejo lepe želje. Do prepиров danes več ne prihaja, tako da je mauta zelo vesel dogodek, poln šaljivih spominov in prigod.

Mateja Lobenwein, rojena Bauman

Orači iz Župečje vasi

Ko se še ne zavedamo, da se približuje pustni čas, nas na to spomnijo pokači. Ti fantje začno vaditi pokanje že od svečnice naprej in preizkušajo, če še znajo od lanskega pusta.

Že po stari vaški navadi so se pred pustnim časom začeli zbirati fantje iz vasi, da so sestavili skupino »oračev«. Spomnim se, da sem, ko sem bila še majhna, hodila opazovat fante v sosedovi (Turkovi) garaži, ko so pripravljali vse potrebno za v orače. Še posebej veliko dela je bilo s plugom, ki ga je bilo potrebno popraviti in okrasiti s smreko ter barvnimi trakovi iz krep papirja. Z njimi so krasili tudi kape konjičev in kurentov. Zjutraj na pustno soboto so se, še preden so krenili, še pobarvali po obrazu.

Orači 1964, Vir: Anton Pernat, Župečja vas 33C

Kdaj se je ta navada oračev pričela in kako je bilo biti član župeških oračev pred leti, sem povprašala Turkovega Janeza, ki je bil orač že okoli leta 1960, ko je bil star kakšnih deset let. Sam se ne spominja, da bi pred njimi kateri fantje v Župečji vasi začeli s to navado, torej se je tradicija rodila nekje v tem času. Pred pustno soboto, ko se je pričel pohod oračev, so se morali dobro pripraviti. Skupino oračev so sestavljali: dva kurenta, pokač, orač, dva konjiča in jajčnica. V tistem času si še niso mogli privoščiti kurentije, kot jo poznamo danes. Iznajdljivi fantje so narobe obrnili svoje zimske bunde, ki so služile kot kožuh in si optali kravje zvonce. Masko so izdelali iz zajčje kože, ki so ji na spodnji strani prilepili karton. Rogove so izdelali iz slame in za okras uporabili peresa. Pokač je bil oblečen v srajco in »fortuh«, s klobukom na glavi, ki ga je krasilo pero. Seveda pa je

potreboval tudi bič. Tega so fantje sami izdelali iz ličja s posebnim postopkom pletenja. Brez pluga ni skupine oračev. Izdelali so ga iz prvega dela otroškega vozička, kjer je bilo oje za obračanje in mu zadaj dodali star plug. Najprej je pred hišo zapokal pokač nato so kurenti z zvonjenjem privabili gospodarja in gospodinjo iz hiše. Oznanili so, da prihajajo za »debelo repo«. Ljudje so se jih razveselili, saj so orači prinašali dobro letino in to je kmetom veliko pomenilo. Jajčnica, ki je prosila za kakšen majhen dar, je bil seveda moški oblečen v žensko. Od gospodinje je dobil predvsem jajca, le redko denar. Orač je nato po dvorišču zaoral s plugom, ki sta ga vlekla dva konjiča. Tako so od hiše do hiše klicali dobro letino. Orači iz Župečje vasi so hodili celo pustno soboto, pričeli so zgodaj zjutraj v domači vasi in nadaljevali proti Pleterjam in prišli vse do Cirkovc. Zanimalo me je tudi, če so se kdaj sporekli, morda celo stekli z orači iz drugih vasi. Velja namreč prepričanje, da je bilo ponekod med njimi napeto rivalsko vzdušje. Janez mi je povedal, da v času, ko je on hodil v orače, niso imeli nobenih takšnih izkušenj.

Orači na Kozoderčevem dvorišču, 1992, Vir: Aleš Pišek, Župečja vas 17

Kaj pa mlajše generacije, ki so nadaljevale tradicijo? Še danes se na pustno soboto zgodaj zjutraj slišijo zvonci kurentov in poki pokača. Oznanjujejo, da po stari navadi prihajajo od hiše do hiše in prinašajo dobro letino in odganjajo zimo. Vedno bližje so, vedno glasneje se jih sliši. Včasih so dobivali v dar predvsem jajca, danes jih dobijo le redko, zato pa pogosteje dobijo denar. Morda se danes tradicija razlikuje predvsem po tem, da se fantje nemalokrat prijateljsko združijo iz več vasi, na primer iz Lovrenca, Župečje vasi in Pleterij v eno skupino. Seveda pa je razlika tudi v opreми. Kurentije si sposodijo ali pa imajo svoje.

Druženje in tradicija ostaja in to je najpomembnejše. Na mladih rodovih stoji odgovornost, da pustna tradicija oračev v Župečji vasi tudi v prihodnje ne bo izumrla.

Odhod iz dvorišča Žunkovičevih, leta 1992, Vir: Aleš Pišek, Župečja vas 17

Sonja Pišek

Pokači iz Župečje vasi

Pokači iz Župečje vasi so bili uradno ustanovljeni kot skupina leta 1995, ko so nastopili na karnevalu na Ptuj. Takrat je skupina pod vodstvom Franca Juriča štela 4–5 članov (Marko Žerak, Matej Medved, Rok Dolenc, Boštjan Mikložič), in prav on nas je tudi prvič peljal na karneval, takrat še zelo mlade fante. Že naslednje leto nas je Franc Jurič zapustil in od takrat dalje smo začeli sami hoditi na karneval in si sami organizirali vse potrebno, kar nam je tudi dokaj uspešno šlo od rok. Z vsakim letom smo imeli v skupini vedno več članov, jedro so tvorili že prej omenjeni fantje, z leti so se nam pridružili še: Marko Kramberger, Tomaž Bauman, Borut Turk, Stane Emeršič, Dejan Pernat, Dejan Sagadin, Peter Kirbiš ... S to ekipo smo uspešno nastopali na karnevalih vse do danes. Seveda pa tudi pri nas ni šlo brez težav. Pred nekaj leti je skupino zapustilo kar precej starejših članov, vzroki za to so bili različni: selitev drugam, prestop v kurente, tako da smo spet imeli 4–5 članov, vendar ne za dolgo. Že naslednje leto je prišel nov val pokačev, nov val mladih fantov iz Župečje vasi in okoliških vasi, ki še danes ponosno predstavljajo Župečjo vas in njeno tradicijo doma kot drugod po Sloveniji, kajti naša skupina se zraven skupine kurentov (KORANT 94, skupina deluje že od leta 1995) udeležuje prireditev po Sloveniji. Ti novi člani so: Jure Turkuš, Toni Drevenšek, Uroš Pernat, Matjaž Medved, Denis Peršuh, Marko Pulko, Sandi Pulko, Davorin Ivančič, Gregor Graif, Mitja Ivančič, Primož Medved, Matic Fišer, Jure Pšajd, Dejan Grah, Alen Hertiš, Matej Samolec, Marko Šibila, Domen Klajnšek, Marko Pernat, Silvo Peršoh, Boris Medved, Petek Hergan, Patrik Stojnšek, Marko Voga, Mitja Serdinšek ... In letos, ko smo praznovali 15-letnico obstoja skupine, je ta štela približno 30 članov in smo najštevilčnejša tovrstna skupina. Seveda se je pokati v Župečji vasi začelo že veliko prej, po pripovedovanju starejših ljudi že okrog leta 1960. Pokači iz Župečje vasi pravzaprav izvirajo iz oračev, kateri so vsako leto na pustno soboto hodili po vasi. Orači iz Župečje vasi imajo tako kot pokači dolgoletno tradicijo, ki še dandanes ni izumrla. Vsako leto po svečnici so se orači začeli pripravljati na pust tako, da so se zbirali na vasi in pokali z biči, po navadi na več koncih vasi. Danes se pokači in orači zbiramo predvsem v vaški gostilni v Župečji vasi, kjer se tudi dogovorimo o vseh pomembnih stvareh, zraven sodijo »špricar« in domače slovenske pesmi. Naloga oračev in pokačev je, da odganjajo zimo, prinašajo dobro letino in odganjajo zle duhove. Pokanje nam je v ponos, saj s tem predstavljamo svojo vas in nadaljujemo tradicijo naših dedov, očetov, generacij pred nami ter tudi kulturo slovenskega naroda, saj pokanje poznamo samo v širši okolici Ptuja in nikjer drugod v svetu. Zaščitni zank pokača je seveda bič, ki ga pletemo sami. Prav tako smo prepoznavni po edinstvenih oblačilih, saj je pokač oblečen v belo srajco, črn »laiblc«, na hrbtu ima pripeto ruto s franži, prepasan modri predpasnik in na glavi klobuk. Zaradi vsega navedenega še se moramo bolj

zavedati in biti ponosni na to, kar predstavljamo in nikakor ne smemo dopustiti, da ta tradicija izumre. Kateri vsaj malo čuti pripadnost svojemu kraju, slovenskemu narodu, mu je v dolžnost in obvezo, da ohranja tradicijo.

Skupinska slika v Župečji vasi pred gostilno, 2010, Vir: Marko Žerak, Župečja vas 7

Marko Žerak

Žegnanje konj v Župečji vasi

Tradicionalno tako imenovano žegnanje konj je obred, ki vključuje blagoslov konj s sveto mašo, kulturnim programom in pogostitvijo gostov.

Vse se je pričelo pozimi leta 1997, ko sta pobudo dala Stanko Medved iz Mihovc in Janko Erbus iz Ptujске Gore, ki je žal že pokojni. Na idejo sta prišla, ker je sv. Štefan zavetnik konj in se jima je zdela ta vas idealna za prireditev. S pobudo sta se obrnila na Zvonka Babiča, v pričakovanju, da bi ta blagoslov izpeljali.

Novica se je razširila po vsej vasi in vaščani so bili pripravljeni priskočiti na pomoč. Na dan praznika sv. Štefana se je v Župečji vasi odvila prireditev. Kljub snežnim razmeram se je udeležilo 12 konj in nekaj gostov. Žegnanje konj je potekalo v zimskem času vse do leta 2002. Takrat se je prireditev prestavila na pomladanski čas (april), na Jurijevo, zaradi boljših vremenskih razmer. Ugotovili smo, da je ta čas veliko bolj primeren tako za ljudi kot za obiskovalce.

Novica o žegnanju konj v Župečji vasi se je širila tudi v širšo okolico. Tako se je vsako leto udeležilo več konjarjev. Leta 2005 je že sodelovalo 51 konj in 8 vpreg. Zabeležili smo tudi različne pasme konj: od kasačev, lipicancev, do delovnih kmečkih konj. Leta 2006 je že sodelovalo 59 konj in 13 vpreg. Leta 2007 je minilo prvo desetletje odkar smo pričeli s to prireditvijo. Takrat se je udeležilo največ konj do tedaj in to kar 70 konj in 16 vpreg.

Blagoslov konja s kosom kruha pomočenega v sol, 2008, Vir: Jože Turk, Župečja vas 33A

Prireditvev poteka nekako takole:

Konjarji se zberejo na ovinku pri gostilni v Župečji vasi. V paradi nadaljujejo pot okoli središča vasi in se nastanijo na prireditvenem prostoru t. i. »župečka gmajna«. Najprej poteka kulturni program, nato pa g. župnik Karel Pavlič opravi sveto mašo in blagoslovi vsakega konja posebej s kruhom in soljo. Po koncu obreda so pogoščeni vsi konjarji in tudi gledalci.

Nikakor ne smemo pozabiti na številne sponzorje, brez katerih žegnanje konj ne bi bilo mogoče. Velike zasluge ima tudi Turistično društvo Kidričevo, največje pa vsekakor Župečani sami, saj na prireditvi sodelujejo vsi, od najmlajšega do najstarejšega.

Želim si, da bi se to tradicionalno žegnanje konj ohranilo še v prihodnje in v čim večjem številu obiskovalcev.

Skupinska slika sodelujočih pri prireditvi žegnanja konjev v Župečji vasi, 2007

Zvonko Babič

Spletna stran www.zupecjvas.net

Leta 2006 sem sestavil spletno stran za Župečjo vas. Prvo vprašanje, ki se je porajalo, je bilo, ali je to sploh želja vaščanov? Iz tega razloga sem naredil spletno anketo s postavljenim vprašanjem:

Spletna stran Župečje vasi:

- a) Sem za to, da se predstavimo
- b) Nisem za to, da se predstavimo
- c) Mi je vseeno

Rezultat ankete me je prepričal, da delam v pravo smer, saj je več kot 90 % anketirancev pritrdilo, da se strinja s takšno predstavitvijo. Nekaj čez 5 % jih je bilo za to, da se ne predstavimo in 3 % anketirancev je bilo vseeno ali imamo spletno stran ali ne.

Izgled spletne strani

Na spletni strani skušamo slediti utripu kraja, kar je tudi osnovni namen le-te. Ker smo v času informacijske dobe in je na spletu skorajda vse, je tudi ta zbornik na razpolago v elektronski obliki na naši spletni strani www.zupecjvas.net.

V želji, da se mi pridruži kakšen mlad informacijski nadobudnež, se bom še naprej trudil z urejanjem in posodabljanjem, da ostanemo prepoznavni tudi v svetovnem spletu.

Marjan Bezjak

ŽIVLJENJSKE POTI ŽUPEČANOV

Misijonar Janko Bele – lazarist (1903–1958)

Janko Bele – lazarist – je bil rojen v Župečji vasi dne 26. 12. 1903 v župniji sv. Lovrenca na Dravskem polju. Njegova starša, oče Jožef (kovač) in mati Marija (gospodinja), sta bila zelo verna, zato ni čudno, da se je odpravil v semenišče v Ljubljano. V redovni red lazaristov je vstopil 1. 11. 1930. Ordiniran (posvečen v duhovnika) je bil dne 5. 7. 1931 v Ljubljani. Nato je služboval v Ljubljani in Celju. Leta 1940 je bil od sv. Jožefa pri Celju prestavljen na mesto misijonarja v Čukarico v Beogradu in ostal tam do 2. 8. 1941 kot veroučitelj za diasporo v Srbiji. Poučeval je tudi na gimnazijah v Obrenovcu in Arandjelovcu (Arandelovcu). Dne 2. 8. je bil premeščen v kosovsko Mitrovico v južni Srbiji, kjer je bil župnijski upravitelj in veroučitelj. Tam je ostal do 13. 6. 1944, ko ga je gestapo zaprl v taborišče v kosovski Mitrovici (danes severno Kosovo), od tam je bil oddan v Loger (taborišče) Mauthausen, kjer je ostal 4 mesece. Iz Mauthausna je bil premeščen v taborišče Dachau, tam je bil do junija 1945, ko se je bolan vrnil v Slovenijo. Po osvoboditvi je pomagal v dušnem pastirstvu v domači župniji sv. Lovrenca na Dravskem polju, od tam je šel za duhovnega pomočnika na Hajdino. Življenje med vojno mu je pustilo posledice, zato je večkrat iskal pomoč v bolnišnici. Umrl je dne 5. 11. 1958 v mariborski bolnišnici.

Pogreb g. Janka Bele, misijonar, rojen 1903 v Župečji vasi, umrl 1958, pokopan na pokopališču v Lovrencu, slovo od njegove rojstne hiše, Vir: Anton Pernat, Župečja vas 33C

Njegovo telo je bilo prepeljano v rojstno hišo v Župečji vasi. Od tod smo ga pospremili v cerkev sv. Lovrenca in nato na domače pokopališče, kjer smo se poslovili od njega. Ko je obiskoval semenišče v Ljubljani, se je rad vračal domov med svoje, je pa tudi nagovarjal mlajšo sestro Marijo, naj vstopi v redovniški poklic, kar je tudi na svojo, njegovo in starševsko veselje storila.

Pogreb g. Janka Bele, misijonar, rojen 1903 v Župečji vasi, umrl 1958, pokopan na pokopališču v Lovrencu, slovo na pokopališču (v ozadju KZ), Vir: Anton Pernat, Župečja vas 33C

Anton Pernat, nečak⁵

Sestra Lukrecija, Marija Bele (1906–1997)

Marija je bila rojena v Župečji vasi dne 28. 8. 1906. Njena starša Marija in Jožef nista bila bogata. Oče je bil kovač, mati pa gospodinja. Rodilo se jima je devet otrok, sedem je ostalo živih. Trdo sta morala delati, da sta preživljala številno družino. Po dolgem razmišljanju je leta 1923, za božič, s privoljenjem staršev vstopila v Družbo usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega. Po končani dobi priprave na življenje v družbi in za

⁵ Uporabil tudi podatke Nadškofijskega arhiva v Mariboru.

strežbo bolnikov je bila julija 1925 poslana na delo v Beograd v Sanatorij »Vračar«, kjer je delala kot bolničarka in se naprej izobraževala. Marija – sestra Lukrecija je ostala v Beogradu do januarja 1941. Skoraj vsa leta druge svetovne vojne pa je preživela v Kikindi. Novembra 1944 se je sestra Lukrecija vrnila v Beograd, kjer je v bolnišnici v Vračarju, v lekarni in pri bolnikih, delala vse do leta 1969. Po upokojitvi je bila poslana ponovno v Kikindo kot namestnica hišne sestre predstojnice. Avgusta 1985 je prišla nazaj v Slovenijo, v Mengeš pri Ljubljani, v dom starejših sester. Spet je stregla bolnim in onemoglim sestram, kolikor so ji moči dopuščale. Kot usmiljena sestra je delovala polnih 37 let. Svojo dolgo in bogato življenjsko pot je končala 7. januarja 1997. leta v 91. letu starosti. V cerkvi sv. Križa na ljubljanskih Žalah smo se poslovili od nje številni sorodniki, kakor tudi njene sosestre. Pogrebno slovesnost je vodil provincialni ravnatelj g. Jože Zupanič. Rada se je vračala v svojo rojstno hišo, kjer je živela njena sestra Ana Pernat z družino in k sestri Tereziji Bele.

Slika, na kateri sta sestra Lukrecija Bele in njena mlajša sestra Ana Pernat za domačo hišo, Vir: Tone Pernat

Anton Pernat, nečak

Franc Drevenšek, župnik (1913–1989)

Franc Drevenšek, rojen 1913 v Cirkovcah. Meseca februarja 1914 sta se oče Anton in Neža, rojena Beranič, v Cirkovcah poročila. Oče Anton rojen 1886 v Pleterjah. Franc je obiskoval osnovno šolo v Lovrencu. Gimnazijo pa v Mariboru, klasično. Bogoslovje v Mariboru, kjer je bil tudi posvečen v mašnika 1939. leta. Novo mašo je imel v Lovrencu 16. julija 1939. Prva njegova služba je bila kot kaplan v Starem trgu pri Slovenj Gradcu. Po enem letu pa Št. Jurij pri Celju. Od tod je bil pregnan 1941. leta, meseca aprila (na Markovo), v Celjski pisker, nato v Rajhenburg.

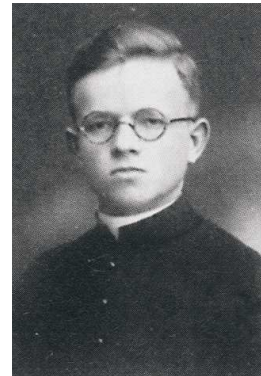

Sprejem novomašnika v rojstno župnijo pred vrati cerkve sv. Lovrenca na Dr. polju, 16. julija 1939. leta; imel je novo mašo. S šopkom v roki mu z govorom čestita sestra Jožefa Drevenšek, danes med najstarejšimi vaščani Župečje vasi, marca je dopolnila 85 let. Vir: Drevenšek, Župečja vas 34

Od tam pa na Hrvaško v »Bunjane«. Leta 1945 se je vrnil v Slovenijo na svoje mesto Št. Jurij pri Celju. Naslednje mesto je bilo Šmarje pri Jelšah. Od tam pa je bil prestavljen leta 1947 v sv. Rupert nad Laškim. Tam je ostal kot župnik 42 let, do svoje smrti leta 1989. Jaz, sestra Pepka, sem bila pri njem za gospodinjo dve leti. Zlato mašo je obhajal julija 1989 leta v Št.⁶ Rupertu. Umrli je na Ptuj v bolnici 17. avgusta 1989. Pokopan na svojo željo med svojimi farani 19. avgusta v Št. Rupertu nad Laškim.

⁶ Št. = Šentrupert

*Franc Drevenšek, 1939,
Vir: Novomašniki lavantinske škofije in
Slovenske krajine leta 1939⁷*

Jožefa Drevenšek, Župečja vas 34

⁷ Franc Drevenšek in Jože Gutman sta bila sošolca v bogoslovju in novomašnika leta 1939. Jože Gutman je bil dolgoletni župnik pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. Umrl 26. 11. 2009 v Bogojini, kjer je tudi pokopan.

Roman Maier

»TI, MOJA VAS DOMAČA«

Roman Maier

Čas, kraj in prostor človeka oblikujejo in močno zaznamujejo. Vedno del sebe pustimo, kjer smo bili, delček pa za vedno ponesemo s seboj. Vse to potrjuje tudi moja življenjska izkušnja, saj sem se veliko selil in bil povsod doma.

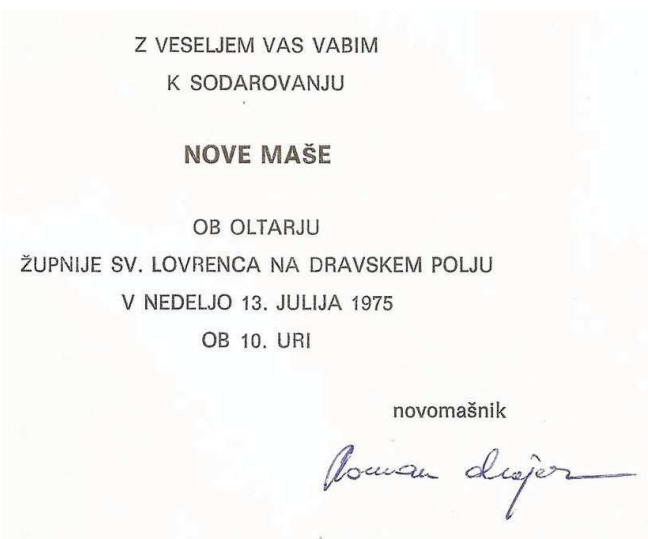
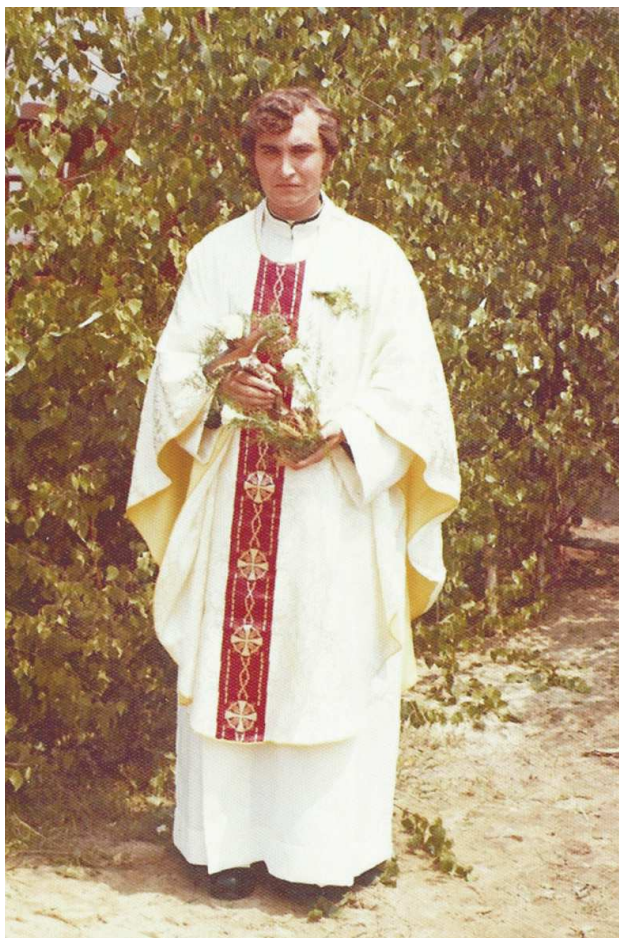
Že v dobrem tretjem letu mojega življenja se je naša družina preselila iz prijazne Prlekije in dobesedno iz svoje rojstne hiše tik reke Drave sem se znašel v povsem neznani Župečji vasi. Ta pa je kmalu postala moj novi dom, moj svet in domačija. Z domačega dvorišča se je pogled otroškega radovedneža vsakodnevno srečeval ne le z vasjo in njeno cerkvico na sredi, ampak tudi širše, z bližnjo božjepotno in tedaj žal za vernike in obiskovalce zaprto cerkvijo na Ptujski Gori. Po

njenem odprtju sem s svojo družino velikokrat poromal pod Marijin plašč. Mama, po poklicu šivilja, se je trudila prispevati svoj del k družinskemu proračunu, kajti očetova plača je bila sicer redna, a skromna. Preko strank sem spoznaval nove in nove ljudi in kmalu že lahko tudi sam zašito in zakrpano dostavil na dom. Pri hiši ni bilo kolesa in kar s kolesi strank sem se sam naučil voziti kolo in tudi tako spoznaval vas, kar pa sem nadaljeval še kot domači mlekar, ko sem hodil po mleko k raznim domačim kmetom, kjer sem bil vedno lepo sprejet. Velikokrat je pri kom dišalo po novopečenem domačem kruhu in že so mi ga dobre roke gospodinje ponudile za v usta in za domov. Iz tistih prvih let v Župečji vasi so mi dobro ostali v spominu tudi sosede, sicer stari starši poznanega slovenskega novinarja, publicista, pesnika, pisatelja, dramatika in tedanji oblasti nenaklonjenega in pokončnega človeka Branka Hofmana. V spominu mi je ostal kot prijazen in zelo pozoren do vseh. Baje ga je zmanjkalo kar sredi noči, kar je bilo tedaj pogosto in to izraža tudi naslov enega njegovih romanov: »Noč do jutra«. Tudi o bližnjem taborišču Strnišče se je marsikaj šušljalo in še kako sem vlekel na ušesa, da bi le kaj zvedel, spraševati pa si otroci skoraj nismo upali. Čutili smo le, da gre za nekaj temnega, težkega, skrivnostnega, kar ne smemo vedeti, ne govoriti. Zato pa smo se lahko igrali Nemce in partizane, raziskovali okolico, kdaj tudi imeli mašo, se skrivali in

kratili dnevni počitek očetu po nočnem »šihtu«. Mama pa je poskušala krmariti med utrujenim očetom in nami, razposajenimi in preglasnimi otročaji ter za povrh razdelila kruh, namazan z dobro zaseko iz domače tunke. Življenje na vasi je teklo naprej, letni časi s svojimi opravili, kakor tudi kmalu šola, pa seveda župnija, prazniki, zlasti miklavževo, tepežnica, pa sv. Trije Kralji, pust, oziroma »fašenk«, da ne pozabim domačega praznika – kolin in še kaj, so dajali tempo in barvo vsakdanu. Posebej lepe so bile za tisti čas telovske procesije po naši vasi, pa seveda žegnanja za god sv. Antona Puščavnika, četudi kdaj v hudem mrazu in visokem snegu. Tu pa tam je tudi kaj popestrilo enoličnost, tako se spomnim nekaj večjih požarov, ko je rdeči petelin grozeče osvetlil temno noč ali strela zanetila ogenj. Vsekakor je vsa vas bila vedno solidarna s preskušanimi ob kakšni nesreči, tako se posebej spomnim, ko se je na cesti težko ponesrečila naša otroška vrstnica in soseda. Vaški zvon je vabil k molitvi, a tudi naznanjal odhod sovaščana v večnost. Skoraj vsa vas se je potem zbirala na pokopnikovem domu k molitvi in ga nato še zadnjič peš v sprevodu, po prašni ali blatni vaški cesti, pospremila v župnijsko cerkev in k poslednjemu počitku na pokopališče. Vsi takšni dogodki so spletni in tkali naše medsebojne vezi ter nas zblíževali. Tudi kot občasni raznašalec, tedaj še mesečnika, verskega lista »Družina«, mi je omogočila pogostejše in prav pristne stike z mnogimi na vasi. Ukinitev osemletke v bližnjem Lovrencu, nadaljnja gimnazijska leta, zlasti pa študij teologije in še vojaška suknja pa so seveda razredčili in zdesetkali moje bivanje doma in tudi na vasi. Poslej so zato bile najbolj zanimive počitnice, prazniki in dela prosti dnevi, ki so bili tako priložnost za srečanja, druženja, pa tudi za kakšno delo in pomoč, ki se ga nisem branil. Zlasti tesni, iskreni, prav prijateljski so bili medsosedski odnosi v našem koncu vasi, ko smo sosedje znali deliti sončne in senčne strani življenja ter si zaupali kot ena sama velika družina. Čas pa je seveda kakor vedno tekel prehitro in že se je bilo potrebno posloviti do naslednjega prihoda in nikoli ni izostalo povabilo, da se prihodnjič znova vidimo. Lepo, da lepše ni moglo biti in skupno smo že v bližnji prihodnosti videli slovesnost nove maše in primicije prav v naši vasi. In kakor žitni klas so stvari dozorevale, vaščani pa so ob podpori sedaj že pokojnega dobrega soseda, vedno pripravljenega pomagati, in še nekaterih, obljubili vso potrebno pomoč, saj so vedeli, da bi moji domači, zlasti gmotno, tega ne zmogli. Pričakovanje in veselje se je vidno stopnjevalo, čeprav je vse skalila nenadna in prehitra smrt moje mame. A so poslej vsi še bolj stopili skupaj, seveda ne smem pozabiti domačega, tudi že pokojnega, župnika g. Gutmana in nekaterih zelo zavzetih sorodnikov, kot npr. strica, pa birmanskega botra in še. Priprave so stekle, domača vas se je strnila, stopila skupaj kot eden in velikodušno ponudila pomoč. Nič ni bilo pod vprašajem, čeprav smo se vsi učili, kajti nove maše tukaj že dolgo ni bilo, pa še časi so bili takšnim dogodkom nenaklonjeni. Niso se dali, se ne ustrašili, nobene ovire niso poznali, cilj je bil samo eden – lepo, dostojno novomašno slavlje s primicijo v Župečji vasi. Potrebneja je bilo veliko truda, poti, iskanj, moledovanj,

vključila so se poznanstva, veze, iznajdljivost, kajti tedaj se je marsikaj težko dobilo ali nabavilo – tudi brez tujine ni šlo. Vse je potekalo kot usklajen sistem, vsakdo je bil voljan pomagati ali priskočiti na pomoč. Tako je sosed za prostor ponudil kar svoj travnik, garaži bližnjega sosedu pa sta začasno postali kuhinja in shramba. Nabavilo se je vse potrebno za na mizo, organiziralo delo, čeprav ne brez nevšečnosti, a te so vaščane dobesedno dvignile na noge, da je bil šotor, dan pred slovesnostjo porušen, zvečer istega dne že popolnoma na red. Tudi vreme se je uneslo, naredila se je lepa poletna julijska nedelja, v slavo in zahvalo Bogu, nam vsem pa v posvečenje in blagoslov.

*g. Roman Maier, novomašnik,
Vir: Anton Pernet, Župečja vas 33C*

*Vabilo na novo mašo,
Vir: Neža Lampret, Župečja vas 50A*

Na vasi je bilo živahno, kakor menda še nikoli, pela so grla in duše, igrala pa godba in srca. Ob vaški cerkvi sv. Antona Puščavnika smo se pozno zvečer vsi zbrali k večernicam, da je po vsej vasi mogočno odmevala pesem in molitev. Tudi naslednji dan smo se prav tam zbrali k sveti maši in slovesnost še nadaljevali, pozno zvečer pa zaključili ter se razšli. Čez dva dni se je vse, čeprav še vedno lepo ohranjeno, pospravilo, odšli smo vsak v svoje življenje in svojim opravilom naproti.

To in tudi to je moja, še vedno domača Župečja vas, za vedno vtisnjena v spomin, dušo in srce. Gotovo ni vse omenjeno, tudi sem kaj pozabil in izpustil. Številne vtise in spomine pa predvsem povezuje moja iskrena ter velika hvaležnost prav vsem, dragi sovaščani, tako živim, kakor že mnogim pokojnim. Veseli me, da še znate stopiti skupaj, kar ste dokazali z lepo ureditvijo naše vasi in obnovo vaške cerkvice za njeno stoletnico. Naj tako ostane tudi v prihodnje, kajti vam in nam odseljenim drugam, je Župečja vas naša in moja draga domača vas. Bog jo obvarji, takšno ohrani in blagoslovi!

Župečan, Roman Maier, duhovnik v pokoju

Jože Peršuh

Jože Peršuh

Ko so me prosili, naj nekaj zapišem o Jožetu Peršuhu, se mi je prvo postavilo vprašanje, kje začeti. Odločila sem se, da začnem na začetku, v letu 1949, ko se je v Župečji vasi družini Peršuh rodil sin Jože. Otroštvo in mladost je preživel s sestro Stanko, se igral tako kot vsi vaški otroci na gmajni, kopal v Polskavi, hodil v osnovno šolo, si izbral poklic, se zaposlil in si ustvaril družino.

Že kar zgodaj pa je spoznal, da nič ne pade iz neba, da je vse kar ustvarimo odvisno od nas samih. Zato je tudi leta 1972 sprejel predlog, da ga izvolijo v svet takratne Krajevne skupnosti Lovrenc na Dr. polju. Po vzoru drugih vasi je v njem klila želja, da bi tudi v Župečji vasi namesto makadamskih cest imeli asfalt. In tako sta skupaj z mojim očetom

hodila od hiše do hiše, prepričevala sovaščane, da je to nekaj pozitivnega in naprednega ter zbirala sredstva. In sta uspela. V letu 1974 smo v Župečji vasi dobili asfaltne ceste.

Kljub temu, da smo v Župečji vasi dobili elektriko leta 1946, pa v vseh hišah v Župečji vasi električna luč ni svetila. To je bilo pri invalidu Jožetu Fuksu. Ker so Župečjani znali stopiti skupaj, samo nekoga so potrebovali, da jih je zbral, so se na predlog Jožeta odločili, da zberejo drogeve, izkopajo jarke, Jože pa, ki je bil zaposlen ne Elektro Ptuj, pa naj poskrbi, da se napeljejo kabli, in leta 1973 je luč zasvetila tudi pri Jožetu Fuksu in njegovem sosedu Dolničarju.

V nadaljnjih letih so sledile manjše akcije za lepše življenje in to vse do okoli leta 1985, ko je prevzel vodenje Krajevne skupnosti Lovrenc na Dr. polju. Ves čas, odkar je bil predsednik sveta Krajevne skupnosti, si je prizadeval na napredek, ne samo Župečje vasi, ampak celotne Krajevne skupnosti. S somišljeniki v svetu krajevne skupnosti so nastajali projekti, rezultati le teh pa so bili vidni na vsakem koraku.

Tako se je leta 1988 pričela izgradnja telefonskega omrežja, katera je bila zaključena v letu 1991.

Popolnoma novo podobo je dobilo naše pokopališče, saj se je razpadajoča ograja zamenjala z novo, tlakovale so se glavne poti in naredil se je vodovod. Obnovila se je tudi mrliška vežica.

Leta 1987 se je po njegovi zaslugi rešilo tudi ogrevanje dvorane v Lovrencu, po vseh vaseh so se postavila avtobusna postajališča, kajti prej so potniki na avtobus čakali pod milim nebom, pa naj je bilo sonce ali dež.

V času njegovega predsedovanja, do leta 1991, se je izvedlo še marsikaj, od ureditve javne razsvetljave, razširitve športnega igrišča, asfaltiranja posameznih odsekov cest in podobno, odvisno predvsem od finančnih sredstev.

Leta 1994 smo v Republiki Sloveniji imeli prve lokalne volitve. Krajevna skupnost Lovrenc se je združila še s Krajevno skupnostjo Kidričevo in Krajevno skupnostjo Cirkovce v Občino Kidričevo. Jože je ugotovil, da bi za naš kraj lahko še kaj ustvaril, da ima še veliko idej in želj po napredku, zato se je pridružil somišljenikom in kandidiral v svet Občine Kidričevo ter bil izvoljen v dveh mandatih. Tudi po njegovi zaslugi smo v naših krajih izvedli kar nekaj investicij. Že kar hitro na začetku drugega mandata, ko je bil v občinskem svet, je ugotovil, da je center Župečje vasi, nekaj posebnega daleč naokoli. Zelena gmajna, na sredini s cerkvico, vendar žel neurejena, kar je dajalo sami podobi vasi zanemarjen videz. Tukaj bi se dalo nekaj narediti, je kar naprej klilo v njem. Idejo po ureditvi vasi je predstavil takratnemu županu gospodu Šprahu, kateri je njegovi ideji prisluhnil in naročili so se idejni projekti za ureditev vasi. Ker pa je večina Župečanov takrat nasprotovala tej ureditvi, je projekt propadel.

Leta 2003 je postal predsednik Krajevnega odbora Lovrenc. Njegova ideja, da se center Župečje vasi uredi, v njem ni usahnila. Poiskal je drugega projektanta, to je Vrtno kliniko Leonida Oberski s. p., iz Rogaške Slatine. Sledilo je prepričevanje in predstavljene projekta na Občini Kidričevo, saj je bilo za izvedbo le tega, potrebno zagotoviti finančna sredstva. Uspelo mu je in danes imamo na tem prenovljenem prostoru – »parku« – prvič srečanje sedanji in nekdanji Župečani.

Zdenka Frank

Murkova Marica

Moj rojstni kraj – Župečja vas

Marija Skok, rojena Turk

Prosili so me, naj napišem nekaj o naši vasi nekoč. Težka naloga. O čem naj pišem? O življenju ali o delu ali o šoli ali o običajih?

V petdesetih letih se je ogromno spremenilo. Razmišljam ali je bilo nekoč lepše. Je bilo nekoč težje? Ne vem, bilo je drugače.

Moji spomini segajo v rano otroštvo v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Otroci smo se igrali na vasi pod Žunkovičevo lipo. Delali smo potičke, skakali gunitvist, igrali med dvema ognjema pod Kaučovimi kostanji ... V šolo smo hodili v Lovrenc, seveda peš. Mm, kako je dišala krompirjeva juha! Če si doma pozabil žlico, si zajemal kar s krušno skorjo. Zima je prinašala veselje. Najraje smo se

sankali. Žunkovičev stric je naredil sanke, povezali smo jih v dolgo vprego in vlekli po vasi. Tudi drsali smo se po ledu po zamrznjeni gmajni.

V Župečji vasi so imeli skoraj pri vsaki hiši kmetijo. Ko sem prišla iz šole, me je običajno čakal listek, na katerem je pisalo, na katero njivo naj pridem. Velike njive krompirja, koruze, repe so čakale na okopavanje. Za malico smo v cekarju nosili s seboj kruh in zaseko, v pleteni steklenici – korflaši pa vodo za žejo. Žetev ječmena in pšenice je potekala s koso, kasneje s snopovezalko. S konji smo na vozovih vozili snopje pod kolarnice in mlatili z mlatilnico. Uh, kako se je kadilo! Košnja je vzela veliko časa. Kosili so z motorno kosilnico, sušenje krme pa je bilo ročno delo. Z oddaljenih travnikov so jo pomagali pripeljati furmani – z lojtrnimi vozovi in konjsko vprego. Posebno doživetje je bila vožnja na polnem vozu sena. Poleti smo se vsako popoldne zbirali ob Polskavi in se kopali. Vsi smo se naučili plavati – najprej seveda »peseka«. V jeseni smo pobirali krompir – težko delo, pravzaprav garanje. Ob večerih smo kožuhali, obrezovali korenje, peso, kuhali kostanje in pili čaj s kuhanim kvintonom. Spomnim se Flogarjevega Tineta, ki je pripovedoval šale, žena Katra ga je pa vedno kregala. On je imel kravjo vprego, večina kmetov pa konjsko.

Župečja vas je ena najlepših vasi s svojo trikotno obliko. Krasi jo seveda župeška kapela. Včasih smo pomagali Gulčovi Justu urejati kapelo in zvoniti. Otroci smo se radi igrali ob

njej in tudi v njej. Posebej lepa je bila za veliko noč, ko smo nosili k žegnu, pa ob telovskih procesijah in ob žegnanju zvona.

Ljudje smo se srečevali pri delu, si pomagali in se ob tem zabavali. Tudi porok in gostij je bilo včasih več! Cela vas se je veselila, ko je imel Majerjev Roman novo mašo. Ko sedaj razmišljam, kaj se je spremenilo, ugotavljam, da so spremembe predvsem zunanje. Za obdelovanje zemlje uporabljamo stroje, hiše so večinoma velike, nove; arhitektura je povsem drugačna. Pri vsaki hiši so avtomobili, računalnik, televizor ... Ljudje smo bolj obremenjeni s hitenjem, s skrbmi, pravimo, da je tempo življenja hitrejši. Pogovarjamo pa se o podobnih zadevah kot nekoč – o vremenu, novicah na vasi, boleznih, politiki, dobrih starih časih.

Mnogo let že ne živim več stalno v Župečji vasi, a se zelo pogosto vračam. Zdi se mi, da nisem nikoli prav odšla, da je to še vedno moja vas. Vesela sem, da se razvija, da živi, da je polna delovnih ljudi. To se pozna tudi na zunanji ureditvi vasi in na raznih prireditvah, kjer se ljudje družijo. Vsi, ki smo se odselili, se radi vračamo, saj se počutimo dobrodošle.

Marija Skok

Marija Kozoderc

Spomini mojega otroštva

Marija Grbanović, rojena Kozoderc

Rada poslušam radio.

Prisluhnem novicam, vremenski napovedi, tako mimogrede, tako neopazno zaslišim znano melodijo in napev: »... vedno rad vračam se domov ...«.

Ta pesem Alfija Nipiča mi zmeraj in vedno znova prebuja tisto tiho željo, ki kliče nazaj, ki vabi v objem vonjav vijolic, ki so vsako pomlad skrite ob plotu dehtele kot nobene nikjer več.

Ta pesem me v spominih popelje na vse poti mojega otroštva, prvi spomini se nekako vežejo na gmajno na sredi naše lepe Župečje vasi.

Se še spomnim, da so se tu poleti pasle krave. Ko smo se otroci žogali, smo morali paziti, kje tekamo

in seveda, kam bo padla žoga.

Pozimi je gmajna izpred naše hiše, pravzaprav malo na levo, bila eno veliko drsališče. Drsali smo se kar v zimskih čevljih in ponavadi je gmajna zaledenela prav v času, ko je nas otroke obiskal sveti Miklavž. Spomnim se vznemirjenja, ko smo ga pričakovali in seveda strahu, ko smo zagledali njegovo spremstvo, tako velike »Parklje« z dolgimi, rdečimi jeziki in veeeelikim košem. Joj!

Ampak drugi dan smo na drsanju smo vsi imeli polne žepe bombonov, ker smo bili dobri otroci in smo lepo znali moliti.

Ob naši hiši je bila ena velika goščava, grmovje, divje češnje, akacije, dišeče lipe ob plotu. »Krznarovo trje« smo ji rekli. Tu je bil podnevi naš mali otroški raj, tu smo zasledovali polže v hiškah, tu smo se vzpenjali za cvetovi akacije, da so jih mame potem cvrle kot »trjove krapče«, zvečer pa smo se ga, moram priznati, kar malo izogibali. Naša mala družba je tu imela svoje bezgovo drevo, mislim, da je moralo biti kar zelo staro, ker je bilo tako visoko in močno. Na to drevo smo se vzpenjali in v njegovi krošnji sta dve osebi lahko sedeli istočasno. Marsikaj smo si zaupali na tem drevesu (Darja, saj se še spomniš?), nabirali cvetove za bezgov čaj. Spodaj pa, v zavetju grmičevja, smo si napravili od suhih vej pravo, pravcato skrivališče in imeli smo svojo organizacijo.

Imenovala se je »Skrivnost«. Imeli smo svoj statut (točno tako se je imenoval, nismo prav vedeli, kaj to pomeni, ampak zdelo se nam je prav »nobl«, imeli smo svojega predsednika, blagajnika in tajnika). Pred leti je moja mamica našla ta naš »Statut« in najbolj zanimiv je bil del, kjer smo odredili, da vsi člani po svojih močeh prispevajo v našo skupnost vsaj del sladkarij, ki jih dobijo.

Na prašno cesto smo zarisali pismo, našli košček strešne opeke in skakali, skakali. Ob prvih zrelih »Lipetovih« češnjah, tako so bile temno rdeče in sladke, smo se na skrivaj povzpeli na streho drvarnice in trgali sladke plodove.

Najboljše maline in jagode pa so zagotovo, lahko mi verjamete, rasle v vrtu pri »Murkovih«. Tu so bile tudi slastne prve jabolke, belo zelene, zrele že za Petrovo. Z Murkovo Marico sva se pogosto sončile prav pod tem drevesom. V bližini jabolke je bil vrt njene mame. Vse polno zelenjave in pisanega cvetja vseh vrst. Nihče v vasi ni imel toliko rož v vrtu.

In brezskrbni dnevi razigranega otroštva so tako hitro, prehitro minevali.

Moj prvi šolski dan je bil sončen. V temno plavi plisirani »kiklci« in beli majčki sem prvi dan spoštljivo, preplašeno, radovedno in obenem polna skrivnostnih pričakovanj sedela v pritličju stare lovrenške šole. Prve črke, prve besede in pesmice, spoznanja o svetu okoli sebe. Bila sem premajhna in v vsej svoji nevednosti nisem slutila, da se čas ne more zaustaviti, ne more se vrniti. Kot tudi, da je bel papir s »plavimi« medvedki, v katerega mi je mamica zavila vse knjige in zvezke prvega razreda, zaznamoval vsa šolska leta.

Še zmeraj smo po šoli otroci gnali krave na pašo na veliko gmajno, kjer smo jih zlahka izgubili. Bilo je namreč veliko bolj pomembno dobro speči krompir v žerjavici ali pa natakniti jabolko na dolgo palico in jo držati nad ognjem, dokler ne zadiši po slastnem soku in dokler se ne razpoči. Seveda je bilo še bolj pomembno ujeti najdebelejši pečeni kostanj. In ko so padle prve meglice, ko se je začela spuščati noč, potem pač, joj, ni Liske, ni Rdečke in Šeke tudi ne. Le kje so se izgubile moje kravice in kaj mi bodo rekli doma? Ampak, na srečo, vedno sem jih našla ali pa one mene in moj glas na robu solz.

Še vedno smo ob jesenskih večerih pozno odšli v posteljo, kajti bilo je treba kožuhati koruzo. To je bilo veselo opravilo, danes pri Zečovih, jutri pri Lipetovih, Friglovi so bili že gotovi, pri nas pa šele v prihodnjih dneh. Sosedje so se zbrali, bilo je smeha, tudi petja. Marsikaj zanimivega smo otroci v takšnih večerih slišali. Tudi buče so se trebile nekako v tem poznem jesenskem času. In bučnice so se sušile na soncu ali pa v kuhinji ob »šparhertu na drva«, če je zunaj bilo slabo vreme. Ribalo se je zelje za ozimnico in čakal se je čas kolin.

Alfi pa kar poje ».....dom prelepih dni.....«

Neopazno, potihoma, iz dneva v dan je minilo otroštvo, neke nove poti so vabile v svet, neka nova pričakovanja so dala moči za odločitev. Naj ostanem, naj sprejem povabilo?

In ko daleč v stran od doma svojega otroštva prisluhnem svojim sanjam, vem, da me vse poti, kjerkoli sem, vedno znova vračajo v domači kraj. V domači kraj, med moje najdražje.

Nikoli nisem svoji Župečji vasi rekla »Zbogom«. V teh besedah je pridih slovesa. Kadarkoli se znova vračam in kadarkoli znova odhajam, vedno je to samo : «Nasvidenje».

NASVIDENJEDOM PRELEPIH DNI.....

Marija Grbanović, rojena Kozoderc

ŽUPEČJA VAS DANES

Popis prebivalstva 2002

Na spletni strani statističnega urada lahko pridobimo podatke iz zadnjega popisa prebivalstva iz leta 2002. Kratek povzetek zanimivosti sledi v nadaljevanju.

Ob popisu prebivalstva smo imeli 251 prebivalcev (od tega 129 žensk in 122 moških), ki so živeli v 74 družinah. Od rojstva jih živi v Župečji vasi 141, 110 se jih je priselilo. Imamo 118 aktivnih prebivalcev; otrok, učencev, dijakov in študentov je 62 ter 71 upokojencev in drugih neaktivnih prebivalcev.

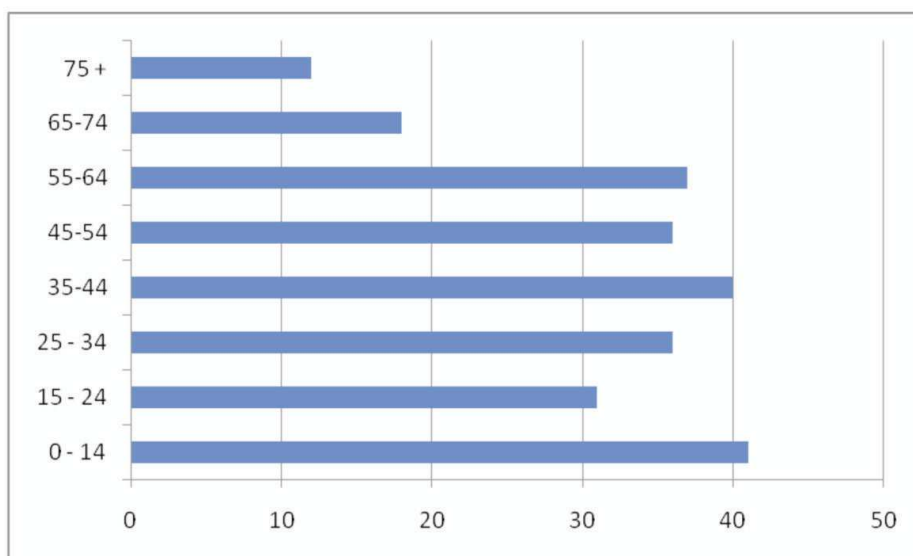

Diagram prebivalcev po starostnih skupinah: iz diagrama je razvidno, da je najmočnejša starostna skupina otrok (0–14), kar je vsekakor spodbudno in se nam za prihodnost ni treba bati.

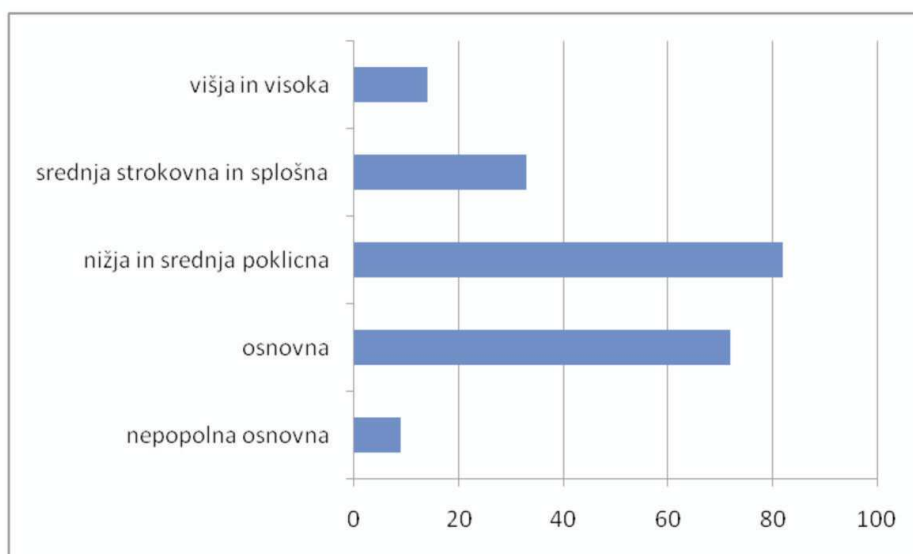

Diagram izobrazbene strukture prebivalstva starega 15 let ali več: vidimo, da pri nas prevladuje nižja in srednja poklicna izobrazba.

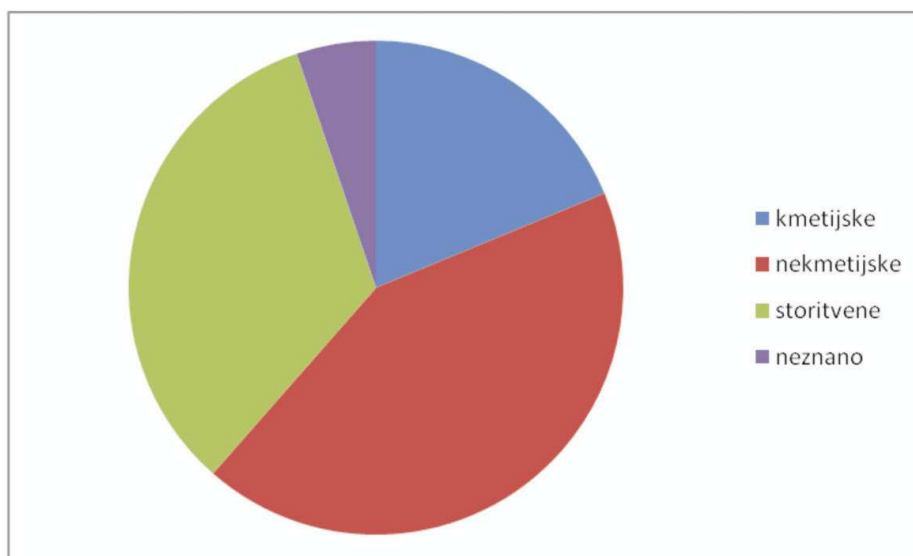

Diagram delovnoaktivnega prebivalstva po dejavnostih: iz diagrama je razvidno, da imamo skoraj polovico aktivnega prebivalstva zaposlenega v nekmetijskih dejavnostih, nekje 1/3 je zaposlenih v storitvenih dejavnostih, skoraj 1/4 pa se jih ukvarja s kmetijsko dejavnostjo, kar sovпада s kmetijskim območjem Dravskega polja.

Marjan Bezjak

Vir [5]: http://www.stat.si/Popis2002/si/rezultati_naselja_prebivalstvo.asp?crka=K, Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002.

Današnje stanje

Danes Župečja vas zgleda drugače kakor pred nekaj stoletji. Makadamske ceste so že zdavnaj zamenjale asfaltirane, voda nam priteče direktno iz pipe, namesto petrolejke nam daje svetlobo električna energija, imamo pa tudi javno razsvetljavo. Otroci se ne igrajo več na gmajni pri paši živine, ampak večji del posedajo pred računalniki. Ali je življenje danes lepše?

Večina prebivalstva je danes zaposlenega. Največ je zaposlenih v Kidričevem, Ptuj in Mariboru.

Tudi na področju kmetijstva se je podoba bistveno spremenila. Čistih kmetov v Župečji vasi skorajda več ne najdeš, čeprav lahko rečemo, da ima vsaka hiša še tudi nekaj zemlje ali vsaj vrt, vendar v večji meri za svoje lastne potrebe.

Nekaj družin pa se kljub temu preživlja še s kmetijstvom, ali pa je eden v družini zaposlen, drugi pa se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo. Nekatere družine pa se danes ukvarjajo tudi s zelenjadarstvom.

Kmetije so danes tudi večje in usmerjene pretežno v živinorejo. Tako imamo v Župečji vasi farme piščancev, prašičev in govedi. Kmetije pa so tudi usmerjene v določeno proizvodnjo, ali poljedelstvo ali živinorejo. Če je bila še pred 30 leti glavna poljska panoga na Dravskem polju krompir, danes to ne moremo več reči. Glede na to, da se kmetije ukvarjajo pretežno z živinorejo, prevladujejo na naših poljih predvsem krompir in krmna žita.

Zdenka Frank

Gospodarstvo

Podrobneje lahko popišemo stanje gospodarskih subjektov v Župečji vasi s pomočjo Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, v nadaljevanju AJPes. AJPes opravlja 4 temeljne skupine nalog: vodenje registrov, sprejem, obdelava in objavljane letnih poročil, statistična raziskovanja in zbiranje podatkov ter izvajanje bonitetne in drugih tržnih dejavnosti. Na osnovi javno dostopnih evidenc pravnih subjektov imamo na dan 9. 5. 2010 registrirane v Župečji vasi naslednje poslovne subjekte:

1. *Peršuh Jožef s. p., Vzreja perutnine, Župečja vas 1D*
2. *Gradbene storitve in izposoja, Ilec Alenka s. p., Župečja vas 5*
3. *Nahberger Brigita s. p., Moško in žensko frizerstvo, Župečja vas 20*

4. *Demontaža naprav, Sergej Hartman s. p., Župečja vas 26*
5. *ALFA TEAM storitveno podjetje d. o. o., Župečja vas 26*
6. *Pernat Jožef s. p., Posredništvo in trgovina, Župečja vas 31B*
7. *Agrarna skupnost Župečja vas, Župečja vas 42*
8. *Babič Zvonko s. p., Trgovina s krmnimi dodatki za živali, Župečja vas 44*
9. *Medved Štefaniya – nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji, Župečja vas 44*
10. *Domačija Bauman Tomaž Bauman s. p., Proizvodnja in prodaja konzumnih jajc, Župečja vas 48A*
11. *Bezjak Danica s. p., Računovodske storitve, Župečja vas 50B*
12. *Posredništvo in zastopstvo, Dejan Grah s. p., Župečja vas 60*

Vir [6]: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, www.ajpes.si

Po domače

Na vasi se včasih poznamo bolj po vzdevku »po domače« kot po priimku. V nadaljevanju smo zbrali vzdevke, ki so še ohranjeni in se uporabljajo.

H. Š.	Priimek	Po domače
1 a	Frank	FRONKOVI
1 b	Pernat	BELETOV TONA
1 c	Kidrič	
1 d	Peršuh	RNEJEVI
1 e	Kramberger	
1 f	Jurjec	
1 g	Kouter	
1 h	Kidrič, Kolednik	
2 a	Sambolec	
2	Planinšek	BOMBEKVI
3	Planinšek	BOMBEKVI
4	Beranič	ZAJČOVI
5	Klajnšek	OFARVI
6	Kozoderc	JANEKVI
6 a	Vodušek	
7	Žerak	BELETVI
7 a	Kolar	
8	Kores	
9	Rihtarič	
10	Pepelnik	BOŽIČKOVI
11	Ovčar	

12	Hertiš	BELETVI
14	Pernat	PLAJNŠEKVI, TOMINČOVI
16	Turk	ŠJEBRČVI
17	Pišek	LIPETVI
18	Predikaka	FRIGLOVI
19	Klasinc	MRČINKOVI
20	Leskovar, Nahberger	PEHAROVI
21	Predikaka	GRILČEVI
22	Kirbiš	GULČOVI
23	Pernat	TUDEJVI
24	Ivančič	MALEZETVI
25	Medved	MOSTAFETVI
27	Serdinšek	GREGORVI
28 a	Turk	
28	Turk	BRENTOVI
29	Hercog	CENCOVO SELO
30 a	Kirbiš	Korošec - ZEČOVA JOŽICA
31	Petek	MARKEČVI
31 a	Petek	
31 b	Pintar	
31 c	Pintar	
32	Žibrat	
32 a	Kirbiš	
33	Bedrač	
33 a	Turk, Kopajnik	
33 b	Žunkovič	
33 c	Pernat	BELETOV TONA
34	Drevenšek	ZOTLARVI
36 a	Medved	DOJETVI
37	Turkuš	MARČEKVI
39	Krajnc	DOLNIČAR
40	Fuks	FUKSOVI
42	Serdinšek	KRZNARJEVI
43	Bauman	PAVLEKVI
44	Medved, Babič	KUKOVIČVI
45	Žumer	PEHAROVI – ŽUMROVI
47	Kos, Petovar	
48 b	Lobenwein	
48 a	Bauman	PLAJNŠEKOV JOŽA

49	Dolenc	GRILČOV JOŽA
50 a	Lampret	IGNEČVI
50 b	Bezjak	
51	Turk	MURKOV TONEK
52	Zafošnik	MAROŠEKVI
54	Kokot	
55	Žunkovič, Belec	ŽUNKOVIČEVI
56	Dolenc, Topolovec	LACKOVI, GRILČOVI
57	Pišek	ZEČOVI
57 a	Serdinšek	KRZNAROV ZVONKO
58	Kozoderc	MARČEKVI
59	Korpar	ŠOBETVI
60	Medved	KOŠINETVI
60 a	Medved	
61	Rožman	POLDOVI

Lepote Župečje vasi uživa 230 prebivalcev.

Podatke dopolnila Mateja Lobenwein

Stanje živali

Razvoj poljedelstva in reja živali sta bila v Župečji vasi že nekdam poglavitnega pomena in za večino prebivalcev glaven vir dohodka. Iz podatkov iz leta 1885 lahko ugotovimo, da je takrat bilo v Župečji vasi 51 vprežnih konj, 11 parov volov in 58 krav (konji po 100 gld, voli po 250 gld in krave po 70 gld).⁸

Seveda je bila težnja vseh tistih, ki so se ukvarjali z rejo živali, da bi se stalež živali v njihovih hlevih povečal. Tako iz leta v leto beležimo vedno večje število živali na kmetijah. Število kmetij se je sicer zmanjšalo, kar pa ne velja za število živali. To nam dokazuje podatek, ki razkriva, da je bilo 1. 3. 2009 na 30 dvoriščih skupaj 870 prašičev in 1. 4. 2010 je bilo 673 glav govedi.⁹

⁸ Vir [2]

⁹ Vir [8]: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektor za identifikacijo in registracijo živali.

Štorklje na gnezdišču, 2010, Vir: Marjan Bezjak, Župečja vas 50B

ZAKLJUČEK

Tako, prišli smo do zadnjega poglavja, zadnje strani, a ne do zadnjega poglavja naše vasi, ta še naprej v vsej svoji prenovljeni čarobnosti živi in vsaki dan piše nove zgodbe ljudi. S tem zbornikom smo v vas želeli obuditi stare, lepe spomine, ki jih nosite v sebi, in prihajajoče, mlade generacije poučiti o začetku in razvoju vasi; domači, obredni folkloristiki (šranganju, oračih, pokačih ...) in kulturni dediščini.

Zazrimo se še enkrat za trenutek nazaj, v daljno leto 1774, ko je v naši vasi morila živino huda živinska kuga in so se naši predniki v teh težkih trenutkih obrnili na Boga, ga prosili za milost in pomoč. Takrat so se nekateri odpravili na romanje na Svete gore, kar se je tradicionalno ohranilo vse do danes (procesija, ki poteka Mariji na čast in zahvalo, je bila organizirana že 230-krat). In prav to romanje je davnega leta 1904 spodbudilo vaščane, da so začeli graditi cerkev sv. Antona Puščavnika, katere obletnico slavimo. Cerkev so si želeli iz preprostega razloga – iz zaobljube pred živinsko boleznijo ter ni jim bilo všeč, da so se morali pred romanjem ponoči zbirati na prostem, saj jih je skrbelo za mladino. Zato so strmeli k temu, da bi zgradili tako veliko cerkev, da bi v njej imeli dovolj prostora za vse romarje. Iz zapisov lahko razberemo, da so vaščani to cerkev gradili na lastne stroške in s pomočjo dobrotnikov ter rojakov. Gradili so jo s skupnimi močmi in vanjo vložili veliko trdega dela, kar je samo še en odraz tega, kako marljivi in pridni so bili. Marljivost, vztrajnost, delovne roke, požrtvovalnost niso samo vrline naših prednikov, ampak tudi vseh naslednjih generacij, ki so/smo ohranjale in varovale to za nas bogato dediščino, ki so nam jo zapustili naši očetje, dedje in pradedje. Vaščani so/smo skrbno obnavljali cerkev in o tem vodili izčrpne zapise. In prav letošnje leto je za nas posebno leto, slavimo 100-letnico naše vaške cerkve, ki smo jo za to priložnost tudi obnovili. Tudi tokrat smo vaščani združili moči in dan za dnem skrbno pomagali pri obnovi z lastnim delom in prav tako s finančnimi prispevki. Kako ne bi, saj je v sami župnijski kroniki zapisano:

»Kapela je last Skupščine Župečja vas, ki smo skupaj jo zgradili naši predniki, mi nasledniki za njimi smo dolžni, da njo vzdržujemo.«

Nove podobe pa ni dobila le naša vaška cerkev, ampak tudi naša celotna vas. Že leta 2002 je Občina Kidričevo pristopila k izvajanju programa Celostni razvoj podeželja in obnova vasi, v katerega so bile zajete naslednje vasi: Lovrenc na Dr. polju, Župečja vas in Pleterje. In prav leta 2010 smo končno dočakali tudi novo, urejeno podobo naše vasi, katero v samem osrčju krasi urejena gmajna. K novi podobi sodijo tudi pločniki, drevored, obnovljene vaške kapelice in znamenja ter klopi za sprostitev po napornem delovniku. Prav tako ne smemo pozabiti na naše najmlajše, ki se sedaj lahko s številnimi igrali igrajo na urejenem otroškem igrišču. Verjamemo, da bodo vse te novitete izboljšale kakovost našega življenja, spodbudile trajnostne oblike kmetovanja in

dopolnilne dejavnosti na kmetijah, ohranjale podeželsko kulturno dediščino, preprečevale zaraščanje kmetijskih površin, zajezile odliv kmečkega prebivalstva v urbana okolja, dvignile lokalno samozavest, prispevale k večji prepoznavnosti območja znotraj občine, regije in države, da bodo spodbudile povezovanje generacij, oživljale in ohranjale tradicije druženja ter želimo si, da bi nas še bolj medsebojno povezale.

Do današnje podobe vasi smo prehodili dolgo žuljavo pot, na kateri smo premagali nešteto ovir, vse za to, da smo nam in našim zanamcem ustvarili pristno vaško okolje, na katerega smo zelo ponosni. Ponosni smo tudi na vse tiste, ki jih nosimo v naših srcih, naše prednike in tiste, ki so iz naše vasi odšli, ker jih je življenjska pot popeljala v širni svet. Za slednje si želimo le, da pri njih ta pregovor še kako drži:

Človek gre iz vasi, vendar vas iz človeka nikdar ne.

Mojca Pernat

LITERATURA IN VIRI

- [1] Franc Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, 2. knjiga, Ljubljana, 1906, stran 429
- [2] Matej Slekovec, Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polju, Kraljepisno – zgodovinske črtice, Maribor, 1885
- [3] SLOVENIJA na vojaškem zemljevidu 1763–1787, Opisi, 6. zvezek, Gorenjski tisk, Ljubljana, 2000
- [4] Projekt CRPOV Dravsko polje II, leto 2002
- [5] http://www.stat.si/Popis2002/si/rezultati_naselja_prebivalstvo.asp?crka=K, Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002 (8. 5. 2010)
- [6] www.ajpes.si, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (8. 5. 2010)
- [7] www.geopedia.si, Geodetska uprava Republike Slovenije, (10. 5. 2010)
- [8] Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektor za identifikacijo in registracijo živali, 10. 5. 2010

PRILOGE

V nadaljevanju so priloženi dokumenti, ki so del zgodovine Župečanov. Tako si kronološko sledijo:

- Fotografija uredniškega odbora
- Osnovnošolsko spričevalo župeških prednikov iz leta 1910
- Krstni list prednikov Maksa Lampret iz leta 1920
- Priznanje za najlepše urejeno vas v Občini Kidričevo v letu 2004, ki ga je podelilo Turistično društvo Občine Kidričevo, 24. aprila 2005
- Razglednici, ki sta bili izdani ob 10. in 13. žegnanju konjev (2007 in 2010)
- Koledar Župečje vasi iz leta 2008
- Križ na zahodu vaške gmajne, akvarel, 2010, velikost 22,5 cm x 17,5 cm, naslikala Sonja Pišek
- Rnejova kapela, akvarel, 2010, velikost 17,5 cm x 13,5 cm, naslikala Sonja Pišek
- Zadnja stran: Ortofoto posnetek Župečje vasi, Vir [7]: www.geopedia.si, 31. 5. 2010

Uredniški odbor in lektorica, sestanek UO¹⁰, 20. 5. 2010, klubski prostor nad GD, Lovrenc na Dr. polju

¹⁰ Na sliki manjka članica UO, Petra Planinšek

Razredna *mešana* ljudska šola v *Hajdinu*
 klassige Volksschule in

Dežela: Štajersko.
 Land: Steiermark.
 Šolski okraj: *Pruj.*
 Schulbezirk:

Šolsko leto 190 *9/10*
 Schuljahr
 Štev. imenika: *23*
 Kat.-Zahl:

Odpustnica. — Entlassungs-Zeugnis.

Roze Turk, rojen a dne *10. avg.* 19*06*.
 geboren am 19

v *bn. Hajdinu* na *Hajdinskem* *prim. kat.* vere,
 zu in Religion
 je hodil a v ljudsko šolo od *4. nov.* 19*02* do *10. avg.* 19*10*, nazadnje
 hat die Volksschule vom 19 bis 19, zuletzt
 in sicer od *16. sept.* 19*07* v *I.* razred (*2.* oddelek) tukajšnje
 und zwar seit 19 die Klasse (Abteilung) der hiesigen
 ljudske šole in dobi pri izstopu iz šole te-le rede:
 Volksschule besucht und erhält beim Austritte aus der Schule nachstehende Noten:

Vedenje	<i>primerno</i>
Betragen	
Marljivost	<i>dorogna</i>
Fleiß	
Veronauk	<i>dobro</i>
Religion	
Čitanje	<i>dobro</i>
Lesen	
Pisanje	<i>dobro</i>
Schreiben	
Učni jezik	<i>dobro</i>
Unterrichtssprache	
Drugi deželni jezik	<i>dobro</i>
Zweite Landessprache	
Računstvo v zvezi z geom. oblikoslovjem	<i>dobro</i>
Rechnen in Verbindung mit der geom. Formenlehre	
Prirodopis in prirodoslovje	<i>dobro</i>
Naturgeschichte und Naturlehre	
Zemljepis in zgodovina	<i>dobro</i>
Geographie und Geschichte	
Risanje	<i>dobro</i>
Zeichnen	
Petje	<i>dobro</i>
Gesang	
Telovadba	
Turnen	
Ženska ročna dela	<i>dobro</i>
Weibliche Handarbeiten	
Zunanja oblika pismenih nalog	<i>lična</i>
Äußere Form der schriftlichen Arbeiten	

Skupno število v času šolske obveznosti zamujenih šolskih poludni:
 Gesamtzahl der während der Schulpflichtigkeit versäumten Schulhalbtage:

470 opravičenih, *148* neopravičenih.
 entschuldigt, nicht entschuldigt.

Ta učen *ka* je zadostil a zahtevam državnega ljudskošolskega zakona in se torej odpusti iz šole.
 Diese Schüler hat den Anforderungen des Reichsvolksschulgesetzes entsprochen und wird demnach aus der Volksschule entlassen.

na Hajdinu, dne *10. avgusta* 19*10*.
 am 19

Jos. Mesiaček
 voditelj šole — Schulleiter.

Uran Vreba
 verurteilt — Religionslehrer.

Marij. Pogurjel
 razredni A. — Klassenlehrer.

W. Blau's in Pettau. Form. L.

Osnovnošolsko spričevalo Roze Turk, mame Maksa Lampret, iz leta 1910, Vir: Maks Lampret, Župečja vas 50A

Krstni list prednikov Maksa Lampret, 1920, Vir: Maks Lampret, Župečja vas 50A

TURISTIČNO DRUŠTVO OBČINE KIDRIČEVO

iz rezultatov natečaja za najlepše urejeno vas
v letu 2004

podeljuje

Priznanje

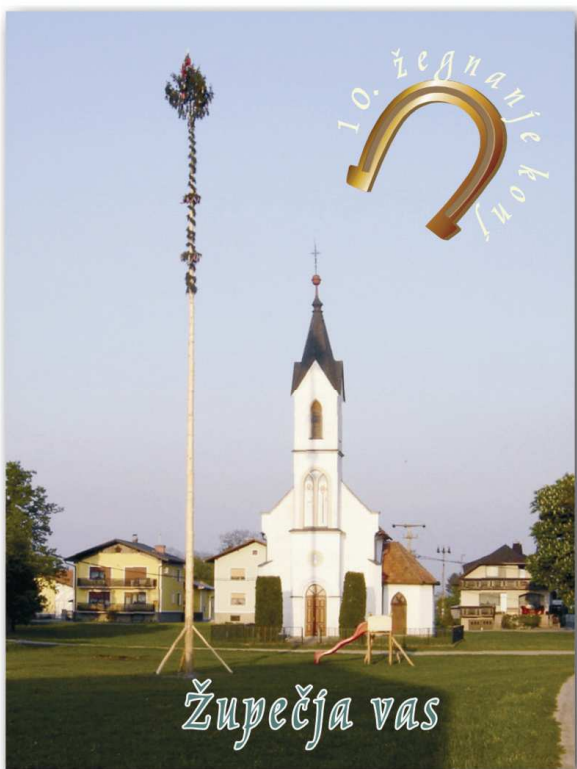
za najlepše urejeno vas
v Občini Kidričevo v letu 2004

vaščanom
ŽUPEČJE VASI

vodja ocenjevalne komisije:
Dragica VTIČ

24. april 2005

Razglednica 10. žegnanja konj, 2007, Vir: Alinea, Davorin Zorli s. p.

Razglednica 13. žegnanja konj, 2010, Vir: Alinea, Davorin Zorli s. p.

Sreče in zdravja v letu 2008!

JANUAR

- 1 T Novo leto
- 2 S Gregor
- 3 Č Genovefa
- 4 P Angela
- 5 S Milena
- 6 N Sv. trije kralji
- 7 P Zdravko
- 8 T Severin
- 9 S Julijan
- 10 Č Viljem
- 11 P Pavlin
- 12 S Tatjana
- 13 N Veronika
- 14 P Srečo
- 15 T Lovro
- 16 S Marcel
- 17 Č Anton
- 18 P Marjetka
- 19 S Suzana
- 20 N Boštjan
- 21 P Neža
- 22 T Vinko
- 23 S Rajko
- 24 Č Francisek
- 25 P Pavel
- 26 S Timotej
- 27 N Angela
- 28 P Tomaž
- 29 T Valerij
- 30 S Martina
- 31 Č Janez

FEBRUAR

- 1 P Brigita
- 2 S Marija, Svečnica
- 3 N Blaž
- 4 P Andrej
- 5 T Pust
- 6 S Pepelnica
- 7 Č Rihard
- 8 P Slov. kult. praznik
- 9 S Polona
- 10 N Vilijem
- 11 P Marija
- 12 T Damijan
- 13 S Katarina
- 14 Č Valentin
- 15 P Jurka
- 16 S Julijana
- 17 N Silvin
- 18 P Simeon
- 19 T Julijan
- 20 S Leon
- 21 Č Irena
- 22 P Marjeta
- 23 S Marta
- 24 N Matija
- 25 P Matevž
- 26 T Aleš
- 27 S Gabrijel
- 28 Č Roman
- 29 P Prestopni dan

JULIJ

- 1 T Bogoslav
- 2 S Marija
- 3 Č Tomaž
- 4 P Urh
- 5 S Ciril, Metod
- 6 N Bogomila
- 7 P Manica
- 8 T Špela
- 9 S Veronika
- 10 Č Amalija
- 11 P Benedikt
- 12 S Mohor
- 13 N Henrik
- 14 P Božidar
- 15 T Vladimir
- 16 S Karmen
- 17 Č Aleš
- 18 P Miroslav
- 19 S Vincenc
- 20 N Marjeta
- 21 P Danilo
- 22 T Majda
- 23 S Brigita
- 24 Č Kristof
- 25 P Jakob
- 26 S Ana
- 27 N Gorazd
- 28 P Zmago
- 29 T Marta
- 30 S Peter
- 31 Č Ignac

AVGUST

- 1 P Alfonz
- 2 S Štefka
- 3 N Lidija
- 4 P Janez
- 5 T Nives
- 6 S Ljubo
- 7 Č Kajetan
- 8 P Dominik
- 9 S Jaro
- 10 N Lovrenc
- 11 P Klara
- 12 T Ajda
- 13 S Lilijana
- 14 Č Maksimiljan
- 15 P Marijino vneb.
- 16 S Rok
- 17 N Milica
- 18 P Helena
- 19 T Ljudevit
- 20 S Bernard
- 21 Č Pij
- 22 P Timotej
- 23 S Roza
- 24 N Jernej
- 25 P Ludvik
- 26 T Viktor
- 27 S Monika
- 28 Č Avguštin
- 29 P Janez
- 30 S Srečo
- 31 N Rajko

MAREC

- 1 S Albin
- 2 N Janja
- 3 P Marin
- 4 T Kazimir
- 5 S Janez
- 6 Č Nika
- 7 P Terezija
- 8 S Janez
- 9 N Franciška
- 10 P 40 mučencev
- 11 T Kristof
- 12 S Gregor
- 13 Č Kristina
- 14 P Matilda
- 15 S Klemen
- 16 N Hilarij
- 17 P Jerica
- 18 T Edvard
- 19 S Jozef
- 20 Č Klavdija
- 21 P Benedikt
- 22 S Lea
- 23 N Velika noc
- 24 P Velikonočni pon.
- 25 T Minka
- 26 S Larisa
- 27 Č Rupert
- 28 P Vojko
- 29 S Ciril, Metod
- 30 N Bogo
- 31 P Benjamin

APRIL

- 1 T Hugo
- 2 S Franc
- 3 Č Ljuba
- 4 P Izidor
- 5 S Vinko
- 6 N Vilijem
- 7 P Darko
- 8 T Albert
- 9 S Tomaž
- 10 Č Mihael
- 11 P Stanko
- 12 S Lazar
- 13 N Ida
- 14 P Valerij
- 15 T Helena
- 16 S Bernarda
- 17 Č Rudi
- 18 P Konrad
- 19 S Leon
- 20 N Hilda
- 21 P Borut
- 22 T Leonida
- 23 S Jurij
- 24 Č Melita
- 25 P Marko
- 26 S Klemen
- 27 N Dan up. pr. ok.
- 28 P Živko
- 29 T Katarina
- 30 S Pij

SEPTEMBER

- 1 P Tilen
- 2 T Štefan
- 3 S Gregor
- 4 Č Rozalija
- 5 P Lovrenc
- 6 S Sara
- 7 N Marko
- 8 P Marija
- 9 T Peter
- 10 S Nikola
- 11 Č Gvido
- 12 P Tacijan
- 13 S Ljubo
- 14 N Rasto
- 15 P Dolores
- 16 T Kornelija
- 17 S Hilda
- 18 Č Irena
- 19 P Božidar
- 20 S Svetlana
- 21 N Matej
- 22 P Mavricij
- 23 T Slavko
- 24 S A. M. Slomšek
- 25 Č Urh
- 26 P Kozma, Damjan
- 27 S Vincenc
- 28 N Venceslav
- 29 P Mihael
- 30 T Sonja

OKTOBER

- 1 S Terezija
- 2 Č Bogo
- 3 P Žarko
- 4 S Franc
- 5 N Marcel
- 6 P Bruno
- 7 T Marko
- 8 S Tajda
- 9 Č Abraham
- 10 P Danijel
- 11 S Milan
- 12 N Maks
- 13 P Marija
- 14 T Veselko
- 15 S Terezija
- 16 Č Gal
- 17 P Ignac
- 18 S Luka
- 19 N Edvin
- 20 P Irena
- 21 T Urška
- 22 S Berta
- 23 Č Severin
- 24 P Dojan
- 25 S Darja
- 26 N Longin
- 27 P Sabina
- 28 T Simon
- 29 S Ida
- 30 Č Marcel
- 31 P Dan reformacije

MAJ

- 1 Č Praznik dela
- 2 P Atanazij
- 3 S Filip, Jakob
- 4 N Florijan
- 5 P Angel
- 6 T Dominik
- 7 S Gizela
- 8 Č Viktor
- 9 P Gregor
- 10 S Izidor
- 11 N Ziga, Binkošti
- 12 P Pankracij
- 13 T Servacij
- 14 S Bonifacij
- 15 Č Zofka
- 16 P Janez
- 17 S Jošt
- 18 N Erik
- 19 P Vitomil
- 20 T Bernard
- 21 S Feliks
- 22 Č Milan
- 23 P Željko
- 24 S Marija
- 25 N Gregor
- 26 P Filip
- 27 T Avguštin
- 28 S Viljem
- 29 Č Maksim
- 30 P Ivana
- 31 S Angela

JUNIJ

- 1 N Justin
- 2 P Erazem
- 3 T Karel
- 4 S Kristina
- 5 Č Igor
- 6 P Norbert
- 7 S Robert, Telovo
- 8 N Muškarci
- 9 P Primož
- 10 T Bogumil
- 11 S Barnaba
- 12 Č Čedomir
- 13 P Anton
- 14 S Valerij
- 15 N Vid
- 16 P Beno
- 17 T Dolfe
- 18 S Marko
- 19 Č Julijana
- 20 P Silverij
- 21 S Alojz
- 22 N Abac
- 23 P Jozef
- 24 T Janez
- 25 S Dan državnosti
- 26 Č Stojan
- 27 P Ema
- 28 S Hotimir
- 29 N Peter, Pavel
- 30 P Emilija

NOVEMBER

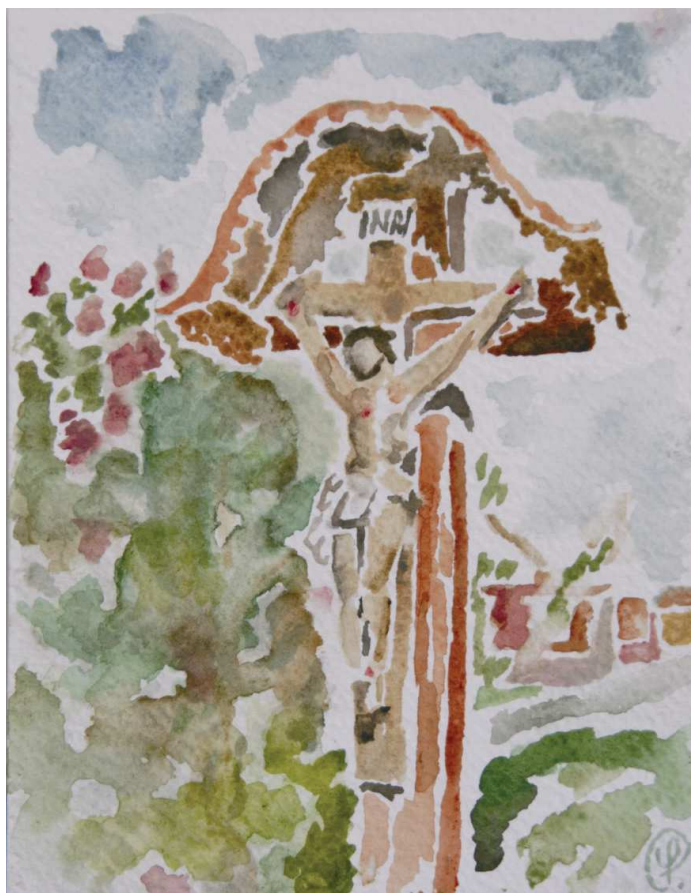
- 1 S Vsi sveti
- 2 N Dušan
- 3 P Viktorin
- 4 T Drago
- 5 S Zaharija
- 6 Č Lenart
- 7 P Ernest
- 8 S Bogdan
- 9 N Darko
- 10 P Andrej
- 11 T Martin
- 12 S Emil
- 13 Č Stanislav
- 14 P Nikolaj
- 15 S Leopold
- 16 N Jovica
- 17 P Elizabeta
- 18 T Roman
- 19 S Matilda
- 20 Č Srečo
- 21 P Marija
- 22 S Cilka
- 23 N Klemen
- 24 P Cvetka
- 25 T Katarina
- 26 S Konrad
- 27 Č Virgil
- 28 P Berta
- 29 S Nina
- 30 N Andrej

DECEMBER

- 1 P Marijan
- 2 T Blanka
- 3 S Franc
- 4 Č Barbara
- 5 P Mirko
- 6 S Miklavž
- 7 N Ambrož
- 8 P Marija
- 9 T Valerija
- 10 S Smiljan
- 11 Č Danijel
- 12 P Ivana
- 13 S Lucija
- 14 N Dušan
- 15 P Kristina
- 16 T Albina
- 17 S Lazar
- 18 Č Baldo
- 19 P Urban
- 20 S Julij
- 21 N Tomaž
- 22 P Justina
- 23 T Viktorija
- 24 S Eva
- 25 Č Božić
- 26 P Štefan, Dan s.
- 27 S Janez
- 28 N Žuko
- 29 P David
- 30 T Evgen
- 31 S Silvester

Župečja vas

*Križ na zahodu vaške gmajne,
akvarel, 2010,
velikost 22,5 cm x 17,5 cm,
naslikala Sonja Pišek*

*Rnejova kapela,
akvarel, 2010,
velikost 17,5 cm x 13,5 cm,
naslikala Sonja Pišek*

